Programmabegroting 2026-2029

Gemeente Ameland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**
Programmabegroting **5**
Samenstelling van het bestuur 7
Inleiding 9
Programma 1 Bestuur **11**
Bestuur 12
Openbare orde en veiligheid 15
Programma 2 Sociaal Domein **17**
Algemene voorzieningen 18
Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 21
Jeugdwet 23
Participatiewet 24
Sportevenementen 26
Musea en culturele voorzieningen 27
Programma 3 Onderwijs **29**
Openbaar primair en voortgezet onderwijs 30
Lokaal onderwijsbeleid 33
Programma 4 Fysieke Leefomgeving **37**
Infrastructuur 38
Openbare ruimte 41
Afval en milieu 43
Ruimtelijke ordening 44
Programma 5 Economie **49**
Toerisme 50
Overige sectoren 51
Programma 6 Duurzaamheid **53**
Energietransitie 54
Programma 7 Volkshuisvesting **57**
Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland 58
Volkshuisvestingbeleid 60
Overhead **61**
Dekkingsmiddelen **63**
Gemeentefonds 64
Belastingen 65
Retributies 67
Huren en pachten 68

Overige inkomsten en uitgaven 69
Paragrafen 71
Paragraaf 1 Lokale heffingen 72
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 79
Paragraaf 3 Grondbeleid 85
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen 89
Paragraaf 5 Financiering 97
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering 101
Paragraaf 7 Verbonden partijen 105
Financiële begroting 121
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 123
Financieel overzicht baten en lasten 127
Balans 131
EMU-Saldo 139
Bijlagen 141

Programmabegroting

Samenstelling van het bestuur

Burgemeester (Tytsy Willemsma)

- Openbare Orde en Veiligheid
- Algemene en Bestuurlijke zaken
- Dagelijks Bestuur De Waddeneilanden
- Personeel en Organisatie
- Dienstverlening
- Voorlichting en Communicatie
- Financiën
- Handhaving
- Onderwijs
- Veerverbinding

Wethouder Theo Faber (AmelandÉén)

- Huisvesting
- Gemeentelijk Woningbedrijf
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Grondzaken
- Economie, Recreatie en Toerisme
- Infrastructuur en Vervoer
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- Locoburgemeester

Wethouder Piet IJnsen (Algemeen Belang Ameland)

- Duurzaamheid en Energietransitie
- Werk en Inkomen
- Sociaal Domein
- Gezondheid, Welzijn en Sport
- Jeugd en Jongeren
- Cultuur
- Milieu
- Landbouw en Natuur
- Water en Kustbescherming
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- 2e Locoburgemeester

Secretaris-directeur Iwan Valk

- Secretaris college van burgemeester en wethouders
- Directeur ambtelijke organisatie

Inleiding

Indeling begroting en begrotingssystematiek

Raadsagenda 2022-2025

Eind april 2022 is de Raadsagenda 2022-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze geeft een overzichtelijk beeld van de opgaven, ambities en kansen op Ameland voor die periode. Hoewel de raadsperiode eindigt in maart 2026 en er een nieuwe Raadsagenda zal (kunnen) komen, wordt in deze Programmabegroting verwezen naar de betreffende raadsagendapunten uit de Raadsagenda 2022-2025.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In het BBV zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen voor provincies en gemeenten. Het gaat hier om regels voor de indeling van begrotingsdocumenten (en voor jaarverslaggeving), voor waardering, activering en afschrijven, voor het gebruik van hoofdstukken en taakvelden, hoe moet worden omgegaan met rente en overhead en dergelijke. De voorliggende programmabegroting 2026 – 2029 is opgesteld met inachtneming van deze voorschriften.

Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap te geven over die kosten, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van overhead.
In de programma's zelf worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
De definitie van overheadkosten is in het BBV aangegeven en in een notitie Overhead van de Commissie BBV is nog eens verduidelijkt welke kosten wel en niet tot overhead worden gerekend.

De overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van alle overige kosten, wat leidt tot een opslagpercentage van 28,91% op alle gemaakte kosten (2025: 25,20%).
Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan vanuit bedrijfseconomische overwegingen een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

Relatie met activiteitenbegroting en autorisatieniveau programmabegroting

De gemeenteraad stelt deze programmabegroting vast, waarbij de vaststelling geldt op het niveau van 'activiteitengroepen'. De raad stelt, met andere woorden, financiële middelen beschikbaar voor bijvoorbeeld de activiteitengroep Infrastructuur (als onderdeel van het programma Fysieke leefomgeving).

Het college krijgt van de raad de financiële middelen om de doelstellingen voor de activiteitengroep 'Infrastructuur' te realiseren. In de activiteitenbegroting verdeelt het college deze middelen over de onderliggende activiteiten zoals wegen, bermen, gladheidsbestrijding, etc.

Het college stelt een "Activiteitenbegroting" vast, ingedeeld in voorgeschreven hoofdstukken, taakvelden, activiteiten en grootboekrekeningen.
Binnen het totaalbudget, zoals dat geldt voor bijvoorbeeld de genoemde activiteitengroep Infrastructuur, kan het college middelen op een alternatieve wijze besteden, wanneer dat noodzakelijk is voor de realisatie van de door de raad aangegeven doelen en maatschappelijke effecten.

Uitgangspunten financiële begroting

De Programmabegroting 2026 – 2029 volgt de uitgangspunten van de vastgestelde Kadernota 2025. Het nieuwe beleid dat hierin is verwerkt, is als bijlage opgenomen bij deze begroting.
Vaststelling van deze begroting betekent dat er budgetten beschikbaar zijn voor deze nieuwe beleidsvoornemens. Indien plannen nog nadere inhoudelijke uitwerking en beraadslaging vragen, komen deze plannen, met bijbehorende kredietaanvraag, nog specifiek in de raad aan de orde.

Na verwerking van het bovenstaande zijn de begrotingssaldi van de meerjarenbegroting 2026 – 2029 als volgt:

Saldi meerjarenbegroting 2026 - 2029				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Meerjarenbegroting 2026 - 2029	695.744	502.818	21.822	64.637
Totaal	**695.744**	**502.818**	**21.822**	**64.637**

Programma 1 Bestuur

Ameland staat voor duurzaam, ondernemend en sociaal.

Na de verkiezingen in 2022 zijn er verschillende sessies geweest met vertegenwoordigers van alle partijen. Dit heeft geleid tot een zo breed mogelijk gedragen raadsagenda 2022-2025. De raadsagenda geeft de hoofdlijnen weer van het voorgenomen beleid voor de raadsperiode 2022-2025. De raadsperiode eindigt in maart 2026, wat betekent dat tijdens het begrotingsjaar 2026 nieuwe bestuurlijke wensen en prioriteiten bepaald zullen worden voor de jaren 2026-2030 door de nieuwe gemeenteraad.

Dit zijn de tien meest belangrijke en omvangrijke opgaven en thema's uit de raadsagenda:
1) Leefbaarheid en duurzaamheid lopen als rode draad door alle beleidsterreinen
2) Energietransitie alle gebouwen op Ameland naar fossielvrije energie
3) Veerverbinding betrouwbaar en toekomstbestendig (*gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid)
4) Welzijnswerk (toekomst)vraag van burgers is leidend, niet de organisatie, effectievere besteding van middelen
5) Toerisme en vervoer nieuw beleid is in ontwikkeling en staat in het teken van 'dempen van de drukte'
6) Sociale en reguliere huisvesting afmaken lopende projecten, ontwikkelen van nieuwe praktische plannen
7) Ouderenhuisvesting De Stelp start nieuwbouw begin 2023
8) Personeelshuisvesting een gezamenlijke kijk op toekomstbestendige huisvesting van werkenden op Ameland
9) Omgevingswet de invoering van de omgevingswet legt een (onzichtbaar) groot beslag op organisatie en bestuur
10) (On)voorzien stikstof, corona, vluchtelingenopvang, enz. (nieuwe) ontwikkelingen kunnen ineens zeer urgent zijn.

Samen willen we werken aan een aantrekkelijk en toegankelijk eiland, het behoud van natuurwaarden, een houdbare economische ontwikkeling en een vitale gemeenschap waarbinnen jongeren en ouderen zich op hun plaats voelen.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid

Bestuur

Wat willen we bereiken

Willen we als bestuur in complexe omstandigheden stappen voorwaarts blijven zetten, dan helpt het om naast de gebruikelijke ‘wat?’ en ‘hoe?’ vraag ook vaker de ‘waarom?’ vraag met elkaar - en betrokkenen - scherp te krijgen. Het is belangrijk gaandeweg te proberen het onderscheid te zien tussen enerzijds korte termijn crisissen, incidenten en problemen en anderzijds wat we voor ons eiland willen bereiken op de lange termijn. We hopen de opgebouwde open en constructieve houding tussen raad, college en organisatie voort te zetten. In ons handelen en ons beleid staat het belang van de Amelander gemeenschap centraal. We bekijken branche breed per vraagstuk of er een rol voor de gemeente is weggelegd en op welke manier de gemeente dit projectmatig met specialisme en capaciteit kan ondersteunen, conform raadsagendapunt 6.5. Daarnaast is de bestuurlijke zelfstandigheid van het eiland een cruciaal uitgangspunt. Samenwerking blijft belangrijk, zowel met andere Waddengemeenten als op nationaal en internationaal niveau. We zoeken samenwerking met andere gemeenten of regio’s wanneer dat effectief en/of efficiënt is.

Raadsagendapunten in dit programma: 1.10 – 6.5 – 7.1 – 7.2 – 7.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Het college en de raad bespreken periodiek de belangrijke dossiers;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden (7.3);
- We voeren op dit moment het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend een belangrijke rol spelen (7.2);
- We investeren blijvend in onze organisatie.Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden blijft de organisatie voortdurend in ontwikkeling;
- De gemeente investeert in mensen. Door goed management, goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk is de gemeente een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in goed werkgeverschap. Door middel van een talentenpool, het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties, gerichte arbeidsmarktbenadering en een goede gesprekkencyclus met alle werknemers positioneert Ameland zich als een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in extra formatie, zodat de omvangrijke opgaven en thema’s uit de raadsagenda gerealiseerd kunnen worden;
- Met het Waddenprogramma bekijken we welke projecten vanuit de Regiodeal op Ameland vorm gaan krijgen;
- Noodzakelijk onderhoud kunstcollectie Ameland vindt plaats;
- Uitvoering geven aan participatie (betrekken van burgers) door bijvoorbeeld de Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM), dorpscontactfunctionarissen en verplichte onderdelen bij sociaal domein en de Omgevingswet;
- We werken de nieuwe raadsleden in en werven een nieuwe burgemeester voor de komende (raads-)periode.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
600100 Raad en raadscomissies	**214.975**	**222.688**	**248.763**	**236.020**	**242.464**	**249.102**
600105 Burgemeester en wethouders	**511.313**	**496.164**	**436.065**	**446.746**	**457.747**	**469.078**
600106 Burgemeester (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600107 Voormalig politiek ambtsdragers (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600110 Ambtswoning burgemeester	**55.504**	**64.767**	**58.943**	**58.849**	**62.255**	**57.661**
600115 Commissie bezwaar	**4.210**	**6.250**	**6.250**	**6.250**	**6.250**	**6.250**
600120 Samenwerkings- en belangenorganisaties	**28.638**	**34.200**	**34.200**	**34.200**	**34.200**	**34.200**
600125 De Waddeneilanden	**241.633**	**270.846**	**257.220**	**267.170**	**277.568**	**292.434**
600126 De Waddeneilanden, dienstvelening	**83.752**	**97.231**	**127.053**	**127.053**	**127.053**	**127.053**
600129 Regiokassier	**0**	**23.749**	**23.822**	**23.822**	**23.822**	**23.822**
600130 (Inter)nationale samenwerking	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600135 Raadsgriffier	**126.286**	**153.119**	**144.975**	**150.940**	**155.067**	**159.319**
600140 Rekenkamer gemeenteraad	**10.000**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**	**10.500**
600145 Programbegroting en jaarverslag	**51.261**	**42.500**	**42.500**	**42.500**	**42.500**	**42.500**
600151 Auditcommissie	**855**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
600200 Burgerlijke stand	**36.165**	**58.019**	**58.586**	**58.586**	**58.586**	**58.586**
600205 Bevolkingsadministratie	**55.935**	**64.027**	**64.959**	**64.959**	**64.959**	**64.959**
600210 Rij- en reisdocumenten	**96.651**	**63.866**	**64.525**	**64.525**	**64.525**	**64.525**
600215 Verkiezingen	**7.222**	**9.800**	**25.800**	**9.800**	**9.800**	**9.800**
600230 Leges rij- en reisdocumenten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600231 Leges bevolkingsadministratie	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
653005 Bijzondere subsidies: Ontwikkelingshulp, etc	**5.472**	**7.280**	**7.498**	**7.723**	**7.955**	**7.955**
654015 Archiefbewaarplaatsen	**22.426**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**
Totaal Lasten	**1.552.297**	**1.648.007**	**1.634.660**	**1.632.644**	**1.668.252**	**1.700.745**

Baten						
600105 Burgemeester en wethouders	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600106 Burgemeester (administratief)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600110 Ambtswoning burgemeester	**18.132**	**18.200**	**18.200**	**18.200**	**18.200**	**18.200**
600125 De Waddeneilanden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600126 De Waddeneilanden, dienstvelening	**140.610**	**140.624**	**166.035**	**166.035**	**166.035**	**166.035**
600130 (Inter)nationale samenwerking	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600230 Leges rij- en reisdocumenten	**61.069**	**50.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**
600231 Leges bevolkingsadministratie	**5.597**	**5.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
600232 Leges burgerlijke stand	**16.345**	**19.000**	**19.000**	**19.000**	**19.000**	**19.000**
Totaal Baten	**241.754**	**232.824**	**242.235**	**242.235**	**242.235**	**242.235**
Gerealiseerd resultaat	**-1.310.544**	**-1.415.183**	**-1.392.425**	**-1.390.409**	**-1.426.017**	**-1.458.510**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Participatievisie (2023);
- Inspraak- en participatieverordening Ameland (2023);
- Verordening Adviescommissie bezwaarschriften (2021);
- Organisatiestatuut Gemeente Ameland (2021).

Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

Ameland is een gemeente waar iedereen zich prettig, veilig en beschermd voelt. Toezicht en handhaving is nodig voor een veilige en leefbare gemeente. In de raadsagenda is dit vertaald onder punt 1.9 en punt 1.10.

Op een toeristisch eiland als Ameland komen regelmatig veel mensen bij elkaar. Er zijn dan ook afspraken nodig over onder meer het gebruik van de soms beperkte ruimtes, het houden van evenementen, openingstijden, het gebruik van voorzieningen en het terugdringen van (geluids)overlast. Ook op het gebied van een aantal specifieke kwesties, bijvoorbeeld scheepvaart ten noorden van Ameland, ontwikkelingen rondom opvang vluchtelingen en de oorlog in Oekraïne blijft aandacht noodzakelijk.

Gelet op de eilandsituatie is het belangrijk dat de verschillende hulpdiensten in noodsituaties snel en gecoördineerd worden ingezet. Iedereen moet immers kunnen vertrouwen op adequate hulp bij ongelukken en calamiteiten.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.9 – 1.10 – 6.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de betreffende jaarschijf van het Integraal Veiligheidsplan 2025-2028;
- Opstellen jaarplan voor de volgende jaarschijf van het Integraal Veiligheidsplan 2025 – 2028;
- Uitvoering geven aan de betreffende jaarschijf van het VTH-beleid 2025 - 2028;
- Opstellen jaarplan voor de volgende jaarschijf van het VTH-Beleid 2025 - 2028 (onderdeel toezicht en handhaving);
- Contacten onderhouden met de Veiligheidsregio Fryslân(inclusief het reageren op begroting en jaarrekening), Politie, Ambulance, SIGMA, RIEC en andere partijen.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
611000 Crisisbeheersing en brandweer	**59.949**	**57.298**	**57.972**	**57.930**	**57.892**	**57.850**
611005 Huisvesting brandweer	**45.331**	**70.825**	**70.548**	**56.721**	**52.960**	**53.212**
611010 Brandpreventie	**733.083**	**769.060**	**834.693**	**861.505**	**891.598**	**861.786**
611015 Crisisbeheersing	**52.167**	**27.917**	**30.424**	**32.118**	**34.173**	**32.262**
611020 Sigma-team (crisisbeheersing)	**16.402**	**22.450**	**22.450**	**22.450**	**22.450**	**22.450**
612000 Vergunningen horeca, APV en kansspelen (lasten)	**129.982**	**167.572**	**189.191**	**189.191**	**189.191**	**189.191**
612010 Overige beschermende maatregelen/openbare orde	**1.691**	**2.500**	**800**	**800**	**800**	**800**
Totaal Lasten	**1.038.606**	**1.117.621**	**1.206.078**	**1.220.715**	**1.249.064**	**1.217.551**
Baten						
611005 Huisvesting brandweer	**58.499**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**
Gerealiseerd resultaat	**-980.107**	**-1.059.521**	**-1.147.978**	**-1.162.615**	**-1.190.964**	**-1.159.451**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Integraal Veiligheidsplan Ameland 2025-2028 (2025);
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland (2024);
- Preventie en handhavingsplan alcohol Gemeente Ameland 2022-2026 (2022);
- VTH-Beleid 2025-2028 (2025).

Programma 2 Sociaal Domein

Iedereen doet mee.

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente brede verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning aan inwoners (op gebied van zorg, gezondheid, ontwikkeling, participatie, zelfredzaamheid, werk & inkomen en jeugdhulp). De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet, Wet publieke gezondheid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Wet inburgering. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder 'sociaal domein' ook alle aanverwante taken. Zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, asielopvang & inburgering, de reguliere en bijzondere bijstand, (jeugd)gezondheidzorg, sport, cultuur, kinderopvang en welzijnswerk. De gemeente wil deze taken zo doeltreffend mogelijk uitvoeren en zorgen voor meer samenhang en maatwerk in het aanbod van zorg en ondersteuning voor de inwoners.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Algemene voorzieningen
- Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Jeugwet
- Participatiewet
- Sportevenementen
- Musea en culturele evenementen

Algemene voorzieningen

Wat willen we bereiken

Met basis-, of algemene voorzieningen wil de gemeente bereiken dat (groepen) inwoners vanuit de eigen vraag laagdrempelig kunnen deelnemen aan en gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen die ondersteunen bij maatschappelijke deelname, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie op Ameland. Het gaat om voorzieningen als bibliotheekwerk, peuteropvang, (jeugd)gezondheidszorg, sportvoorzieningen, schuldhulpverlening, maatschappelijk werk, welzijnswerk, dorpshuizen, museaal werk, etc. De inzet van algemene voorzieningen kenmerkt zich door een combinatie van professionals en vrijwilligers en kan de inwoners ondersteuning bieden bij een hulpvraag en/of het meedoen in de samenleving. De inzet heeft een preventieve werking en is voorliggend aan de inzet van individuele, geïndiceerde, hulp/ondersteuning/zorg (in de tweede lijn).

De inzet en het faciliteren van algemene voorzieningen heeft een koppeling met de onderwerpen: Nieuwbouw Ambla, inclusieve samenleving, toekomstbestendige organisatie en uitvoering welzijnswerk, IKC-vorming, preventief armoedebeleid en beleid/strategie maatschappelijk vastgoed zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025. Verder zijn de acties gepland uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein zoals dat door het college is/wordt vastgesteld en met de raad gedeeld.

Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 4.1 – 4.2 – 4.3 – 4.4 – 4.5 – 4.7 – 7.6

Wat gaan we daarvoor doen

- Inzetten op Veilig & Kansrijk Opgroeien en Ontwikkelen, Gezondheid & Vitaliteit, Maatschappelijke Ondersteuning & Participatie, Werk & Zekerheid en overige zaken die de aandacht verdienen (4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7, 7.6). Dit op basis van het eind 2025 geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein;
- De aanpak middelengebruik onder jongeren verder ontwikkelen. Dit onder regie van de gemeentelijk regisseur aanpak middelengebruik en in samenwerking met Sociaal Werk Ameland, scholen, GGD/Jeugdgezondheidszorg, ouders, dorpshuizen, politie, Verslavingszorg en andere partijen (4.3);
- Evalueren en aanpassen van de regelgeving rond subsidieverlening en het interne proces van subsidieverlening beoordelen op mogelijkheden tot efficiencyverbetering. Dit in samenhang met accommodatiebeleid en historische ‘dienstverlening in natura’;
- Aan Bibliotheken Noord Fryslân voor Ameland subsidie verlenen voor activiteiten, gericht op de vernieuwing van de ‘bibliotheekwet’ (Wsob). Met aanvullend op de bestaande dienstverlening extra aandacht voor de Programmalijnen Basisvaardigheden (aanpak laaggeletterdheid), Educatie (scholen), Leven Lang Ontwikkelen en Versterking organisatie (4.4);
- Heroverwegen ‘beleidsboom’ Sociaal Domein. Beoogd wordt een integrale lokale overkoepelende Kadernota Sociaal Domein, met een beperkt aantal verordeningen, zo weinig mogelijk beleidsregels en zo min mogelijk aanvullend beleid;
- Samenwerkingsafspraken maken met Sociaal Werk Ameland en KwadrantGroep over een integraal aanbod (integrale ‘opvangvoorziening’) voor dagbesteding, inclusief sociale activering, op (bestaande) locaties in de verschillende dorpen;
- Bevorderen van de actieve, inhoudelijke samenwerking tussen de kinderopvang en de basisscholen voor IKC-vorming en voor (een plan ten behoeve van) de doorgaande leerlijn (4.6);
- Via opdrachten aan samenwerkingspartners (o.a. Sociaal Werk Ameland en GGD Fryslân) de beschikbare middelen vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK-GALA) en Integraal Zorg Akkoord (SPUK-FrIZA) gericht inzetten. Dit op basis van de Friese Preventieaanpak en de ketenaanpakken voor onder andere Kansrijke Start, gezonde leefstijl en aanpak middelengebruik/Opgroeien in Kansrijke Omgeving;

- Implementeren van het strategisch plan maatschappelijk vastgoed (accommodatiebeleid) en starten met de uitvoering (7.6);
- Naar aanleiding van het amendement bij de Kadernota 2025 is een bedrag van € 600.000 opgenomen voor een kunst/grasveld of multifunctioneel veld. Hiervoor wordt nog een raadsvoorstel aangeboden met een kredietaanvraag.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
643045 Peuterspeelzalen	**90.621**	**90.860**	**91.002**	**91.002**	**91.002**	**91.002**
651000 Sportbeleid en activering algemeen	**8.393**	**11.645**	**11.904**	**12.122**	**12.347**	**12.347**
651010 Buurtsportcoaches	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
651015 Regeling sportakkoord	**945**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
652000 Accommodaties sport (kosten)	**299.282**	**300.962**	**404.070**	**270.009**	**898.773**	**272.532**
652010 Groene sportvelden en terreinen (kosten)	**118.796**	**176.640**	**222.596**	**180.591**	**179.743**	**178.829**
653010 Vormings- en ontwikkelingswerk	**250**	**520**	**536**	**552**	**568**	**568**
656000 Bibliotheekvoorziening	**157.216**	**261.487**	**253.931**	**158.549**	**163.306**	**163.306**
656005 Lokale omroep	**440**	**2.794**	**3.336**	**3.336**	**3.336**	**3.336**
661000 Samenkracht en burgerparticipatie	**193.176**	**201.601**	**207.988**	**210.424**	**210.511**	**210.398**
661015 Sociaal-cultureel werk	**129.900**	**67.265**	**41.560**	**41.560**	**41.560**	**41.560**
661016 Administratie Sociaal Cultureel Werk	**5.878**	**8.382**	**0**	**0**	**0**	**0**
661017 Sociaal Werk	**741.781**	**837.850**	**852.840**	**935.335**	**930.505**	**900.505**
661020 Buurt- en Clubhuizen	**27.000**	**22.246**	**26.845**	**67.567**	**35.297**	**34.297**
661025 Jeugdbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661040 Mantelzorg / vrijwilligersbeleid	**4.945**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
661045 WMO overig	**282.686**	**10.122.867**	**8.998**	**9.268**	**9.546**	**9.546**
661050 Noodopvang vluchtelingen	**43.019**	**9.000**	**9.000**	**9.000**	**9.000**	**9.000**
Totaal Lasten	**2.104.327**	**12.119.118**	**2.139.606**	**1.994.316**	**2.590.495**	**1.932.226**

Baten						
643045 Peuterspeelzalen	**64.000**	**129.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**
651000 Sportbeleid en activering algemeen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
651010 Buurtsportcoaches	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
652000 Accommodaties sport (kosten)	**35.421**	**39.685**	**0**	**0**	**0**	**0**
656000 Bibliotheekvoorziening	**3.539**	**12.039**	**0**	**0**	**0**	**0**
661015 Sociaal-cultureel werk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661016 Administratie Sociaal Cultureel Werk	**5.072**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661017 Sociaal Werk	**10.000**	**20.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
661025 Jeugdbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
661045 WMO overig	**0**	**2.710.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
661050 Noodopvang vluchtelingen	**41.840**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**159.872**	**2.910.724**	**65.000**	**65.000**	**65.000**	**65.000**
Gerealiseerd resultaat	**-1.944.456**	**-9.208.394**	**-2.074.606**	**-1.929.316**	**-2.525.495**	**-1.867.226**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland (2023);
- Nota Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2026 (2022);
- Nota Schuldhulpverlening gemeente Ameland (2019);
- Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (2021);
- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland (2019);
- Verordening Bekostiging leerlingenvervoer Ameland (2022);
- Verordening Toelage uitwonende studerenden gemeente Ameland (2016);
- Verordening Aanvullende vergoeding OV chip kaart studenten Ameland (2016).

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Wat willen we bereiken

Inwoners van Ameland, ook inwoners met beperkingen, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving en sociale activiteiten. Wanneer inwoners in hun dagelijks functioneren problemen ervaren, biedt de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hulp in de vorm van bijvoorbeeld woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, begeleiding/dagopvang en huishoudelijk hulp.
Een belangrijk uitgangspunt hierbij is zelfredzaamheid, de toepassing van het eigen netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen. Op het moment dat dit onvoldoende is, kunnen aanvullend individuele voorzieningen worden ingezet. De inzet van maatschappelijke ondersteuning heeft een koppeling met het onderwerp begeleid wonen zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025. Verder zijn de acties gepland uit het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (jaarschijf 2026) zoals door het college in 2025 vast te stellen en met de raad te delen.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.2

Wat gaan we daarvoor doen

- Vervolg geven aan traject Begeleid en beschermd wonen op basis van het adviesrapport tweede fase (4.2).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
662010 Eerstelijns WMO en Jeugd (tm 2022)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
662100 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	**0**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
666001 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	**0**	**284.000**	**287.000**	**290.000**	**290.000**	**290.000**
667111 Huishoudelijke hulp (Wmo)	**0**	**260.000**	**260.000**	**260.000**	**260.000**	**260.000**
667121 Begeleiding Wmo	**0**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**
667130 Dagbesteding (Wmo)	**0**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
667140 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	**0**	**11.000**	**11.000**	**11.000**	**11.000**	**11.000**
668110 Beschermd wonen (WMO)	**0**	**-15.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
668120 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	**0**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
669100 Coördinatie en beleid Wmo	**0**	**84.752**	**0**	**0**	**0**	**0**
671000 Openbare gezondheidszorg	**90.460**	**101.711**	**29.000**	**29.000**	**29.000**	**29.000**
671010 Jeugdgezondheidszorg	**190.786**	**207.622**	**220.198**	**227.180**	**235.667**	**227.784**
Totaal Lasten	**281.246**	**1.069.085**	**942.198**	**952.180**	**960.667**	**952.784**

Baten						
667111 Huishoudelijke hulp (Wmo)	**0**	**22.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
671000 Openbare gezondheidszorg	**211.451**	**102.261**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**211.451**	**124.261**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
Gerealiseerd resultaat	**-69.795**	**-944.824**	**-937.198**	**-947.180**	**-955.667**	**-947.784**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Ameland 2024.

Jeugdwet

Wat willen we bereiken

Jongeren op Ameland groeien veilig en gezond op tot volwassenen. Voor het opgroeien en ontwikkelen van jongeren is een sterke samenleving nodig. De opvoeding vindt plaats binnen de gezinnen, het onderwijs en in de buurt. Wanneer door omstandigheden onvoldoende sprake is van een gezonde en veilige ontwikkeling, kan basishulp worden geboden via huisarts, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnswerk, of het gebiedsteam. Wanneer deze lichte ondersteuning niet volstaat, wordt gespecialiseerde jeugdhulp ingezet. Verder zijn de acties gepland uit het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (jaarschijf 2026) zoals door het college in 2025 vast te stellen en met de raad te delen.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Met de basisscholen afspraken maken over de inzet van jeugdhulp in het basisonderwijs (4.3).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
662200 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd	**0**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
667261 Jeugdhulp begeleiding	**76.209**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
667510 Jeugdhulp ambulant lokaal	**0**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
667520 Jeugdhulp ambulant regionaal	**0**	**227.500**	**227.500**	**227.500**	**227.500**	**227.500**
667620 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**0**	**17.500**	**17.500**	**17.500**	**17.500**	**17.500**
667910 PGB Wmo	**0**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
667920 PGB Jeugd	**0**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**
668210 Jeugdbescherming	**0**	**105.000**	**105.000**	**105.000**	**105.000**	**105.000**
668220 Jeugdreclassering	**0**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
669200 Coördinatie en beleid jeugd	**0**	**41.072**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**76.209**	**551.072**	**510.000**	**510.000**	**510.000**	**510.000**
Gerealiseerd resultaat	**-76.209**	**-551.072**	**-510.000**	**-510.000**	**-510.000**	**-510.000**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Friese Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026 (2023);
- Verordening Jeugdhulp Ameland (eind 2025 vast te stellen).

Participatiewet

Wat willen we bereiken

Inwoners nemen naar hun mogelijkheden deel aan het arbeidsproces. Wanneer mensen niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen, biedt de gemeente via de Participatiewet ondersteuning. Bij voorkeur wordt getracht om mensen regulier werk te bieden. Wanneer dit niet lukt, worden extra instrumenten ingezet. Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen en niet in eigen onderhoud kunnen voorzien, kunnen financiële steun ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld bijzondere bijstand of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Ter voorkoming van en begeleiding bij financiële problemen wordt financieel advies gegeven. Verder zijn de acties gepland uit het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (jaarschijf 2026) zoals door het college in 2025 vast te stellen en met de raad te delen.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.7

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoeren van (extra) minimaregelingen op basis van evaluatie en actualisatie in 2025 (4.7);
- Extra inzet op financieel hulpverleners en jobcoach (4.7).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
663000 Inkomensvoorzieningen	**36.276**	**43.528**	**46.868**	**46.868**	**46.868**	**46.868**
663010 Inkomensvoorziening participatiewet	**57.363**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**
663020 Besluit bijstand zelfstandigen	**1.410**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
663025 Loonkostensubsidies op grond van participatiewet	**189.347**	**195.000**	**195.000**	**195.000**	**195.000**	**195.000**
663030 Bijzondere bijstand	**0**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**
663035 Gemeentelijk minimabeleid	**136.150**	**3.000**	**23.000**	**23.000**	**23.000**	**23.000**
663040 Overige voorzieningen	**3.125**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
663045 Schuldhulpverlening	**3.786**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
663046 Schuldhulpverlening	**23.354**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
663060 Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing	**1.524**	**2.800**	**2.800**	**2.800**	**2.800**	**2.800**
664000 Begeleide participatie	**815**	**3.353**	**3.403**	**3.403**	**3.403**	**3.403**
664005 Sociale werkvoorziening	**214.736**	**258.096**	**265.684**	**273.500**	**281.553**	**288.144**
665000 Arbeidsparticipatie	**8.334**	**7.823**	**7.941**	**7.941**	**7.941**	**7.941**
665010 Participatiebudget	**43.380**	**60.000**	**60.000**	**60.000**	**60.000**	**60.000**
Totaal Lasten	**719.601**	**679.600**	**710.696**	**718.512**	**726.565**	**733.156**

Baten						
663010 Inkomensvoorziening participatiewet	**303.555**	**304.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
663035 Gemeentelijk minimabeleid	**825**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**304.380**	**304.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**
Gerealiseerd resultaat	**-415.221**	**-375.600**	**-410.696**	**-418.512**	**-426.565**	**-433.156**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Re-integratieverordening gemeente Ameland 2024;
- Afstemmingsverordening Participatiewet, Ioaw en Ioaz gemeente Ameland 2024;
- Verordening Tegenprestatie participatiewet, Ioaw en Ioaz gemeente Ameland 2024;
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag gemeente Ameland 2024.

Sportevenementen

Wat willen we bereiken

De gemeente voert het beleid rond sportevenementen uit. Het gaat om evenementen die passen bij Ameland wat betreft de beleving van het eiland, de economie en de betrokkenheid van eilanders.

Wat gaan we daarvoor doen

- Sportevenementen op Ameland faciliteren/stimuleren via subsidie;
- De beleidsregel sportevenementen en culturele evenementen is/wordt actief geëvalueerd.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
651005 Ondersteuning sportevenementen	**7.446**	**14.560**	**14.997**	**15.447**	**15.910**	**15.910**
Gerealiseerd resultaat	**-7.446**	**-14.560**	**-14.997**	**-15.447**	**-15.910**	**-15.910**

Musea en culturele voorzieningen

Wat willen we bereiken

Met de activiteitengroep musea en culturele voorzieningen streven we behoud en expositie van het specifieke eilander cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke waarden na. Stichting Amelander Musea (STAM) exploiteert een aantal musea in gebouwen die in erfpacht door de gemeente zijn overgedragen. Via de musea worden exposities gehouden, excursies en activiteiten georganiseerd en worden de eilander scholen betrokken. De Musea vormen een belangrijk onderdeel van het toeristische aanbod op het eiland. Onder het cultuurhistorisch erfgoed vallen ook historische kerken, begraafplaatsen en dergelijke. Daarnaast is de STAM nadrukkelijk betrokken bij onderzoeken naar en het behoud van de flora, fauna en de natuur op Ameland. Ook biedt de STAM werkmogelijkheden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, en mogelijkheden om hen 'mee te laten doen'.

Wat gaan we daarvoor doen

- Culturele evenementen op Ameland faciliteren/stimuleren via subsidie;
- De subsidie aan de STAM wordt jaarlijks verleend en verantwoord;
- De beleidsregel sportevenementen en culturele evenementen is/wordt actief geëvalueerd.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
653000 Culturele voorzieningen	**50.553**	**80.127**	**56.708**	**58.138**	**59.611**	**59.611**
654005 Musea (incl. molens en vuurtoren)	**431.876**	**395.999**	**402.370**	**441.057**	**487.377**	**407.013**
683020 Torens	**16.874**	**15.976**	**32.302**	**18.802**	**20.402**	**22.702**
Totaal Lasten	**499.303**	**492.102**	**491.379**	**517.997**	**567.389**	**489.325**
Baten						
653000 Culturele voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
654005 Musea (incl. molens en vuurtoren)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
683020 Torens	**5.325**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**5.325**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-493.978**	**-492.102**	**-491.379**	**-517.997**	**-567.389**	**-489.325**

Programma 3 Onderwijs

De Amelander jeugd kennis en vaardigheden aanreiken en laten vergaren om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving

De gemeente wil zoveel mogelijk leerlingen op het eiland onderwijs aan kunnen bieden, afgestemd op hun niveau. Dit geldt zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs wordt op vmbo-niveau aangeboden. De eerste drie leerjaren kunnen ook op havo en vwo niveau worden gevolgd.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Openbaar primair en voortgezet onderwijs
- Lokaal onderwijsbeleid

Openbaar primair en voortgezet onderwijs

Wat willen we bereiken

We willen het openbaar primair - en het openbaar voortgezet onderwijs faciliteren. Voor het voortgezet onderwijs betekent dat het bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning. Voor het openbaar basisonderwijs betekent dat uitvoering gaan geven aan de besluitvorming van de gemeenteraad met betrekking tot de nieuwe rol na de bestuurlijke fusie en de bestuurlijke verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs.
De kwaliteit van het onderwijs heeft grote invloed op de toekomst van onze jeugd. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt op basis van de wettelijke taak bij de ouders, de leerlingen, de schoolbesturen en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit sluit aan bij punt 4.6 uit de raadsagenda.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.6, 7.6

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad genomen besluit over de bestuurlijke fusie van het basisonderwijs op West Ameland en de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs;
- Het openbaar basisonderwijs ontvlechten uit de gemeentelijke organisatie. We zijn gestopt met de ambtelijke ondersteuning op het gebied van financiën, personeel & organisatie en onderhoudsbeheer; deze lijn trekken we door naar 2026;
- Administratieve en beleidsmatige ondersteuning bieden aan het voortgezet onderwijs;
- Administratie uitvoeren van het openbaar voortgezet onderwijs;
- Het intern toezicht op het openbaar voortgezet onderwijs uitvoeren, uitbreiden en verbeteren. De door de gemeenteraad vastgestelde documenten (toezichtkaders en reglementen) met betrekking tot het toezicht zijn hierbij de leidraad. Na de gemeenteraadsverkiezingen zullen we aandacht besteden aan de benoeming en professionalisering van eventuele nieuwe leden van de commissie intern toezicht;
- We houden in nauw overleg met de accountant voor het onderwijs (Aksos) aandacht voor een goed en tijdig proces met betrekking tot de totstandkoming van het jaarverslag voor het voortgezet onderwijs. Verbeterpunten uit het accountsverslag 2024 nemen we over en verbeteringen zetten we door richting het jaarverslag 2025;
- Een punt van aandacht voor de komende jaren is de toekomstige Governance (bestuur, processen, toezicht etc.) van de BWS. De vraag die daarbij beantwoord moet worden is welke bestuursvorm en welke structuur noodzakelijk is om op de lange termijn kwalitatief goed voortgezet onderwijs op het eiland te waarborgen. Interne gesprekken hierover zijn gestart na het inspectiebezoek en het hebben voldaan aan de herstelopdrachten van de inspectie. Deze gesprekken zijn vervolgd in de tweede helft van 2025 en het voornemen is nog te maken keuzes vroeg in de volgende bestuursperiode vast te leggen.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
641000 Exploitatie basisonderwijs	**1.173.195**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641003 Bestuurscommissie OPO	**13.192**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641005 Gem. ondersteuning openbaar basisonderwijs	**22.788**	**16.041**	**16.742**	**16.742**	**16.742**	**16.742**
641006 Administratie openbaar basisonderwijs	**33.108**	**31.293**	**0**	**0**	**0**	**0**
641010 Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643000 Exploitatie voortgezet onderwijs	**2.485.640**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**
643005 Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	**12.642**	**6.147**	**9.642**	**9.642**	**9.642**	**9.642**
643006 Administratie voortgezet onderwijs	**26.778**	**32.131**	**31.139**	**31.139**	**31.139**	**31.139**
Totaal Lasten	**3.767.343**	**2.073.911**	**2.045.824**	**2.045.824**	**2.045.824**	**2.045.824**
Baten						
641000 Exploitatie basisonderwijs	**1.173.195**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641005 Gem. ondersteuning openbaar basisonderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
641006 Administratie openbaar basisonderwijs	**14.037**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643000 Exploitatie voortgezet onderwijs	**2.485.640**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**	**1.988.300**
643005 Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643006 Administratie voortgezet onderwijs	**14.037**	**14.038**	**14.038**	**14.038**	**14.038**	**14.038**
Totaal Baten	**3.686.910**	**2.002.338**	**2.002.338**	**2.002.338**	**2.002.338**	**2.002.338**
Gerealiseerd resultaat	**-80.434**	**-71.573**	**-43.486**	**-43.486**	**-43.486**	**-43.486**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening commissie intern toezicht openbaar onderwijs (2022);
- Reglement intern toezicht BWS (2023);
- Kwaliteitszorg BWS (2023);
- Toezichtkader BWS (2023).

Lokaal onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken

De eilander jeugd mogelijkheden bieden zich te ontplooien tot zelfstandige burgers, zodat ze in sociaal economisch en maatschappelijk opzicht op een goede wijze in de samenleving kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen

- Preventief uitvoeren van de leerplicht; we leveren een bijdrage om absoluut – en relatief verzuim alsmede voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk te voorkomen. Als dit zich dan toch voordoet, proberen we een zo goed en passend mogelijk vervolg voor de leerling te vinden. Voor het waarborgen van de kwaliteit en de continuïteit van de leerplichttaken zijn we een meerjarige dienstverleningsovereenkomst met Leeuwarden aangegaan. We gaan deze overeenkomst implementeren;
- Stimuleren van de samenwerking tussen besturen en directies van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
- Ondersteunen en adviseren van directies, schoolbesturen en gemeenten van andere Waddeneilanden. Onder andere door de DVO lokaal onderwijs beleid “de Friese Waddeneilanden” uit te voeren;
- Uitvoeren van de verordening leerlingenvervoer. Een belangrijk aandachtspunt hierbij voor de komende periode is het leerlingenvervoer op het traject Ameland – Holwerd v.v. voor leerlingen die onder deze verordening vallen. Het doel is om het leerlingenvervoer in de nabije toekomst via een stabiele dienstregeling, veilig plaats te laten vinden met een zo aansluitend mogelijke reis. We integreren de nieuw aan te schaffen snelboot in het leerlingenvervoer, afhankelijk van de (nieuwe) dienstregeling;
- Uitvoeren van diverse financiële regelingen voor uitwonende studerenden;
- Uitvoeren van het vastgestelde onderwijsachterstandenbeleid en de subsidieregeling peuteropvang. Inclusief het behandelen van de aanbevelingen die destijds door de inspectie van het onderwijs zijn gedaan ten aanzien van de voor- en vroegschoolse educatie. We geven invulling aan de nieuwe werkwijze van de inspectie en geven invulling aan de wettelijke verplichting m.b.t. jaarlijks overleg en verantwoording;
- De actuele leerlingenprognose worden gebruikt voor het lokaal onderwijs beleid en zal ter beschikking worden gesteld aan de schoolbesturen van de scholen op het eiland;
- We zijn in overleg met partijen in het onderwijs en de opvang, om te verkennen hoe de toekomstige huisvesting (en eventuele IKC-vorming) er uit kan zien (7.6). Voor onderwijs en opvang in Hollum en Ballum is het perspectief duidelijk. Eind 2025 verwachten we besluiten te kunnen nemen over het definitieve accommodatiebeleid. In juli 2025 is het ontwerp accommodatiebeleid vastgesteld. Het onderwijs en de opvang in Nes- en Buren (met uitzondering van de BWS) maakt onderdeel uit van het participatieproces, dat is/zal worden gestart in het najaar van 2025. Na afloop van dit proces wordt de raad van advies voorzien over de huisvesting van voorzieningen in het basisonderwijs en de opvang in Nes en Buren. Als het accommodatiebeleid definitief is vastgesteld en het participatieproces in Nes en Buren is afgerond, zal conform de (naar verwachting) toekomstige wettelijke verplichting een integraal huisvestingsplan onderwijs voor de gemeente Ameland worden gemaakt.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
642000 Onderwijshuisvest. openbaar basisonderwijs Hollum	**12.995**	**19.526**	**19.503**	**11.677**	**11.685**	**11.693**
642005 Onderwijshuisvest. openbaar basisonderwijs Ballum	**13.792**	**24.965**	**20.469**	**20.386**	**20.268**	**20.150**
642010 Onderwijshuisvest. bijzonder basisonderwijs Hollum	**12.445**	**20.279**	**20.233**	**17.654**	**17.536**	**17.418**
642015 Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs NES	**38.368**	**40.745**	**39.640**	**39.052**	**38.464**	**20.304**
642020 Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	**237.306**	**241.165**	**233.681**	**231.116**	**228.517**	**225.916**
643008 Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	**14.898**	**12.100**	**12.100**	**12.100**	**12.100**	**12.100**
643009 Lokaal onderwijsbeleid	**13.692**	**56.249**	**56.325**	**56.325**	**56.325**	**56.325**
643010 Onderwijsbegeleiding	**47.751**	**49.900**	**49.900**	**49.900**	**49.900**	**49.900**
643015 Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	**1.306**	**559**	**567**	**567**	**567**	**567**
643020 WAD VO	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643025 Toelage uitwonende studerenden	**22.847**	**26.235**	**26.269**	**26.269**	**26.269**	**26.269**
643027 Uitvoering verordening leerlingenvervoer	**59.019**	**70.088**	**67.478**	**67.478**	**67.478**	**67.478**
643030 Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	**10.890**	**15.500**	**15.500**	**15.500**	**15.500**	**15.500**
Totaal Lasten	**485.308**	**577.310**	**561.663**	**548.024**	**544.610**	**523.619**

`

Baten						
642020 Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	**41.733**	**41.200**	**41.200**	**41.200**	**41.200**	**41.200**
643009 Lokaal onderwijsbeleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
643010 Onderwijsbegeleiding	**19.680**	**18.800**	**18.800**	**18.800**	**18.800**	**18.800**
643015 Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	**492**	**2.500**	**2.500**	**2.500**	**2.500**	**2.500**
643030 Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	**557**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
Totaal Baten	**62.463**	**62.900**	**62.900**	**62.900**	**62.900**	**62.900**
Gerealiseerd resultaat	**-422.846**	**-514.410**	**-498.763**	**-485.124**	**-481.710**	**-460.719**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bekostiging leerlingenvervoer (2022);
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2021);
- Verordening aanvullende vergoeding OV-chipkaart studenten (2016);
- Verordening toelage uitwonende studerenden (2016);
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (2009).

Programma 4 Fysieke Leefomgeving

Ameland in fysiek opzicht netjes, schoon, heel en veilig houden.

Op Ameland is het goed wonen, werken en recreëren. Met inachtneming van de belangen van onze burgers en gasten wil gemeente Ameland de bijzondere leefomgeving in stand houden en verder ontwikkelen.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Infrastructuur
- Openbare ruimte
- Afval en milieu
- Ruimtelijke ordening

Infrastructuur

Wat willen we bereiken

Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Het nieuwe beheersplan voor zowel havens als wegen is in 2024 door de raad vastgesteld, conform punt 5.6 van de raadsagenda. Dit in combinatie met punt 1.2 van de raadsagenda om zo veel mogelijk koppelkansen te benutten met de revitalisatie en reconstructie 2.0 van dorpen en wijken. Hiervoor wordt een jaarlijkse planning opgesteld en uitgevoerd. Naast de werkzaamheden die voortvloeien uit deze plannen, zijn er incidentele ontwikkelingen die extra planvorming vragen. De vervoersvisie, raadsagendapunt 5.1, is opgesteld nadat het toeristisch beleid is vastgesteld.
Tevens wordt ingezet op goede oplossingen voor de veerverbinding, zowel op de korte als de lange termijn om een betrouwbare veerverbinding te blijven nastreven. Dit sluit aan bij punt 5.2 en punt 5.3 van de raadsagenda. Wij blijven in gesprek met het Rijk en de regio over een lange termijn oplossingsrichting gericht op 2029, het jaar waarin de nieuwe concessieperiode start.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.2 – 5.1 – 5.2 – 5.3 – 5.4 – 5.5 – 5.6

Wat gaan we daarvoor doen

- Wij zetten ons ambtelijk en bestuurlijk in voor een goede verbinding met het vaste land op korte en lange termijn. Wij blijven in gesprek met de regio en het Rijk over de huidige en toekomstige veerdienst gericht op het jaar 2029 wanneer de nieuwe concessieperiode start (5.2 en 5.3);
- Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van eerder vastgestelde knelpunten (5.5);
- Uitvoering geven aan het jaarplan van het beheersplan Wegen (5.6);
- Uitvoering geven aan het jaarplan van het beheersplan Havens;
- Uitvoeren van werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan, onder andere het verder afkoppelen en infiltreren van regenwater om het riool klimaatbestendig te maken;
- Het Gemeentelijk Rioleringsplan actualiseren;
- Het parkeerterrein aan de Westerlaan vergroten.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
621000 Wegen, straten, pleinen en (fiets)paden	**934.077**	**2.046.763**	**1.478.400**	**1.960.410**	**1.042.145**	**791.804**
621005 Bermen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
621010 Gladheidsbestrijding	**5.616**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
621015 Openbare verlichting	**88.632**	**125.022**	**123.617**	**122.798**	**121.979**	**121.160**
621020 Abri's	**780**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
621025 Verkeersmaatregelen	**86.100**	**86.196**	**42.906**	**42.906**	**42.907**	**42.907**
621035 Vliegveld (lasten)	**201.582**	**252.251**	**315.153**	**236.600**	**236.511**	**235.756**
621045 Watergangen	**71.313**	**67.600**	**67.600**	**67.600**	**67.600**	**67.600**
622000 Parkeerterreinen	**13.350**	**13.143**	**32.775**	**39.071**	**34.519**	**33.994**
623000 Passantenhaven (lasten)	**268.411**	**260.050**	**247.709**	**431.880**	**233.343**	**231.531**
624000 Veerdam (lasten)	**140.170**	**183.992**	**171.755**	**222.251**	**167.073**	**164.968**
624010 Losstoep Ballumerbocht (Lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
633000 Eigendommen (lasten)	**14.050**	**605.079**	**108.708**	**228.525**	**426.341**	**568.823**
633010 Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	**46.900**	**51.288**	**54.888**	**54.888**	**54.888**	**54.888**
672000 Riolering	**875.884**	**638.815**	**610.260**	**612.042**	**594.367**	**591.908**
Totaal Lasten	**2.746.866**	**4.340.599**	**3.264.171**	**4.029.372**	**3.032.074**	**2.915.738**
Baten						
621025 Verkeersmaatregelen	**11.289**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
621035 Vliegveld (lasten)	**109.163**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**
624000 Veerdam (lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
633010 Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
672000 Riolering	**350.909**	**16.000**	**16.000**	**16.000**	**16.000**	**16.000**
Totaal Baten	**471.361**	**106.000**	**106.000**	**106.000**	**106.000**	**106.000**
Gerealiseerd resultaat	**-2.275.505**	**-4.234.599**	**-3.158.171**	**-3.923.372**	**-2.926.074**	**-2.809.738**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater 2010;
- Beleidsnota onderhoud wegen recreatieterreinen 2016;
- Vervoersvisie 2023;
- GRP Ameland 2020-2025;
- Beheer- en onderhoudsplan wegen 2024;
- Beheer- en onderhoudsplan havens 2024.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken

Goed beheer van openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten nemen we mee, conform punt 1.1 van de raadsagenda. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden zoals De Aanleg en De Vleijen.

De gemeente wil een schone leefomgeving in stand houden, waarbij kleinschalig cultuurhistorisch medegebruik en toegankelijkheid van natuurgebieden de uitgangspunten zijn van het gemeentelijk beleid. Dit speelt in op punt 1.7 van de raadsagenda. Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terrein beherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt een meer planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items, conform punt 1.8 van de raadsagenda.

Raadagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.1 – 1.7 – 1.8

Wat gaan we daarvoor doen

- Het terrein van de Buitendienst efficiënter herinrichten en laten voldoen aan wet- en regelgeving;
- De Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) wordt opgesteld en ter besluitvorming aangeboden;
- Uitvoering geven aan het Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden (periode 2025-2034);
- Het definitieve gebiedsplan De Vleijen wordt ter besluitvorming aangeboden en vervolgens wordt er gestart met de uitvoering;
- Er wordt een plan opgesteld om de 'B-speellocaties', volgens de vastgestelde visie, op te waarderen.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
657000 Openbare ruimte en (openlucht)recreatie	**1.068.760**	**1.825.673**	**1.684.691**	**1.575.097**	**1.609.610**	**1.585.442**
657015 De Vleijen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
657020 De Aanleg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
657025 Strandrecrecreatie	**485.384**	**532.685**	**526.912**	**488.450**	**488.364**	**488.185**
675000 Begraafplaatsen	**83.164**	**84.433**	**115.565**	**143.982**	**122.156**	**117.075**
Totaal Lasten	**1.637.308**	**2.442.791**	**2.327.168**	**2.207.529**	**2.220.131**	**2.190.703**
Baten						
675000 Begraafplaatsen	**136**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Gerealiseerd resultaat	**-1.637.172**	**-2.442.691**	**-2.327.068**	**-2.207.429**	**-2.220.031**	**-2.190.603**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Groenbeleidsplan (2021);
- Visie spelen op Ameland (2023).

Afval en milieu

Wat willen we bereiken

Bij de afvalinzameling willen we streven naar een adequate duurzame inzameling en verwerking. Hierbij is veel aandacht voor zwerfvuil.

Wat gaan we daarvoor doen

- Permanente aandacht voor de efficiëntie en verbetering van afvalinzameling en –verwerking;
- Het opstellen van een Beheer- en onderhoudsplan afvalinzameling & reiniging.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
633020 Destructie	**11.652**	**16.658**	**16.947**	**17.602**	**17.730**	**17.840**
673000 Afvalinzameling algemeen	**464.751**	**540.554**	**513.664**	**500.572**	**510.558**	**511.083**
673005 Afvalinzameling oud papier	**47.702**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
673015 Afvalinzameling dorpen en vakantieonderkomens	**417.984**	**527.418**	**523.005**	**525.495**	**525.323**	**436.109**
673030 Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	**322.916**	**304.817**	**306.233**	**309.973**	**310.529**	**308.144**
673040 Afvalinzameling glas	**24.398**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
674000 Milieubeleid algemeen	**314.920**	**383.952**	**387.908**	**387.908**	**387.908**	**387.908**
674010 Ongediertebestrijding	**19.257**	**30.823**	**31.241**	**32.332**	**32.546**	**32.729**
Totaal Lasten	**1.623.581**	**1.869.222**	**1.843.997**	**1.838.882**	**1.849.595**	**1.758.813**
Baten						
673000 Afvalinzameling algemeen	**154.864**	**142.000**	**102.000**	**102.000**	**102.000**	**102.000**
673005 Afvalinzameling oud papier	**48.717**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**	**35.000**
673030 Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	**4.026**	**5.400**	**5.400**	**5.400**	**5.400**	**5.400**
673040 Afvalinzameling glas	**10.639**	**8.800**	**8.800**	**8.800**	**8.800**	**8.800**
674010 Ongediertebestrijding	**783**	**600**	**600**	**600**	**600**	**600**
Totaal Baten	**219.029**	**191.800**	**151.800**	**151.800**	**151.800**	**151.800**
Gerealiseerd resultaat	**-1.404.552**	**-1.677.422**	**-1.692.197**	**-1.687.082**	**-1.697.795**	**-1.607.013**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Afvalstoffenverordening Gemeente Ameland (2010).

Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken

We willen een veilige, gezonde en leefbare gemeente waarin wonen, werken en leven goed is geregeld. Voldoende woningen voor de verschillende doelgroepen, bedrijven afgestemd op de omgeving en de vraag naar producten, en een leefomgeving waar het prettig vertoeven is. Het omgevingsplan, vergunningen, beschikbaarheid van woningen en het toezicht daarop zijn belangrijke instrumenten. Gestreefd wordt naar een goede toepassing van regels.

Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 1.1 - 1.3 - 1.4 - 1.5 - 1.6 - 3.9 – 2.1

Wat gaan we daarvoor doen

- Voor 1 januari 2027 moet een omgevingsvisie zijn vastgesteld. In 2025 wordt de omgevingsvisie uitgewerkt. In 2026 wordt de omgevingsvisie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad;
- Voor 2032 moet één omgevingsplan voor de gemeente Ameland worden vastgesteld. In 2025 is gestart met het opstellen van het Omgevingsplan Ameland. Het omgevingsplan komt mede tot stand met toepassing van deel-omgevingsplannen die samengevoegd worden tot één Omgevingsplan Ameland;
- Met betrekking tot het opstellen van de structuur voor het Omgevingsplan gemeente Ameland wordt er gebruik gemaakt van de pilot van het omzetten van het Bestemmingsplan Hollum naar een Deelomgevingsplan Hollum. Het Deelomgevingsplan Hollum is in een afrondende fase. In 2026 wordt dit ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad;
- Waarborging van de omgevingskwaliteit (ruimtelijke kwaliteit) wordt een onderdeel in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. In het omgevingsplan worden omschrijvingen, regels en welstandscriteria opgenomen op basis van de vereisten in de Omgevingswet. Dit wordt uitgewerkt in 2026;
- In samenwerking met de provincie is de gemeente bezig met het opstellen en het verder uitwerken van de archeologische verwachtingskaart. In 2026 krijgt dit een vervolg. Naar verwachting zal de definitieve vaststelling in 2027 plaats vinden;
- In het begrotingsjaar wordt een een besluit genomen over de aanwijzing van monumentale panden. Als een pand als gemeentelijk monument wordt/is aangewezen brengt dat voor de eigenaar verplichtingen met zich mee. Een herziening van de subsidieregels en verhoging van de subsidie kan voorgesteld worden;
- We komen met een vervolg op de inventarisatie van resterende bouwruimte bij verblijfsrecreatie (1.5);

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
681000 Omgevings-/Bestemmingsplannen, ontwikkeling	**169.635**	**316.833**	**247.031**	**239.531**	**239.531**	**239.531**
681005 Omgevings-/Bestemmingsplannen, wijz. op verzoek	**30.438**	**23.234**	**9.941**	**9.941**	**9.941**	**9.941**
682000 Plan Nes Kwekerij (Nes-Oost / de Tuun)	**6.519**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682001 Plan Buren Paasduinweg	**-16.852**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682002 Plan Nes Miedeweg/Polderweg	**-38.250**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682003 Plan Nes Binnendieken	**1.184**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682004 Plan Ballum Smitteweg	**3.593**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682006 Plan Hollum Trapweg	**41.788**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682016 Plan Ballum De Stringen Noord	**0**	**253.861**	**0**	**0**	**0**	**0**
682090 Grondexploitaties	**2.299**	**5.867**	**2.552**	**2.552**	**2.552**	**2.552**
683000 Welstandstoezicht	**36.918**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
683010 Omgevingsvergunningen	**350.456**	**333.216**	**306.908**	**306.842**	**307.452**	**306.692**
683025 Uitvoering Huisvestingswet	**1.672**	**3.353**	**2.836**	**2.836**	**2.836**	**2.836**
683035 Monumentenzorg	**4.793**	**28.897**	**4.918**	**4.918**	**4.918**	**4.918**
683040 Basisregistraties Adressen en Gebouwen	**72.457**	**81.293**	**35.734**	**35.734**	**35.734**	**35.734**
683045 Stads- en dorpsvernieuwing	**158.685**	**37.176**	**32.452**	**33.255**	**34.083**	**34.083**
Totaal Lasten	**825.335**	**1.123.730**	**682.372**	**675.609**	**677.047**	**676.287**

Baten						
681000 Omgevings-/Bestemmingsplannen, ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
681005 Omgevings-/Bestemmingsplannen, wijz. op verzoek	**10.463**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
682000 Plan Nes Kwekerij (Nes-Oost / de Tuun)	**2.305**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682001 Plan Buren Paasduinweg	**28.433**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682002 Plan Nes Miedeweg/Polderweg	**8.548**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682003 Plan Nes Binnendieken	**1.184**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682004 Plan Ballum Smitteweg	**4.508**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
682006 Plan Hollum Trapweg	**36.829**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
683025 Uitvoering Huisvestingswet	**1.274**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**93.544**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
Gerealiseerd resultaat	**-731.791**	**-1.118.730**	**-677.372**	**-670.609**	**-672.047**	**-671.287**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Structuurvisie (2011);

Beheersverordeningen

- Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (2013);
- Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht (2013);
- Beheersverordening Recreatieterrein Buren (2013);
- Beheersverordening Strandweg Nes (2013);
- Beheersverordening Buitengebied (2013);
- Bestemmingsplan buitengebied (2024);

Het omgevingsplan gemeente Ameland (2024), waar de volgende bestemmingsplannen onder vallen:

- Bestemmingsplan recreatieterreinen Hollum (2012);
- Bestemmingsplan Hollum (2009);
- Bestemmingsplan Ballum (2012);
- Bestemmingsplan Roosdunen (2006);
- Bestemmingsplan Nes (2014);
- Bestemmingsplan recreatieterrein Nes-Buren 2019 (2020);
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen Buren (2015);
- Bestemmingsplan Buren (2015);

Andere verordeningen

- Exploitatieverordening gemeente Ameland (2014);
- Erfgoedverordening gemeente Ameland (2016);
- Monumentenverordening gemeente Ameland (2010);
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) (2010);

Beleid

- Welstandsnota (2016);
  - Aanvullende welstandscriteria bijlage 7 en 8 Welstandsnota 2016 (2023);
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017);
- Strandnota (2016);
- Beleidsregels Verblijfsrecreatie (2023);

Programma 5 Economie

Ameland onderneemt, voor blijvend profijt en leefbaarheid

Toerisme en de overige economische sectoren zijn van levensbelang voor de Amelander economie en leefbaarheid. Ameland wordt elk jaar druk bezocht door toeristen. Deze zorgen grotendeels voor de inkomsten van de burgers en bedrijven op Ameland en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de baten van de gemeente Ameland. Het is daarom belangrijk dat we duurzame ontwikkeling voor de sectoren blijven stimuleren.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Toerisme
- Overige sectoren

Toerisme

Wat willen we bereiken

In lijn met het toerismebeleid streven we naar een vitale toeristische sector, die via zowel economie als maatschappij de leefbaarheid van het eiland bewerkstelligt (en daar dus niet ten koste van gaat). We streven daarvoor niet naar meer (maar ook niet minder), maar wel naar beter. Dat vraagt een constante (duurzame) ontwikkeling, om aan te blijven sluiten bij wensen van de Amelander gasten.

Raadsagendapunten in dit programma: 1.5 – 6.1 – 6.2 – 6.3 – 6.4 – 6.5

Wat gaan we daarvoor doen

- Verdere uitvoering geven aan het toerismebeleid (6.1) en een eerste evaluatie daarvan;
- Afronden Horeca- en detailhandelsbeleid (6.2);
- Voortzetten samenwerking met de VVV, waaronder samen met hen werken aan verbetering van de kwaliteit van toeristische informatieborden, die begint met een inventarisatie van de bestaande bebording; (6.4);
- Sectorenoverleg toerisme voortzetten met als doel het delen van ontwikkelingen, beslissingen en stellingen rondom toerisme op Ameland (6.5);
- Nieuwe evaluatie subsidie toeristische jeugdgroepen, met aandacht voor doelmatigheid van de subsidie;
- Via de bedrijfscontactmedewerker blijvend investeren in goede dienstverlening aan en relaties met de economische doelgroep, namelijk ondernemers en bedrijven.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
634000 Toerisme	**382.837**	**437.195**	**442.810**	**435.247**	**430.332**	**424.406**
634001 Evenementenmateriaal	**4.990**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Totaal Lasten	**387.827**	**439.195**	**444.810**	**437.247**	**432.332**	**426.406**
Baten						
634000 Toerisme	**80**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
634001 Evenementenmateriaal	**17.332**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**
Totaal Baten	**17.412**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**
Gerealiseerd resultaat	**-370.415**	**-427.195**	**-432.810**	**-425.247**	**-420.332**	**-414.406**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Toerismebeleid Ameland, Van meer naar beter (2023);
- Economische Visie 2030 (2019);
- Detailhandelsstructuurvisie (2009; wordt momenteel herzien);
- Evenementenbeleid (2024);
- Horecabeleidsplan (2006; wordt momenteel herzien);
- Vervoersvisie (2023).

Overige sectoren

Wat willen we bereiken

Behoud en waar mogelijk uitbreiding van de breedte van de Amelander economie, met specifieke aandacht voor Ameland kenmerkende sectoren en gebruiken.

Raadsagendapunt in dit programma: 1.7 – 1.8 - 6.5 – 6.6

Wat gaan we daarvoor doen

- We blijven in overleg met de Amelander terreinbeheerders (6.5, 6.6);
- We blijven betrokken bij overleg over de toekomst van het Fries en Amelander landelijk gebied en vragen daar en elders aandacht voor duurzame ontwikkelafspraken met behoud van de landbouwsector en cultuurhistorisch medegebruik (1.7, 1.8, 6.5, 6.6);
- We vragen bij belangrijke ontwikkelingen van beleid over natuur (zoals het Beleidskader Natuur Waddenzee) steeds om aandacht voor wonen, leven en bereikbaarheid;
- Binnen de (kaders van de) Regio Deal waar mogelijk innovatieve economische ideeën ondersteunen met kennis en financiën, o.a. met behulp van het op te richten stimuleringsfonds uit die Regio Deal;
- We nemen onze visie op natuur op in de omgevingsvisie (1.8).

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
631000 Waddencampus	**35.000**	**36.400**	**37.492**	**38.617**	**39.775**	**39.775**
631005 Economische Ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**35.000**	**36.400**	**37.492**	**38.617**	**39.775**	**39.775**
Baten						
631000 Waddencampus	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-35.000**	**-36.400**	**-37.492**	**-38.617**	**-39.775**	**-39.775**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Economische Visie 2030 (2019);
- Landbouwbeleidsplan (2010);
- Verordening winkeltijden (2016);
- Verordening speelautomatenhallen (2014);
- Verordening precariobelasting (2024).

Programma 6 Duurzaamheid

Een toekomstbestendige en zelfvoorzienende samenleving

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Hierbij wil Ameland voorloper zijn en blijven op het gebied van de energietransitie door vorm en inhoud te geven aan duurzame energieoplossingen. Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, klimaatadaptatie en partnerschap (vanuit de SDG-goals) meenemen, voor zover dat aansluit bij en past in onze eilander samenleving en economie. Echter wordt de toenemende netcongestie een probleem, wat ook focus nodig heeft.

De activiteitengroep die bij dit programma hoort:

- Energietransitie

Energietransitie

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad stelde in 2019 de duurzame ambitie van Ameland vast: koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen voor reductie van de CO2-uitstoot. Ameland wil dus in 2035 de energietransitie afronden, conform raadsagendapunt 3.1. Hierbij zullen alle punten welke onder '3' vallen uit de raadsagenda gekoppeld worden. Inmiddels heeft de raad deze visie vertaald in een programma Duurzaamheid Gemeente Ameland 2023-2027, dat in november 2023 in de gemeenteraad is vastgesteld. De visie is iets breder opgezet dan haar voorloper, omdat we meer doen dan alleen energietransitie, maar de focus van de visie ligt wel op de energietransitie.

Om de energietransitie te bereiken heeft Ameland met verschillende partners, bedrijven en met inwoners goed overleg, dit betreft raadsagendapunt 3.5. Twee sporen zijn hierbij van belang. Enerzijds het technisch economische spoor (welke concrete projecten en plannen zijn ontwikkeld en wat is er nog nodig?) en anderzijds het sociaal-maatschappelijke spoor (hoe worden de Amelanders maximaal betrokken bij alle activiteiten?). Daarbij werken we veel en intensief met partijen samen. Het doel is een integraal, betaalbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland.
Ameland werkt op verschillende speelvelden aan de energietransitie, waarmee we ingaan op raadsagendapunt 3.2: het verduurzamen van de gebouwde leefomgeving. Via verbeteringen bij en met de inwoners en gelijktijdig ook via grotere projecten voor het gehele eiland proberen we stappen te zetten naar verminderen van energieverbruik en vergroten van opwek.
Een andere koppeling met de raadsagenda 2022-2025 wordt gemaakt op het gebied van de gemeentelijke gebouwen en het gemeentelijk woningbedrijf. Dit valt zowel onder raadsagendapunt 3.3 als 7.6. De afgelopen periode zijn verduurzamingsopties verkend. Dit is input geweest voor het ontwerp strategisch accommodatiebeleid en zal input zijn voor het complex beheer plan van het GWA. Naar verwachting worden beide stukken eind dit jaar of begin volgend jaar voor (definitieve) besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Naast de energiebesparing willen we ook zuiniger omgaan met ons (drink)water, zoals benoemd in punt 3.7 van de raadsagenda. Het ideaalbeeld is om (meer) zelfvoorzienend te zijn op het gebied van water, of dit mogelijk is zal onderzocht worden in 2026 of 2027, afhankelijk van de voortgang van lopend onderzoek op Schiermonnikoog en Terschelling.

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 3.1 – 3.2 – 3.3 – 3.4 – 3.5 – 3.6 – 3.7 – 3.8 – 3.9 - 7.6

Wat gaan we daarvoor doen

- In november 2023 heeft de gemeenteraad het Programma Duurzaamheid 2023- 2026 vastgesteld (3.1). Hier geven we de komende jaren uitvoering aan. Voor de uitvoering zoeken we cofinanciering in EU-programma's, Regio Deal de Waddeneilanden, Waddenfonds en andere passende fondsen en zullen we doelstellingen (verder) operationaliseren en monitoren;
- De bouw van het zonnepark in de Ballumerbocht (binnen Energiepark Ballumerbocht BV) is in uitvoering. In de loop van volgend jaar zal daar naar verwachting een batterij bij geplaatst worden met mogelijk aanvullende passende slimme energietoepassingen (3.4). In het kader van de Regiodeal is binnen de themalijn duurzame energie voor het eilandproject Energierotonde Ballumerbocht een bedrag beschikbaar gesteld om verder te bouwen aan dit energiesysteem met verschillende bestaande en te realiseren gebouwen, objecten en/of installaties in de Ballumerbocht;
- Inmiddels is de toenemende netcongestie op Ameland een probleem aan het worden waarmee de focus van de energietransitie mogelijk iets verlegd wordt naar oplossingen van de netcongestie op Ameland. Slimme aansturing van het energiesysteem kan hiervoor een

oplossing zijn. In het EU project IANOS verkennen we daarin de eerste stappen (3.5). In de Regio Deal wordt voorgesteld om meer en onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar het ontwikkelen van slimme toekomstbestendige energiesystemen op de vijf Waddeneilanden (3.5). Om een toekomstbestendig energiesysteem te bouwen zijn monitoring en het maken van prognoses van energieverbruiken onmisbaar. Hieraan wordt de komende jaren verder gewerkt (3.1);

- We blijven middels advies aan huis, flyers en het betrekken van eilanders in nieuwe projecten onze inwoners en bedrijven informeren en adviseren (3.2) over verduurzaming van de gebouwde omgeving;
- Met verschillende specifieke Rijksuitkeringen (SPUK-gelden) worden voor verschillende groepen inwoners regelingen ingezet om woningen te verduurzamen. In juli 2024 is hiervoor een isolatiesubsidie opengesteld die doorloopt tot in 2026. Daarnaast gaan we voor inwoners met energiearmoede een passende regeling open stellen;
- In 2024 zijn verschillende onderzoeken op het gebied van het warmteproces afgerond (3.4). Op basis van deze onderzoeken zijn de waterstof- en diepe geothermie routes afgevallen. Van de resterende routes onderzoeken we nu een (energie)bronnenstrategie voor Ameland, gekoppeld aan warmte- en/of bronnetten. Hierover informeren wij onze inwoners, voorafgaand aan de voorbereiding van het gemeentelijk Warmteprogramma, voorheen Transitievisie Warmte, dat in 2026 vastgesteld moet worden.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
674003 NESSIE	**13.190**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
674005 Duurzaamheid	**456.745**	**402.920**	**292.323**	**287.366**	**284.874**	**284.882**
674006 IANOS project	**109.317**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
674008 Administratie duurzaamheid derden	**3.665**	**5.588**	**2.836**	**2.836**	**2.836**	**2.836**
Totaal Lasten	**582.917**	**408.508**	**295.159**	**290.202**	**287.710**	**287.718**
Baten						
674005 Duurzaamheid	**265.850**	**222.395**	**92.476**	**96.666**	**99.566**	**102.553**
674008 Administratie duurzaamheid derden	**5.939**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
674009 GREEN HYSLAND	**2.530**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**274.320**	**227.395**	**97.476**	**101.666**	**104.566**	**107.553**
Gerealiseerd resultaat	**-308.598**	**-181.113**	**-197.683**	**-188.536**	**-183.144**	**-180.165**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Transitievisie warmte “Ameland aardgasvrij”(2021);
- Verordening “Fonds verduurzaming en woningaanpassing Ameland” (2022);
- Visiedocument “Programma Duurzaamheid Ameland 2023-2026” (2023).

Programma 7 Volkshuisvesting

Het behouden en realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen. Het in stand houden van een professioneel, sociaal en duurzaam Woningbedrijf

De gemeente richt zich op het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst (hoofddoel Woonvisie 2024-2028, raadsagendapunt 2.1).

Waarbij het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) zich richt op het aanbieden van betaalbare huurwoningen aan huishoudens met een jaarinkomen tot aan de inkomensgrens voor sociale huisvesting én met een inkomen tussen die inkomensgrens en € 85.000.
Daarmee worden ook woningzoekenden die tussen wal en schip dreigden te belanden vanwege de hoge prijzen voor koopwoningen bediend. Het GWA heeft de afgelopen jaren 43 nieuwe (energiezuinige) sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd en 44 nieuwe woon-/zorgappartementen op locatie Ambla, waar vanaf begin 2025 zorg wordt geleverd door KwadrantGroep. Het GWA zal verder invulling geven aan strategisch voorraadbeheer de komende jaren (kwantiteit, doelgroepen, duurzaamheid) conform de doelstellingen uit Woonvisie 2024-2028 en Programma Duurzaamheid 2023-2027.

Voorwaarde voor alle woningen is: woningzoekenden moeten voldoen aan eisen voor economische en maatschappelijke binding zoals vastgelegd in de Huisvestingsverordening.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland
- Volkshuisvestingbeleid

Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland

Wat willen we bereiken

In 2021 en 2022 zijn 43 nieuwe woningen toegevoegd aan het woonbestand van het Gemeentelijk Woonbedrijf Ameland (GWA) en in 2024 zijn daar 44 zorgappartementen in Ambla aan toegevoegd. Dit heeft een positief effect gehad op de (sociale) huursector en de gemiddelde wachttijd is in 2022 gezakt naar anderhalf jaar. Vanuit de Woonvisie 2024-2028 worden nieuwe doelen benoemd voor het GWA die de komende jaren in uitvoering worden gebracht. In 2025 had het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) de prioriteit. In de loop van 2026 zullen deze nieuwe plannen in uitvoering kunnen komen.

Raadsagendapunten in dit programma: 2.1 – 2.2 – 2.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de vastgestelde woonvisie en uitvoeringsprogramma 2024-2028;
- Het actualiseren van het MJOP voor alle huurwoningen, inclusief een eerste opzet voor locatie Ambla, wordt in 2026 in uitvoering genomen na bestuurlijke besluitvorming;
- Uit het nieuwe strategische voorraadbeleid komen naar verwachting ingrijpende uitvoeringsplannen en projecten voort: verduurzaming, verkoop en sloop/nieuwbouw, die zowel financiële middelen als formatie vergen. Deze plannen en projecten worden in uitvoering genomen na bestuurlijke besluitvorming eind 2025 of in de loop van 2026;
- Het uitwerken van beleid personeelshuisvesting zal naar verwachting Q1 2026 aan college en gemeenteraad ter besluitvorming worden voorgelegd (raadsagendapunt 2.2);
- De bouw van de geplande Flexwoningen is vertraagd vanwege de prioriteit die is gegeven aan de herontwikkeling van de Paasduinweg en de sloop van de Stelp.Naar verwachting wordt het plan met bijbehorend kredietvoorstel in 2026 aan college en gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. De financiële gevolgen zullen daarna worden verwerkt in de Kadernota 2026;
- De herstructurering aan de Paasduinweg is vanwege een calamiteit (brand) in gang gezet. De aanbesteding is eind 2025 gepland om zeven nieuwe woningen (3 extra toe te voegen) in 2026 te realiseren. Een kredietvoorstel aan de raad wordt direct na aanbesteding voorgelegd. De financiële gevolgen zullen daarna worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging;
- De vuurtorenwachterswoningen zijn toe aan groot onderhoud. Uit onderzoek is gebleken dat bewoners tijdens de werkzaamheden voor verduurzaming redelijkerwijs niet in hun woningen zouden kunnen blijven. Om deze reden, en omdat een subsidieverzoek is afgewezen, is het project getemporiseerd. De opgave wordt onderdeel van de planning volgend uit het strategisch voorraad beleid;
- Om huurdersparticipatie beter te borgen is vanaf 2024 als pilot samengewerkt met Huurdersbelang Frysân (voorheen de Bewonersraad). De ervaringen in 2025 zijn positief en de intentie is dan ook om in 2026 ook verder te gaan. Een definitieve ‘evaluatie’ met als doel structurele voortzetting zal in 2026 plaatsvinden.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
683050 Woningbedrijf Ameland	**0**	**2.607.566**	**2.830.686**	**2.500.859**	**2.518.048**	**2.535.480**
Baten						
683050 Woningbedrijf Ameland	**0**	**2.681.216**	**2.897.568**	**2.923.683**	**2.950.032**	**2.979.355**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**73.650**	**66.881**	**422.824**	**431.984**	**443.875**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Meerjarenonderhoudsplan 2017;
- Strategisch Voorraad Beleid 2017;
- Huisvestingsverordening gemeente Ameland 2023;
- Woonvisie Ameland 2024-2028.

Volkshuisvestingbeleid

Wat willen we bereiken

De hoofddoelstelling van de Woonvisie is uitgewerkt in de visie zelf en actiegericht vertaald in een uitvoeringsprogramma. De wens is dat er een adequate woning beschikbaar is voor alle personen die maatschappelijk en/of economisch gebonden zijn aan Ameland. De afgelopen jaren zijn hier grote stappen in gezet en is de situatie voor zowel kopers als huurders sterk verbeterd. Via de Woonvisie en het uitvoeringsprogramma zetten we deze ingezette lijn voort naar de toekomst.

Daarnaast is de Huisvestingsverordening in 2023 herzien en deze wordt actueel gehouden. In het vierde kwartaal van 2025 zijn de geactualiseerde Huisvestingsverordening en een leegstandsverordening aan de raad voorgelegd (raadsagendapunt 2.3).

Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 2.1 – 2.2 – 2.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de door de raad vastgestelde woonvisie 2024 – 2028 en het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma 2024-2028;
- Verlenen van zowel Startersleningen als Stimuleringsleningen (duurzaamheid en wmo) via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SvN);
- De Huisvestingsverordening uitvoeren en actueel houden;
- Het uitvoeren van de leegstandsverordening.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
683046 Beleid volkshuisvesting	**66.310**	**36.767**	**196.000**	**46.000**	**46.000**	**46.000**
Gerealiseerd resultaat	**-66.310**	**-36.767**	**-196.000**	**-46.000**	**-46.000**	**-46.000**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Huisvestingsverordening 2023;
- Woonvisie 2024-2028.

Overhead

Algemeen

Op grond van artikel 8 BBV is in de programmabegroting een apart overzicht opgenomen van de kosten van overhead. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, gericht op de externe klant, bij het betreffende taakveld worden geregistreerd.
Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten worden centraal begroot en verantwoord op het overzicht "Overhead", via het voorgeschreven taakveld 0.4 Overhead.
In de notitie Overhead van de Commissie BBV wordt nader toegelicht welke kosten tot overhead behoren. In ieder geval gaat het om de kosten van leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, personeel en organisatie, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, huisvesting en archief.

Gemeente Ameland

In de tabel op de volgende pagina zijn de begrote kosten van overhead van onze gemeente aangegeven, evenals de totale kosten volgens deze meerjarenbegroting. Voor de eventuele berekening van tarieven, de toerekening van overhead aan specifieke activiteiten en de analyse van de mate van kostendekkendheid van bepaalde opbrengsten (zoals leges, rioolrechten en reinigingsheffingen) wordt de overhead berekend als een opslagpercentage over de voor die activiteit geraamde kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

In de berekening zijn de totale kosten over 2026 en volgende jaren gecorrigeerd voor incidentele posten. Voor een toelichting op incidentele posten verwijzen wij naar 'Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten' als onderdeel van de Financiële begroting.

Tabel overhead en toerekening					
		2026	**2027**	**2028**	**2029**
	Overhead, ondersteuning organisatie				
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.778.456	3.795.122	3.819.888	3.844.950
6.004.05	Automatisering	923.789	923.789	923.789	923.789
6.004.10	Personeelszaken	371.500	376.500	376.500	376.500
6.004.15	Huisvesting binnendienst	437.223	435.193	433.622	423.072
6.004.20	Huisvesting buitendienst	279.587	284.802	282.018	279.235
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	9.306	9.306	9.306	9.306
6.004.30	Representatie	15.000	15.000	15.000	15.000
6.004.35	Communicatie	20.000	20.000	20.000	20.000
	Subtotaal overhead	**5.834.862**	**5.859.712**	**5.880.124**	**5.891.852**
	Genormeerde toerekening GWA	-171.509	-174.082	-176.693	179.343
	Totaal nog toe te rekenen overhead	**5.663.353**	**5.688.203**	**5.706.042**	**5.715.159**
	Totale kosten begrotingsjaar	31.361.856	31.716.124	31.588.513	30.899.144
	Correctie voor incidentele zaken	-3.277.626	-3.052.531	-2.519.194	-1.636.135
	Correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-5.663.353	-5.688.203	-5.706.042	-5.715.159
	Correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-2.830.686	-2.500.859	-2.518.048	-2.535.479
	Totale kosten om overhead over te verdelen	**19.590.190**	**20.474.532**	**20.845.229**	**21.012.371**
	Percentage overhead, als deel overige kosten	**28,91%**	**27,78%**	**27,37%**	**27,20%**

Dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor de uitvoering van de programma's die de gemeenteraad heeft vastgesteld, zijn financiële middelen nodig. Deze dekkingsmiddelen worden gevormd door rijksbijdragen, eigen gemeentelijke belastingen en retributies, huren, pachten en dergelijke.

Voor rijksmiddelen als de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds en gemeentelijke belastingen gelden geen specifieke bestedingsdoelen.
Voor retributies (leges en dergelijke heffingen) geldt dat baten niet hoger mogen zijn dan de bijbehorende lasten.

De gemeenteraad heeft geen invloed op het gemeentefonds. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen, zoals bedoeld in paragraaf 1, Lokale heffingen.

De activiteitengroepen die bij dit programma horen:

- Gemeentefonds
- Belastingen
- Retributies
- Huren en pachten
- Overige inkomsten en uitgaven

Gemeentefonds

Gemeentefonds

De Rijksoverheid keert via het gemeentefonds geld uit aan Nederlandse gemeenten. In deze begroting is de meicirculaire 2025 verwerkt. Het gemeentefonds bestaat uit verschillende uitkeringscomponenten; de algemene uitkering, decentralisatie uitkeringen, integratie-uitkeringen (waaronder die voor sociaal domein) en de artikel 12-uitkering.

De algemene uitkering is één van de belangrijkste bekostigingsinstrumenten van de gemeente Ameland. Het ontvangen geld komt ten goede aan de algemene middelen, waardoor het geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht kan worden besteed.

Gemeente Ameland ontvangt geen artikel 12-uitkering. De artikel 12-uitkering wordt, op verzoek van gemeenten met grote financiële problemen, uitgekeerd door de Rijksoverheid. Om de uitkeringen te ontvangen dienen de gemeenten aan diverse voorwaarden te voldoen. Zo leveren gemeenten met een artikel 12-uitkering (een deel van) hun zelfstandigheid in. Daarnaast dienen de eigen inkomsten, via belastingverhoging, te worden gemaximeerd.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
600700 Uitkeringen gemeentefonds	**11.581.803**	**11.948.906**	**12.131.618**	**12.132.620**	**12.034.649**	**12.248.586**
Gerealiseerd resultaat	**11.581.803**	**11.948.906**	**12.131.618**	**12.132.620**	**12.034.649**	**12.248.586**

Belastingen

Belastingen

Gemeenten mogen belastingen heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder meer onroerendezaak-, toeristen- en forensenbelasting.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven van de gemeentelijke belastingen vast door het vaststellen van belastingverordeningen.

In de kadernota 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere belastingen. Dit sluit aan bij raadsagendapunt 7.5. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting, met uitzondering van de afvalstoffenheffing. In de Kadernota 2025 is ingestemd om niet tot aanvullende tariefsstijgingen te besluiten ten opzichte van hetgeen in de Kadernota 2023 is besloten.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
606100 Heffing/invordering OZB woningen	**154.082**	**110.335**	**104.967**	**104.967**	**104.967**	**104.967**
606200 Heffing/invordering OZB niet woningen	**32.615**	**48.176**	**47.352**	**47.352**	**47.352**	**47.352**
634005 Heffing/invordering toeristen- en forensenbelastin	**42.856**	**63.086**	**47.662**	**47.662**	**47.662**	**47.662**
Totaal Lasten	**229.553**	**221.597**	**199.981**	**199.981**	**199.981**	**199.981**

`

Baten						
606105 Onroerende-zaakbelasting eigenaren woningen	**1.075.245**	**1.102.000**	**1.124.040**	**1.124.040**	**1.124.040**	**1.124.040**
606205 Onroerende-zaakbelasting eigenaren niet woningen	**310.793**	**314.000**	**320.280**	**320.280**	**320.280**	**320.280**
606210 Onroerende-zaakbelasting gebruikers niet woningen	**218.689**	**222.000**	**226.440**	**226.440**	**226.440**	**226.440**
606400 Precariobelasting	**38.640**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
634010 Toeristenbelasting op het bootkaartje	**1.199.458**	**1.225.000**	**1.249.500**	**1.249.500**	**1.249.500**	**1.249.500**
634015 Toeristenbelasting passantenhaven	**42.572**	**42.457**	**43.306**	**43.306**	**43.306**	**43.306**
634020 Toeristenbelasting vliegveld	**3.626**	**3.700**	**3.774**	**3.774**	**3.774**	**3.774**
634030 Toeristenbelasting hotels/pensions nachtregister	**421.238**	**420.000**	**428.400**	**428.400**	**428.400**	**428.400**
634035 Toeristenbelasting vakantieonderkomens forfaitair	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
634040 Toeristenbelasting vakantieonderkomens nachtregist	**1.705.096**	**1.560.000**	**1.591.200**	**1.591.200**	**1.591.200**	**1.591.200**
634045 TB mobiele onderkomens met vaste standplaats	**118.137**	**95.000**	**96.900**	**96.900**	**96.900**	**96.900**
634050 TB mobiele onderkomens seizoenplaats	**70.410**	**65.000**	**66.300**	**66.300**	**66.300**	**66.300**
634055 TB mobiele onderkomens (tenten)	**148.813**	**151.000**	**154.020**	**154.020**	**154.020**	**154.020**
634065 TB kamerverhuur nachtregister	**8.284**	**8.000**	**8.160**	**8.160**	**8.160**	**8.160**
634075 TB kampeerboerderijen nachtregister	**419.500**	**392.700**	**400.554**	**400.554**	**400.554**	**400.554**
634080 Forensenbelasting	**2.262.756**	**2.167.500**	**2.210.850**	**2.210.850**	**2.210.850**	**2.210.850**
Totaal Baten	**8.043.256**	**7.808.357**	**7.963.724**	**7.963.724**	**7.963.724**	**7.963.724**
Gerealiseerd resultaat	**7.813.702**	**7.586.760**	**7.763.743**	**7.763.743**	**7.763.743**	**7.763.743**

Retributies

Retributies

Gemeenten mogen retributies heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder andere rioolheffing, reinigingsheffingen en leges.

Wettelijk is bepaald dat de baten ten gevolge van de heffing van retributies de lasten niet mogen overstijgen.

In de kadernota 2023 is geen voorstel gedaan tot verhoging van meerdere retributies in 2026. In de Kadernota 2025 is ingestemd om niet over te gaan tot aanvullende verhogingen in 2026.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
624005 Veerdam (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
624015 Losstoep Ballumerbocht (Baten)	**1.378**	**7.801**	**4.296**	**4.382**	**4.469**	**4.469**
Totaal Lasten	**1.378**	**7.801**	**4.296**	**4.382**	**4.469**	**4.469**
Baten						
612005 Vergunningen horeca, APV en kansspelen (baten)	**33.965**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**
621040 Vliegveld (baten)	**48.359**	**50.100**	**50.100**	**50.100**	**50.100**	**50.100**
623005 Passantenhaven (baten)	**63.778**	**65.125**	**65.125**	**65.125**	**65.125**	**65.125**
624005 Veerdam (baten)	**18.468**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**
624015 Losstoep Ballumerbocht (Baten)	**126**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
672005 Rioolheffing gecombineerd	**870.585**	**860.000**	**860.000**	**860.000**	**860.000**	**860.000**
673045 Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderkomens	**1.007.220**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**	**1.028.000**
673050 Afvalstoffenheffing vakantieonderkomens	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
673055 Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	**405.518**	**425.875**	**425.875**	**425.875**	**425.875**	**425.875**
673060 Reinigingsrechten campings	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
675005 Begraafplaatsrechten	**81.379**	**60.000**	**60.000**	**60.000**	**60.000**	**60.000**
683005 Leges i.v.m. welstandstoezicht	**38.799**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
683015 Leges omgevingsvergunningen	**220.709**	**220.000**	**220.000**	**220.000**	**220.000**	**220.000**
Totaal Baten	**2.788.905**	**2.786.250**	**2.786.250**	**2.786.250**	**2.786.250**	**2.786.250**
Gerealiseerd resultaat	**2.787.527**	**2.778.449**	**2.781.954**	**2.781.868**	**2.781.781**	**2.781.781**

Huren en pachten

Huren en pachten

Gemeente Ameland verpacht of verhuurt diverse eigendommen, waarbij de rechten en plichten zijn vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029
Lasten						
633005 Eigendommen (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
652005 Accommodaties sport (baten)	**4.263**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**4.263**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten						
633005 Eigendommen (baten)	**45.292**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
633015 Exploitatie landerijen/gronden (baten)	**83.890**	**65.638**	**65.638**	**65.638**	**65.638**	**65.638**
652005 Accommodaties sport (baten)	**119.924**	**109.800**	**109.800**	**109.800**	**109.800**	**109.800**
652015 Groene sportvelden en terreinen (baten)	**8.587**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**
654010 Musea (incl. molens en vuurtoren) baten	**68.025**	**66.000**	**66.000**	**66.000**	**66.000**	**66.000**
Totaal Baten	**325.719**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**
Gerealiseerd resultaat	**321.456**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**

Overige inkomsten en uitgaven

Overige inkomsten en uitgaven

Het gaat hier om posten die niet bij andere Activiteitengroepen kunnen worden ingedeeld.

Wat mag het kosten

Exploitatie	Jaarrekening 2024	2026	2027	2028	2029
Lasten					
524000 Materiaal/materieel	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
600500 Nutsbedrijven	**8.844**	**7.600**	**7.600**	**7.600**	**7.600**
600505 Overige financiële middelen	**201**	**201**	**201**	**201**	**201**
600510 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan	**8.820**	**6.068**	**5.798**	**8.665**	**7.985**
600599 Rente	**-437.268**	**-29.193**	**-32.413**	**-158.710**	**-219.184**
600800 Onvoorziene lasten en baten	**147.188**	**857.500**	**782.500**	**782.500**	**882.500**
600805 Saldi van kostenplaatsen	**90.666**	**-39.519**	**272.934**	**489.172**	**711.899**
600900 Vennootschapsbelasting	**159**	**0**	**0**	**0**	**0**
601100 Saldo baten en lasten na bestemming	**0**	**695.743**	**502.819**	**21.821**	**64.636**
Totaal Lasten	**-181.390**	**1.498.400**	**1.539.439**	**1.151.249**	**1.455.637**
Baten					
600500 Nutsbedrijven	**52.680**	**16.000**	**16.000**	**16.000**	**16.000**
600505 Overige financiële middelen	**6.739**	**7.000**	**7.000**	**7.000**	**7.000**
600599 Rente	**7.061**	**6.000**	**6.000**	**3.500**	**3.000**
600800 Onvoorziene lasten en baten	**8.519**	**0**	**0**	**0**	**0**
633025 Destructie	**25.946**	**25.500**	**25.500**	**25.500**	**25.500**
664010 Sociale werkvoorziening	**106.166**	**98.500**	**98.500**	**98.500**	**98.500**
Totaal Baten	**207.110**	**153.000**	**153.000**	**150.500**	**150.000**
Onttrekkingen					
601000 Mutatie reserves	**937.762**	**2.671.253**	**2.801.289**	**2.263.903**	**1.371.603**
Stortingen					
601000 Mutatie reserves	**2.437.527**	**2.046.800**	**2.295.542**	**2.303.091**	**2.315.332**
Gerealiseerd resultaat	**-2.986.789**	**-6.063.453**	**-6.483.270**	**-5.567.743**	**-4.992.572**

Paragrafen

In de paragrafen worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen vastgelegd

Een aantal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor deze paragrafen van de programmabegroting gelden de bepalingen van artikel 9 tot en met 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Inhoudelijk moeten de paragrafen voldoen aan de kwaliteitseisen die genoemde artikelen stellen.

Over deze paragrafen, als onderdeel van de programmabegroting, kan nog het volgende worden gesteld.

De raad oefent zijn budgetrecht uit door het autoriseren van de (totaal)bedragen per activiteitengroep. De raad stelt de overige onderdelen van de begroting vast zoals de paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's vanuit een bepaald onderwerp, zoals voor 'onderhoud kapitaalgoederen' en 'grondbeleid'. In de paragrafen kunnen bedragen worden genoemd. De paragrafen worden niet apart geautoriseerd, zoals dat bij de activiteitengroepen het geval is. Bedragen die in de paragrafen zijn vermeld zijn al via de activiteitengroepen geautoriseerd. Vanzelfsprekend dienen de desbetreffende bedragen in de activiteitengroepen en de paragrafen op elkaar aan te sluiten.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Gemeentelijke belastingen en retributies worden geheven op basis van door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van tariefontwikkelingen, lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid en dergelijke.

Tariefontwikkeling

De stijgingspercentages voor de diverse heffingen zoals die zijn verwerkt in deze begroting zijn:

Tariefontwikkeling diverse heffingen (%)					
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Ozb gebruikers	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Ozb eigenaren	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Forensenbelasting	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Toeristenbelasting	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Rioolheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afvalstoffenheffing	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leges	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Te onderscheiden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam ‘onroerendezaakbelastingen’ worden voor de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (niet zijnde een woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit, met beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft vanwege eigendom, bezit of beperkt recht.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en via een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

Voor 2026 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen	
	2026
Gebruikers niet woningen	226.440
Eigenaren woningen	1.124.040
Eigenaren niet woningen	320.280
	1.670.760

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Voor 2026 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengst forensenbelasting	
	2026
Forensenbelasting	2.210.850
	2.210.850

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen (BRP) staan ingeschreven. Belast wordt het verblijf houden binnen de gemeente al dan niet gevolgd door een overnachting. Degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf kan als belastingplichtige worden aangemerkt. Het tarief voor 2026 bedraagt € 2,08 per persoon per dag.

Voor 2026 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten toeristenbelasting	
	2026
Bootkaartjes (609.000 overtochten)	1.249.500
Passantenhaven	43.306
Vliegveld	3.774
Hotels/pensions	428.400
Vakantieonderkomens	1.591.200
Mobiele onderkomens	317.220
Kamerverhuur	8.160
Kampeerboerderijen	400.554
	4.042.114

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de door de gemeente te verrichten waterzorgplichten. Belastingplichtig zijn diegenen die een eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht gebruiken.

Voor 2026 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten rioolheffing	
	2026
Vastrecht	595.000
Variabel recht (waterverbruik)	265.000
	860.000

De kostendekkendheid van rioolrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid rioolheffing				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.2	Riolering	600.260	
Opbrengsten excl heffingen			16.000	
Netto kosten taakveld			**584.260**	
Overhead	28,91%		173.530	
BTW			97.152	
Toe te rekenen kosten			**270.682**	
Totale kosten				**854.942**
Opbrengsten heffingen				**860.000**
Mutatie egalisatievoorziening				**10.000**
Dekkingspercentage				**99,4%**

De begrote baten en lasten voor de activiteit riolering zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringplan (GRP). Het saldo van de begrote baten en lasten van de activiteit riolering wordt toegevoegd aan de egalisatievoorziening riolering. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de toevoeging of onttrekking aan deze voorziening zodanig berekend, dat het kostendekkingspercentage uitkomt op de maximale en gewenste 100%.

Leges

Onder de naam ‘leges’ worden een aantal verschillende retributies geheven voor het genot van, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten.

Voor de kostendekkendheid van leges geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid leges				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Hoofdstuk 1 legesverordening				
Kosten	0.2	Burgerzaken	122.828	
Overhead	28,91%		58.000	
Totale kosten			**180.828**	
Opbrengsten heffingen	0.2	Burgerzaken	58.000	
Dekkingspercentage				**32%**
Hoofdstuk 2 legesverordening				
Kosten	8.3	Wonen en bouwen	230.336	
Overhead	28,91%		66.588	
Totale kosten			**296.924**	
Opbrengsten heffingen	8.3	Wonen en bouwen	220.000	
Dekkingspercentage				**74%**
Hoofdstuk 3 legesverordening				
Kosten	1.2	Openbare orde en veiligheid	103.798	
Overhead	28,91%		30.007	
Totale kosten			**133.805**	
Opbrengsten heffingen	1.2	Openbare orde en veiligheid	25.000	
Dekkingspercentage				**18,7%**

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Het tarief in 2026 blijft gelijk ten opzichte van 2025.
Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven. De tarieven reinigingsrechten in 2026 blijven gelijk aan 2025.

Voor 2026 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten i.v.m. reiniging	
	2026
Afvalstoffenheffing dorpen en vak. onderkomens	1.028.000
Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	425.875
	1.453.875

In deze begroting is de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten gezamenlijk berekend.

Voor de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.3	Afval	1.407.901	
Opbrengsten excl heffingen			151.200	
Netto kosten taakveld			**1.256.701**	
Overhead	28,91%		407.012	
BTW			147.138	
Toe te rekenen kosten			**554.150**	
Totale kosten				**1.810.852**
Opbrengsten heffingen				**1.453.875**
Dekkingspercentage				**80,3%**

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven van bedrijven voor het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond.

Voor 2026 wordt de volgende opbrengst begroot:

Opbrengst precariobelasting	
	2026
Precariobelasting	40.000
	40.000

Lokale lastendruk

De onderstaande tabel geeft een indruk van de lokale lasten voor enkele ‘gemiddelde huishoudens’:

Lokale lastendruk	2025	2026
Een meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 380.000,00) en een waterverbruik van 125 m³		
OZB - eigenaren	245,86	250,78
Afvalstoffenheffing	238,67	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	662,63	**667,55**
Een eenpersoonshuishouden met eigen woning (€ 300.000,00) en een waterverbruik van 50 m³		
OZB - eigenaren	194,10	197,98
Afvalstoffenheffing	181,67	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	516,37	**520,25**
Een meerpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 125 m³		
Afvalstoffenheffing	238,67	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	416,77	**416,77**
Een eenpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 50 m³		
Afvalstoffenheffing	181,67	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	322,27	**322,27**

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet, of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Gemeente Ameland hanteert een kwijtscheldingspercentage van 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben van 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager, in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding. De afgelopen jaren bedroeg het totaal kwijtgescholden bedrag gemiddeld € 2.000.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

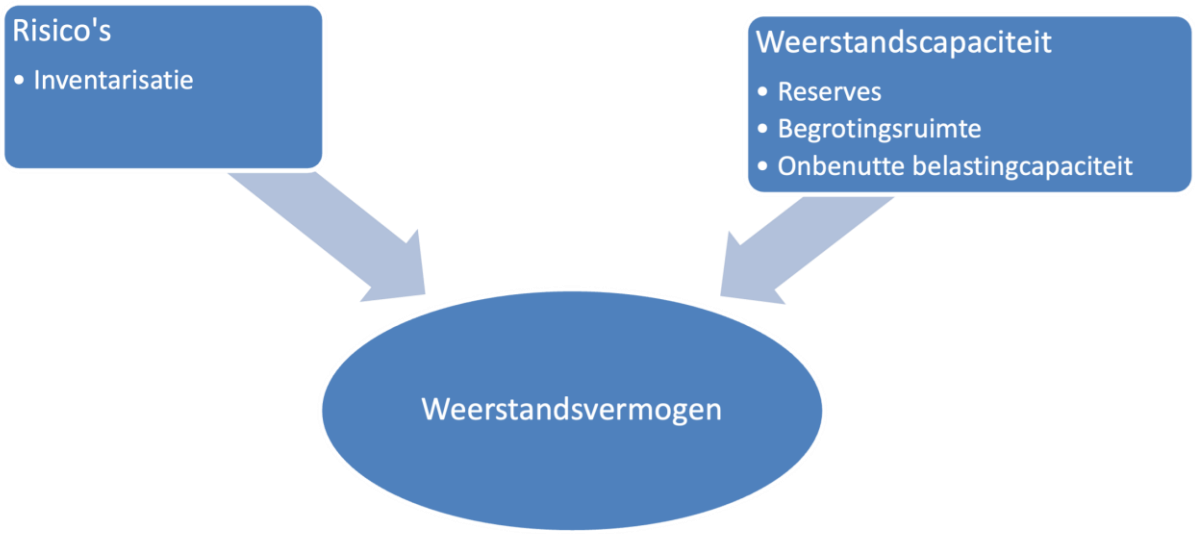
Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelt de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Ameland toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.

De relevante beleidskaders voor deze begrotingsparagraaf zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dat door het Rijk is vastgesteld en begrotingsrichtlijnen bevat voor decentrale overheden. Het BBV schrijft onder meer voor dat de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat waarin wordt ingegaan op:

- De risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (inclusief de maatregelen die getroffen worden om deze risico's te beheersen);
- De weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen die gemeente Ameland beschikbaar heeft - of kan stellen - om financiële gevolgen van niet-begrote lasten (zoals risico's) op te kunnen vangen;
- Het weerstandsvermogen (de mate waarin gemeente Ameland in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen).

Schematisch ziet een en ander er als volgt uit:

In deze paragraaf wordt kort op het begrip risico ingegaan. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit van gemeente Ameland aan de orde, waarna een conclusie volgt over het weerstandsvermogen.

De later in deze paragraaf opgenomen kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen bieden (meer) inzicht in de financiële ruimte van de gemeente om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Risico's

Het begrip risico definiëren we als de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de organisatie. In deze definitie zijn twee begrippen van belang, te weten *kans* (als iets zeker is, is het geen risico meer) en *negatief financieel gevolg* (de financiële impact op gemeente Ameland).

Enkele risico's die genoemd kunnen worden zijn grote terugloop van toerisme door een externe oorzaak (natuurramp, covid-pandemie) en rijksbeleid zoals een herijking van de algemene uitkering waardoor de gemeente fors lagere rijksbijdragen ontvangt.

In onderstaande tabel zijn de financiële effecten van deze risico's aangegeven:

Risicotabel				
Risico	**Financiele impact in euro's**	**Kans**	**Netto effect (structureel)**	**Netto effect (incidenteel)**
Terugloop in toerisme als gevolg externe oorzaak	1.500.000	10%	150.000	1.500.000
Nadelige effecten rijksbeleid	1.500.000	30%	450.000	
Overige risico's	p.m.			
			600.000	**1.500.000**

Ter toelichting en aanvulling op deze tabel geldt het volgende.

Terugloop toerisme als gevolg externe oorzaak

Een natuurramp, milieuramp of ander soort crisis kan grote en langdurige gevolgen hebben voor het toerisme. Voor gemeente Ameland kan dit een forse daling van de opbrengsten toeristenbelasting betekenen. De kans op een dergelijke gebeurtenis wordt niet als groot ingeschat en bovendien zullen rijks- en provinciale overheden vanuit hun verantwoordelijkheid altijd enige mate van ondersteuning bieden, waardoor financiële gevolgen fors kunnen zijn, maar niet onoverkomelijk.

Nadelige effecten rijksbeleid

In het licht van herijkingsoperaties van de Algemene uitkering, wordt op landelijk niveau al enige jaren gesproken over een herziening van het belastingstelsel. Het gaat daarbij om rijksbelastingen, maar in combinatie met verschuivingen en aanpassingen van gemeentelijke belastingen. Uit 'schetsen en verkennende documenten' komt de optie naar voren om kleine belastingen af te schaffen. Omdat hiertoe onder meer de forensenbelasting wordt gerekend, zou een dergelijke
operatie voor onder meer gemeente Ameland tot bijzonder nadelige effecten kunnen leiden.

Overige risico's

De ervaring leert dat er geen noodzaak bestaat om meer en diepgaande risico-inventarisaties uit te voeren. Voor aansprakelijkheid, brandschade en dergelijke zijn verzekeringen afgesloten, die bovendien recent opnieuw zijn beoordeeld en aanbesteed.

Financiële risico's bij verbonden partijen zijn overzichtelijk, door onder meer de uitgebreide rol van deelnemende gemeenten in het proces van goedkeuring begrotingen en jaarrekeningen.

Grondexploitaties worden financieel verwerkt in begroting en jaarrekening, overeenkomstig de notitie grondbeleid van de Commissie BBV. Alle verliezen van de verliesgevende exploitaties zijn verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2024. De waarde van de nog uit te geven grond bedraagt ruim € 1 miljoen en daarmee is het financiële risico vrij beperkt.

Operationele risico's worden beperkt door interne controlesystemen, budgethouderschap en in voorkomende gevallen door bij grotere projecten externe deskundigheid in te huren.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit gaat het om de middelen en mogelijkheden om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit, waartoe ook de onbenutte belastingcapaciteit wordt gerekend.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Als eenmalig middel kan gemeente Ameland de Algemene reserve aanwenden. Deze wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als 'buffer' voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele tegenvallers op te vangen. Ook de mogelijkheden om te bezuinigen, dan wel het ambitieniveau iets neerwaarts bij te stellen, kunnen structurele compensatie bieden voor tegenvallers.

Begrotingsruimte

Zoals blijkt uit het "Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten", onder de Financiële begroting, is er sprake van een structureel begrotingssaldo boven de € 2 miljoen. Dit betekent dat er mogelijkheden zijn om onverwachte tegenvallers structureel op te kunnen vangen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend voor de onroerendezaakbelastingen, door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de door gemeente Ameland gehanteerde tarieven. Deze berekening ziet er als volgt uit:

Onbenutte belastingcapaciteit					
	prognose ozb 2026	**prognose 2026**	**tarieven artikel 12**	**verschil**	**onbenutte capaciteit**
eigenaren woningen	1.124.040	0,0660	0,1127	0,0467	795.177
eigenaren niet-woningen	320.280	0,1541	0,4022	0,2481	515.488
gebruikers niet-woningen	226.440	0,1233	0,2815	0,1581	290.385
	1.663.400				**1.579.930**

De in de tabel aangegeven tarieven voor een 'artikel 12 gemeente' bedragen 120% van de gemiddelde tarieven van Nederlandse gemeenten in 2024 (jaar t-2). De analyse in deze tabel geeft een redelijke indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandsvermogen

In de afgelopen decennia blijkt er nooit een noodzaak te zijn geweest om de Algemene reserve aan te spreken in verband met het zich voordoen van een onverwacht risico. De aansprakelijkheid voor een garantstelling uit het verleden (ruim € 1 miljoen, in verband met het faillissement van een zorginstelling) bleek bijvoorbeeld binnen de begrotingskaders opgevangen te kunnen worden.
Ook de covid-pandemie leidde weliswaar tot een forse terugloop van toeristische overnachtingen, en daarmee tot minder opbrengsten toeristenbelasting, maar door compenserende maatregelen van het rijk bleken de financiële effecten uiteindelijk vrij gering.
De conclusie is dan ook dat de Algemene reserve, als financiële buffer voor eenmalige onverwachte gebeurtenissen, van voldoende omvang is.

Daarbij lijkt gemeente Ameland, door de ingeschatte structurele weerstandscapaciteit, zeer wel in staat om structurele tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt. De verhouding (ratio) van beschikbare capaciteit en noodzakelijke capaciteit in verband met risico's is ongeveer 6, hetgeen gekwalificeerd kan worden als 'uitstekend'.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie en / of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeente Ameland. Deze kengetallen ondersteunen het beeld van de financiële ruimte waarover de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

In het Besluit begroting en verantwoording is hiervoor een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven.
De uitkomsten hiervan voor gemeente Ameland zijn de volgende:

Kengetallen gemeente Ameland						
	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	106,6%	107,3%	114,8%	129,3%	136,1%	133,8%
Gecorrigeerde netto schuldquote	99,4%	99,1%	105,9%	120,9%	127,8%	125,8%
Solvabiliteit	28,5%	26,1%	26,8%	27,3%	28,0%	32,8%
Grondexploitatie	1,0%	2,1%	-0,1%	0,5%	0,1%	0,2%
Structurele exploitatieruimte	12,6%	6,0%	7,0%	6,3%	3,3%	6,0%
Belastingcapaciteit	65,9%	63,1%	63,6%	63,6%	63,6%	63,6%

In het "Gemeentelijk financieel toezichtkader" van de gezamenlijke provincies zijn voor de financiële kengetallen de in onderstaande tabel genoemde signaleringswaarden opgenomen die door de provinciaal toezichthouder gebruikt wordt voor het inzicht in de financiële situatie en risicopositie van de gemeente.

Beoordelingskader kengetallen			
	minst risicovol	**neutraal**	**meest risicovol**
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Uit de tabel met gemeentelijke kengetallen blijkt dat de schuldquote toeneemt van 106,6% in 2024 naar zo'n 130% in de jaren vanaf 2027.

In de jaren 2026 tot en met 2029 is voor een bedrag van € 17,8 miljoen aan investeringen begroot, waarvan € 13 miljoen (als stelpost) voor het onderdeel accommodatiebeleid. Hoewel de financiering hiervan vooral mogelijk is met beschikbare eigen middelen, verandert hierdoor wel de verhouding voor deze schuldquote.

Gecorrigeerde netto schuldquote
In essentie geldt hiervoor dezelfde redenering als voor de 'gewone' netto schuldquote. Er is alleen in de berekening gecorrigeerd voor verstrekte hypothecaire geldleningen, startersleningen en stimuleringsleningen; qua uitkomsten is het verschil echter niet zo groot.

Solvabiliteit
Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De ratio bljikt in de begrotingsperiode als 'neutraal' te kunnen worden gekwalificeerd.

Grondexploitatie
Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarden van grondposities zijn belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop.
Het kengetal voor grondexploitatie is zeer laag te noemen. Omdat in de afgelopen jaren bovendien al de nodige verliezen zijn 'genomen', is het niet de verwachting dat gemeente Ameland nog met forse tegenvallers op grondexploitaties wordt geconfronteerd.

Structurele exploitatieruimte
Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten of lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende één jaar, of enkele jaren voordoen.
Voorbeelden van structurele baten zijn de Algemene uitkering en belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en de jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij deze in evenwicht zijn, of waarbij de structurele lasten hoger zijn dan de baten.

Het kengetal voor structurele exploitatieruimte blijkt in de begrotingsperiode in alle jaren (zeer) positief.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit laat zien hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing). Uit het kengetal blijkt dat gemeente Ameland met zijn woonlasten onder het landelijk gemiddelde zit.

Overall beoordeling kengetalen

Uit bovenstaande beschrijving blijkt dat gemeente Ameland alleen voor de netto schuldquote in de jaren 2028 en 2029 in de categorie ‘meest risicovol’ valt. Alle overige kengetallen vallen in de categorieën ‘minst risicovol’, of ‘neutraal’.

Het belangrijkste uitgangspunt voor de gemeente Ameland is echter niet de wens om ‘mooie kengetallen’ te realiseren, maar artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet, waarin is aangegeven dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, dan wel op lange termijn in evenwicht dient te zijn. Bij de realisatie van jaarlijkse begrotingsdocumenten is daarvan tot dusver altijd sprake geweest.

Paragraaf 3 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente Ameland ter beschikking staat om ruimtelijke, recreatieve, economische en maatschappelijke doelstellingen te realiseren waarvoor grondposities van belang zijn.
Het grondbeleid heeft dan ook invloed op en samenhang met doelstellingen van diverse programma's. Hierbij valt te denken aan activiteiten als:

- Woningbouw;
- Bedrijfsverplaatsing;
- Dorpsvernieuwing en reconstructieplannen;
- Het aanleggen of aanpassen van infrastructurele voorzieningen;
- De realisatie van recreatieve of culturele voorzieningen.

Gemeente Ameland heeft geen apart grondbedrijf. Uitvoering van het grondbeleid gebeurt door de gemeentelijke organisatie en binnen de financiële exploitatie van de gemeente als geheel.

Gemeente Ameland geeft de voorkeur aan het voeren van een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente, waar dat mogelijk of noodzakelijk wordt geacht, voor eigen rekening en risico grond aankoopt, deze grond eventueel bouwrijp maakt en vervolgens (tegen kostprijs) verkoopt, of inbrengt om andere programma's te realiseren.

Situatie gemeente Ameland

Gemeente Ameland heeft meer dan 310 hectare grond in bezit. Hiervan is een groot gedeelte bestemd, dan wel in gebruik voor wegen (181 ha.), landerijen (80 ha.) en als onderdeel van gemeentelijke gebouwen.

Zo'n 45 á 50 hectare wordt momenteel verpacht. Wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld in hoeverre verkoop van grond een alternatief is voor het langdurig verpachten van grond.

Daarbij zijn in voorgaande jaren ook actief grondposities aangekocht, met als doel de realisatie van woningbouw en dit wordt overwogen voor bedrijfsgrond. Voor diverse locaties heeft de gemeenteraad grondexploitatiecomplexen en bijbehorende grondprijzen vastgesteld.

Vanaf 2020 is gestart met het bouwrijp maken van diverse locaties in alle vier de dorpen op Ameland (wegen, riolering, grondwerk) en met de noodzakelijke procedures om daadwerkelijk tot gronduitgifte en de bouw van woningen te kunnen komen.
In de jaren daarna zijn tientallen bouwkavels verkocht aan particulieren en ruim 40 kavels overgedragen aan het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland, voor de bouw van gemeentelijke huurwoningen.

In november 2024 is besloten tot de aankoop van een perceel grond aan De Stringen in Ballum. De raad heeft hiervoor een grondexploitatie vastgesteld en besloten het begrote verlies te dekken via een onttrekking aan de Reserve projecten. De feitelijke aankoop heeft begin 2025 plaatsgevonden.

Actuele grondposities voor woningbouw

De volgende grondexploitaties worden in 2026 gevoerd:

Administratieve balans grondexploitatie begroting 2026				
Naam	**1-1-2026**	**Mutatie**	**31-12-2026**	**Toelichting**
Binnendieken Nes	81.301	-183.780	-102.480	Uit te geven 885 m2
Kwekerij Nes	18.222	-18.222	0	
Smitteweg Ballum	247.213	-247.213	0	
Trapweg Hollum	88.340	16.530	104.870	Uit te geven 1.440 m2
De Stringen Noord	246.640	-170.354	76.286	Uit te geven 1.080 m2
	681.716	**-603.039**	**78.676**	

De mutaties per complex betreffen vooral de kosten van bouwrijp en woonrijp maken en rentetoerekening, verminderd met eventuele verkoopopbrengsten.
De grondcomplexen Kwekerij Nes en Smitteweg Ballum worden naar verwachting in 2026 administratief afgerond.

Het bruto beschikbare aantal m2 per locatie kent het volgende verloop:

Mutatie m2			
Naam	**1-1-2026**	**Mutatie**	**31-12-2026**
Binnendieken Nes	1.885	-1.000	885
Kwekerij Nes	300	-300	0
Smitteweg Ballum	2.288	-2.288	0
Trapweg Hollum	1.440	0	1.440
De Stringen Noord	2.055	-975	1.080
	7.968	**-4.563**	**3.405**

Financiële gevolgen grondexploitaties

Sommige grondexploitaties worden afgesloten met een positief eindresultaat, andere met een verlies. De verwachte resultaten van de complexen in uitvoering zijn de volgende:

Resultaten per complex		
Naam	**Winst**	**Verlies**
Binnendieken Nes	42.169	
Kwekerij Nes		-49.491
Smitteweg Ballum	313.896	
Trapweg Hollum		-1.013.670
De Stringen Noord		-254.387
	356.065	**-1.317.548**

Voor de verliesgevende exploitaties wordt een totaalverlies verwacht van € 1.317.548.
De verliezen voor Kwekerij Nes en Trapweg Hollum zijn al volledig verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2024. In de jaarrekening 2025 zal het tekort van De Stringen Noord worden verwerkt.

Voor Binnendieken Nes en Smitteweg Ballum worden positieve resultaten verwacht van respectievelijk € 42.169 en € 313.896. Voor de exploitatie van Smitteweg geldt de opmerking dat in de jaarrekeningen van voorgaande jaren al een bedrag van € 184.551 aan winst is verantwoord, in verband met gerealiseerde verkopen. De resterende verwachte winst van € 171.514 voor beide complexen samen leidt tot een voordeel in de jaarrekening van het betreffende jaar van realisatie.

Overige grondposities

Gemeente Ameland heeft in 2020 een kleine 11.000 m2 grond aangekocht aan de Hoge Eggenweg in Nes. Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus de grond is opgenomen onder de materiële vaste activa (in plaats van onder de voorraden bouwgrond in exploitatie).

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ameland is een waddengemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Gemeente Ameland wil deze bijzondere leefomgeving in stand houden en de kwaliteit van het voorzieningenniveau op het eiland op peil houden. Deze kwaliteit is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit en het onderhoudsniveau van gemeentelijke kapitaalgoederen, zoals wegen, havens, gebouwen, riolering, openbaar groen en verlichting. Een goede kwaliteit van deze kapitaalgoederen sluit bovendien incidenten (schades, klachten) en de eventueel hieruit voortvloeiende aansprakelijkstelling van gemeente Ameland grotendeels uit.

Beheerplannen

Het beleid van de gemeente Ameland voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in een aantal plannen die door de raad zijn vastgesteld:

- Groenbeleidsplan ‘Ruimte voor waardevol groen’ (2022)
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP Ameland, periode 2020 - 2025). Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) wordt met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP meer tijd vergt;
- Beheerplan Wegen (periode 2024 – 2033);
- Beheer- en onderhoudsplan Havens (periode 2024-2029);

Voor sportvelden, gemeentelijke gebouwen en het woningbedrijf zijn meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld en door het college vastgesteld.

Doorrekeningen en financiële consequenties van de diverse onderhoudsplannen worden in de jaarlijkse begroting (en meerjarenraming) verwerkt. Jaarlijks worden de onderhoudsplannen geëvalueerd en geactualiseerd, zodat ook de voortgang kan worden gemonitord (zowel operationeel als financieel).

Voor een aantal onderhoudstaken, zoals recreatieve voorzieningen (inclusief strandovergangen), groenvoorziening, bebording en verlichting, is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Wel zijn de vervangingsinvesteringen voor deze onderdelen in beeld gebracht en begroot, en worden de bijbehorende cyclische onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd door de buitendienst. Deze werkzaamheden maken deel uit van het vaste takenpakket van de buitendienst. Jaarlijks vindt een operationele evaluatie plaats om de onderhoudsstatus en de benodigde inzet goed in beeld te houden. Op basis van deze evaluatie worden vervangingsinvesteringen geactualiseerd.

In de auditcommissie van 7 april 2025 is afgesproken om ‘effectgericht plannen en rapporteren’ in te zetten voor onderhoud kapitaalgoederen. De nieuwe opzet wordt hieronder weergegeven.

Gemeentelijk Rioleringsplan

De gemeente heeft de wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid om de riolering op een efficiënte en duurzame manier te beheren (GRP 2020/2025). Dit vereist niet alleen regelmatig onderhoud, maar ook tijdige investeringen en vernieuwingen om de riolering toekomstbestendig te houden. Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) wordt met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP meer tijd vergt

Doel

Het doel van rioleringszorg is om het rioleringssysteem op een efficiënte, duurzame en veilige manier te beheren, zodat het voldoet aan de behoeften van de samenleving en tegelijkertijd de negatieve impact op het milieu wordt geminimaliseerd.

Norm
Het onderhoud van de gemeentelijke riolering moet voldoen aan verschillende normen en richtlijnen die gericht zijn op het waarborgen van de functionaliteit, veiligheid en milieuvriendelijkheid van het rioolsysteem. De belangrijkste normen en richtlijnen voor het onderhoud van gemeentelijke riolering in Nederland zijn onder andere de Waterwet, het Besluit lozen buiten inrichtingen en diverse NEN-normen (NEN 3398 en NEN 3399).

Huidige situatie
Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) wordt met één jaar verlengd, omdat de actualisatie van het nieuwe GRP meer tijd vergt.
Vooruitlopend op het nieuwe GRP wordt het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dat voortkomt uit de inspecties (2022), zodat blijvend aan de geldende kwaliteitsnormen wordt voldaan.

Begroting 2026
In het huidige GRP wordt uitgegaan van de volgende financiële uitgangspunten:
- Vervanging vrijverval riool, € 100.000 per jaar;
- Vervanging persleidingen, € 200.000 per jaar;
- Afkoppelmaatregelen, € 100.000 per jaar;
- Dagelijkse onderhoudswerkzaamheden, € 125.000 per jaar.

Het jaarlijkse bedrag van € 125.000 voor dagelijkse onderhoudswerkzaamheden is opgenomen in de meerjarenbegroting.

Vervanging van delen van het rioolstelsel, afkoppelwerkzaamheden en dergelijke zijn niet begroot, maar hierover vindt op basis van een jaarplan specifieke besluitvorming plaats. Hierbij is meestal sprake is van een samenhang met maatregelen op het gebied van wegenonderhoud.
De financiële gevolgen van het jaarplan worden aan de raad voorgelegd via een begrotingswijziging. Omdat voor de activiteit ‘Riolering’ wordt gewerkt met een egalisatievoorziening, worden ‘meerkosten’ onttrokken aan deze voorziening en is het effect op de begroting neutraal.

Beheerplan Wegen
De functie van het wegennet is het verkeer veilig, vlot en comfortabel te verwerken. Het is de taak van de overheid ervoor te zorgen dat dit wegennet zijn functie blijvend kan vervullen. De gemeente Ameland heeft 200 kilometer aan wegen, fietspaden, wandelpaden. In het Beheerplan Wegen 2024-2033 is vastgelegd op welke wijze dit plaatsvindt en welk kwaliteitsniveau daarbij wordt gehanteerd. Het beheerplan wegen beperkt zich in dit plan niet tot de rijbaan, een kruispunt of rotonde, ook fiets- en voetpaden, pleinen of parkeerplaatsen horen bij het wegbeheer.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed onderhouden en toegankelijke wegen voor alle gebruikers op basis van aanvaardbare maatschappelijke lasten en adequaat kwaliteitsniveau volgens het beheerplan wegen d.d. 16-09-2024.

Norm
De wegen worden onderhouden conform het kwaliteitsniveau A voor hoofdwegen, wegen in verblijfsgebied en fietspaden en kwaliteitsniveau B voor de overige wegen (volgens CROW-richtlijnen).

Huidige Situatie (op basis inspectie 2022)
76% voldoet aan kwaliteitsniveau A/B , 16,4% kwaliteitsniveau C en 7,6% kwaliteitsniveau D.

Begroting 2026: €521.000,-
Volgens het Beheerplan Wegen 2024-2033 bedragende gemiddelde onderhoudskosten in die planperiode € 1.360.000 per jaar. Dit bedrag wordt dan ook jaarlijks toegevoegd aan het Onderhoudsfonds wegen.
De begrote kosten voor jaarschijf 2026 zijn € 371.000. Omdat er naar verwachting voor zo’n

€ 150.000 aan werkzaamheden wordt doorgeschoven uit voorgaande jaren, komen de totale kosten in 2026 uit op € 521.000.

Kantekening
De visuele inspectie is halverwege 2025 uitgevoerd. Op basis van deze geactualiseerde inspectie wordt, binnen de kaders van het Beheerplan Wegen 2024-2033, een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. Dit plan vormt de komende jaren de leidraad voor de begroting en wordt in het eerste kwartaal van 2026 afgerond.

Beheerplan Havens
Er is een beheerplan opgesteld voor de gemeentelijke havens; jachthaven Nes, veerdam Nes en losstoep Ballummerbocht. De lasten zijn in deze begroting verwerkt. Financieel gezien wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voor wegbeheer.

Doel
Het beheerplan havens heeft als doel om het beheer en onderhoud van de havens op een geordende, duurzame en veilige manier te organiseren. Dit plan richt zich niet alleen op het dagelijkse functioneren van de havens, maar ook op de lange termijn. Het zorgt ervoor dat de haven infrastructuur effectief en efficiënt blijft functioneren, rekening houdend met zowel operationele als milieutechnische aspecten.

Norm
Voor de havens wordt kwaliteitsniveau B (basis/voldoende) volgens CROW publicatie 228 aangehouden met een verval naar kwaliteitsniveau C (matig).

Huidige situatie
Jachthaven Nes: Basis
Veerdam Nes: Basis
Losstoep Ballumerbocht: Slecht. In 2026 wordt aan de gemeenteraad een besluit voorgelegd over de toekomst van de Loswal. Hierbij ligt de keuze tussen het realiseren van een geheel nieuwe loswal óf het enkel herstellen van de bestaande kade, waarbij de functie van de Loswal vervalt.

Begroting 2026
Volgens het Beheerplan Havens bedragen de gemiddelde onderhoudskosten voor de periode 2024-2033 € 193.800 per jaar. Dit bedrag wordt dan ook jaarlijks toegevoegd aan het Onderhoudsfonds havens.
De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar komen ten laste van die reserves. Voor 2026 worden deze begroot op € 144.300.

Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden
Binnen de gemeente Ameland zijn de volgende buitensportaccommodaties aanwezig;
- twee natuurgras voetbalvelden Hollum
- 2 natuurgras voetbal trainingsvelden Nes
- 1 oefenveld voetbal Nes
- één kunstgrasvoetbalveld Nes
- twee gravelbanen tennis Nes(1 x twee banen)
- twee kunstgrasbanen tennis Hollum (1 x twee banen)
- Paardenbak Nes-Buren (1800 m2)
- Paardenbak Hollum-Ballum (1800 m2)

Doel
Het doel van het onderhoud van sportvelden, tennisbanen en paardenbakken, is om de optimale functionaliteit en veiligheid van het terrein te waarborgen, zodat het geschikt blijft voor de beoogde sportieve activiteiten. Dit omvat het behouden van de kwaliteit van het speeloppervlak, het voorkomen

van schade door intensief gebruik of weersomstandigheden, en het zorgen voor een duurzaam beheer van het terrein, waarbij zowel de milieu-impact als de langdurige bruikbaarheid worden geoptimaliseerd.

Norm
De verschillende accommodaties worden volgens de factoren vlakheid, ontwateringstoestand, samenstelling toplaag, verdichting en vervuiling beoordeeld. De input van de beoordeling geeft een totaalscore van goed matig of slecht.

Huidige situatie
Alle buitensportaccommodaties verkeren in goede staat, met uitzondering van twee accommodaties. De tennisbaan in Nes vertoont vervuiling op het speeloppervlak, wat de bespeelbaarheid beïnvloedt. Met de vereniging is afgesproken dat de baan zowel vóór als na het tennissen wordt geveegd. Daarnaast is het kunstgrasveld afgekeurd vanwege de hardheid van het oppervlak. Het kunstgrasveld wordt in 2025 onderhouden (zie kanttekening).

Begroting: 2026
In de begroting is jaarlijks een vast bedrag opgenomen voor dagelijks onderhoud. Daarnaast wordt op basis van het meerjarenonderhoudsplan sportvelden uit 2024 zo nodig een bedrag geraamd voor ‘grotere maatregelen’, zoals revitaliseringsmaatregelen,of toplaagrenovatie.
Voor begrotingsjaar 2026 was volgens deze systematiek een bedrag begroot van € 77.500, voor respectievelijk dagelijks onderhoud (€ 22.500), toplaagrenovatie (€ 30.000) en kurk
(€ 25.000).
Omdat is gebleken dat herstel van de kurklaag van het kunstgrasveld al in 2025 moet plaatsvinden, tegen hogere kosten dan begroot (€ 47.000 in plaats van € 25.000), wordt hiervoor in 2025 een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke Gebouwen
De gemeente Ameland heeft op dit moment 36 gebouwen in eigendom (uitgezonderd GWA). Deze gebouwen hebben verschillende functies: van gemeentelijke dienstverlening en sportaccommodaties tot ontmoetingsplekken. Ook de schoolgebouwen rekenen we hierbij mee, hoewel het juridisch eigendom hiervan bij schoolbesturen ligt.

Doel
De technische staat van de gemeentelijke gebouwen op peil te houden, de veiligheid te waarborgen en de levensduur van de installaties te verlengen.

Norm
Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen moet voldoen aan normen zoals NEN 2767, Bouwbesluit 2012, ISO 9001, en dergelijk zover dit van toepassing is, gericht op veiligheid en de levensduur van de installaties te verlengen.

Huidige situatie
De technische staat en veiligheid voldoet aan de normen.

Begroting 2026
Volgens het meerjarenonderhousplan gebouwen bedragen de gemiddelde onderhoudskosten in de periode 2024 tot en met 2033 ongeveer € 470.000 per jaar. Dit bedrag wordt dan ook jaarlijks toegevoegd aan het Onderhoudsfonds gebouwen.
De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar komen ten laste van die reserves. Voor 2026 worden deze begroot op € 165.000.

Kantekening
Accommodatiebeleid: Het accommodatiebeleid zal van invloed zijn op het meerjaren onderhoudsplan van gebouwen. Na het vaststellen van het accommodatiebeleid, zal dit verder worden uitgewerkt.

Onderhoudsplan Woningbedrijf (GWA)
Er is in 2016 voor de huurwoningen een onderhoudsplan opgesteld met een lange looptijd, inmiddels is ervoor gekozen de horizon tot 2017-2026 te beperken en daarom is actualisatie gestart in 2024. Naar verwachting vindt eind 2025 besluitvorming plaats over dit plan; de financiële consequenties zullen worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.
Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van het bestaande plan, waarbij vooral de periodieke schildercyclus leidend is voor eventuele bijkomende werkzaamheden.

Doel
Het doel van het GWA is het beheer, de ontwikkeling en het onderhoud van gemeentelijke huurwoningen, met als primaire focus het verhuren van betaalbare woningen aan mensen met lage inkomens.

Norm
Het beoogd effect van dit MJOP is om de technische staat van de gemeentelijke huurwoningen op peil te houden, de veiligheid te waarborgen en de levensduur van de installaties te verlengen.

Begroting
Zie inleiding.

Kantekening
In 2024 is ook gewerkt aan nieuw strategisch voorraadbeleid (SVB) voor GWA. Het nieuwe SVB wordt in de loop van 2025 aan de raad voorgelegd. Op dit moment is nog niet duidelijk welke financiële gevolgen het SVB met zich meebrengt. Op basis van de eerste inzichten is echter wel duidelijk dat aanzienlijke investeringen noodzakelijk zullen zijn, onder meer om de GWA-woningen te verduurzamen (zie ook programma 7 volkshuisvesting).

Overig onderhoud: speelplaatsen, groen en verlichting

Speelplaatsen
De gemeente te Ameland heeft diverse speelplaatsen in de vier dorpen en een drietal grotere speelplaatsen, namelijk het Speelbos en De Aanleg in Hollum en De Vleijen in Nes.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed onderhouden en toegankelijke speelvoorzieningen voor alle inwoners en gasten.

Norm
De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Dit Warenwetbesluit heeft onder andere betrekking op de keuring voor ingebruikname, het bijhouden van een logboek en het verrichten van onderhoudswerkzaamheden. De keuring voor ingebruikname wordt door de leverancier gedaan, het bijhouden van een logboek en onderhoud vindt in eigen beheer plaats (o.a. NEN 1176 norm).

Huidige situatie
De huidige speeltoestellen verkeren in een goede, veilige en functionele staat.

Begroting 2026
Als ‘dagelijks onderhoud’ is hier voor elk jaar een bedrag van € 140.000 in de begroting opgenomen.

Dit budget is bedoeld voor ‘echt groen’, oftewel bomen, heggen, bestrijding iepziekte, etc.
Daarnaast komen hier de kosten van dagelijks onderhoud en kleine vervangingen van speeltoestellen, bankjes, etc.

Kanttekening
Een groot deel van het budget is bestemd voor de speeltoestellen in de Vleijen. In afwachting van het definitieve gebiedsplan zijn in de afgelopen jaren enkele toestellen doorgeschoven. Hierdoor ligt het huidige budget hoger dan de gemiddelde jaarlijkse uitgaven.(dagelijks onderhoud)

Openbaar Groen
De gemeente Ameland bezit zo’n 80 hectare aan openbaar groen. Het onderhoud hiervan vindt planmatig plaats, op basis van het vastgestelde Groenbeleidsplan ‘Ruimte voor waardevol groen’. Bermen, hagen en plantsoenen binnen de bebouwde kommen worden in eigen beheer onderhouden, op basis van werkplanningen. De ruim 2532 bomen (1831 laanbomen) op Ameland zijn geïnventariseerd. Kenmerken als leeftijd, omvang, vitaliteit en dergelijke zijn vastgelegd. Deze overzichten dienen als basis voor beheer, maar tevens als hulpmiddel bij aansprakelijkheidskwesties ten gevolge van schade. Voor onderhoud aan onder meer sloten zijn afspraken gemaakt met externe bedrijven.

Norm
In het Groenbeleidsplan ‘Ruimte voor waardevol groen’ (2022) worden een drietal beheerniveaus aangegeven: ‘actief beheer’, ‘basis beheer’ en ‘natuurlijk beheer’.
- Actief beheer wordt toegepast op intensief gebruikte locaties binnen de bebouwde kom. Dit zijn bijvoorbeeld sierplantsoenen en bermen binnen de bebouwde kom, maar kan hier ook van toepassing zijn op bomen.
- Basis beheer wordt toegepast op locaties waar veiligheid gewaarborgd moet worden, de mate en frequentie van het beheer ligt hier echter een stuk lager dan bij actief beheer. Het is bijvoorbeeld van toepassing op de bermen van 80 kilometerwegen en voor de bomen langs fietspaden in het buitengebied.
- Natuurlijk beheer, ook wel passief beheer, is beheer gericht op ecologische en natuurlijke ontwikkeling en wordt toegepast waar veiligheid niet in het geding komt. Dit zijn bijvoorbeeld bermen van 60 kilometerwegen en bomen in bosplantsoenen (zonder wandel- en fietspaden).

Huidige situatie
Het openbaar groen voldoet aan de beheerniveaus.

Begroting 2026
Als ‘dagelijks onderhoud’ is hier voor elk jaar een bedrag van € 140.000 in de begroting opgenomen.
Dit budget is bedoeld voor ‘echt groen’, oftewel bomen, heggen, bestrijding iepziekte, etc.
Daarnaast komen hier de kosten van dagelijks onderhoud en kleine vervangingen van speeltoestellen, bankjes, etc.

Verlichting
De gemeente Ameland heeft 948 lichtmasten in eigendom. hiervan zijn 115 monumentale lichtmasten. Volgens het Verlichtingsplan Ameland is in het openbare buitengebied op het eiland groene verlichting aangebracht. In de overige delen van de dorpen, inclusief de dorpscentra, zijn de bestaande armaturen vervangen door duurzame LED armaturen.

Doel
Het zorgen voor veilige, goed verlichte wegen en openbare ruimte.

Norm
De openbare verlichting wordt onderhouden volgens het kwaliteitsniveau voor OV. Dit houdt in dat er

moet worden voldaan aan NPR 13201 (verlichtingskwaliteit), NEN 1010 (veilig installeren) en NEN 3140/NEN-EN 50110 (veilig gebruik en inspectie).

Huidige situatie
De Openbare verlichting voldoet aan het kwaliteitsniveau.

Begroting 2026
Begroot €15.000,- (dagelijks onderhoud)

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering biedt op hoofdlijnen (gekwantificeerd) inzicht in de risico's die de gemeente loopt in de financieringsfunctie en hoe het risicobeheer effectief vorm krijgt.

In deze paragraaf komt de liquiditeitsplanning van gemeente Ameland voor de komende begrotingsperiode aan de orde. Vervolgens wordt kort aandacht besteed aan de begrippen kasgeldlimiet en renterisiconorm. Ten slotte komen rente en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan activiteiten aan de orde.

Liquiditeitsplanning

Om te kunnen bepalen welke financieringstransacties noodzakelijk zijn, is inzicht nodig in de toekomstige liquiditeitsposities. Een liquiditeitsplanning is daarbij een noodzakelijk instrument. Deze planning dient inzicht te geven in de liquiditeitspositie en liquiditeitsbehoefte van gemeente Ameland.

Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de inkomende en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen, dan wel overschotten uit te zetten. Dit laatste is overigens voor gemeenten nauwelijks een punt van overweging door de verplichting tot schatkistbankieren bij het Rijk.

Naast deze functie is de liquiditeitsplanning een hulpmiddel om de rente-exposure te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

In de bijlagen bij de begroting is het overzicht 'Liquiditeiten in meerjarenperspectief' opgenomen. Deze planning is opgesteld op basis van de jaarrekening 2024, de lopende begroting 2025 en de meerjarenbegroting voor de jaren 2026 tot en met 2029.
Rekening houdend met onder meer de voor de komende jaren begrote investeringen en reeds bekende aflossingen op langlopende geldleningen, leidt dit voor de leningenportefeuille tot het volgende beeld:

Langlopende geldleningen		
	2024	**2025**
Saldo 1 januari	50.098.333	48.297.000
aflossingen	-1.801.333	-1.801.333
aantrekken langlopende geldleningen	0	0
Saldo 31 december	**48.297.000**	**46.495.667**

Gelet op de liquiditeitspositie is het naar verwachting in 2026 niet nodig om een langlopende lening aan te trekken.

Kasgeldlimiet

Belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot één jaar) is in de Wet Fido een kasgeldlimiet opgenomen.

Voor gemeente Ameland verwachten wij in 2026 de volgende situatie:

Kasgeldlimiet 2026 (bedragen * € 1.000)				
	1e kwartaal	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
Omvang begroting in 2026	32.058	32.058	32.058	32.058
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	**2.725**	**2.725**	**2.725**	**2.725**
Vlottende schuld:				
Crediteuren en overlopende passiva	4.483	4.483	4.483	4.483
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Schuld in rekening courant	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	4.483	4.483	4.483	4.483
Vlottende middelen:				
Vorderingen en overlopende activa	6.550	6.550	6.550	6.550
Tegoeden in rekening courant	4.110	4.000	3.500	4.705
Totaal vlottende middelen	10.660	10.550	10.050	11.255
Netto vlottende schuld	**-6.177**	**-6.068**	**-5.568**	**-6.772**
Ruimte / tekort (-)	**8.902**	**8.792**	**8.292**	**9.497**

Gemeente Ameland streeft er naar de kasgeldlimiet niet te overschrijden. Zoals blijkt uit de tabel is het de verwachting dat dit ruimschoots haalbaar is.

Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Het uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden is dat gemeenten grote fluctuaties in de rentelasten vermijden.
Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar). Dit kan door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn.

Voor gemeente Ameland wordt de volgende situatie verwacht:

Renterisico (bedragen * € 1.000)				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	1.801	1.751	1.626	1.551
Renterisico	**1.801**	**1.751**	**1.626**	**1.551**
Omvang begroting	32.058	32.219	31.610	30.964
Renterisiconorm (20%)	**6.412**	**6.444**	**6.322**	**6.193**
Ruimte onder norm	**4.611**	**4.693**	**4.696**	**4.642**
Overschrijding norm	**--**	**--**	**--**	**--**

Uit de tabel blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Rente en rentetoerekening

In artikel 13 BBV is voorgeschreven dat de paragraaf Financiering mede inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De Commissie BBV heeft daarnaast een notitie Rente opgesteld met richtlijnen ter bevordering van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente (harmonisering), ter stimulering dat gemeenten werkelijke rentekosten opnemen in de begroting en de jaarstukken en om er voor zorg te dragen dat gemeenten op een eenduidige wijze inzichtelijk maken op welke wijze met rente is omgegaan (transparantie).

Gemeente Ameland volgt deze richtlijnen op, zodat volledig wordt voldaan aan hetgeen in deze notitie is aangegeven.

Het renteschema is op de volgende pagina weergegeven.

Renteschema					
		2026	**2027**	**2028**	**2029**
a.	Rentelasten lange financiering	1.111.412	1.065.817	1.025.537	989.789
	Rentelasten korte financiering	0	45.000	45.000	45.000
b.	Rentebaten	-6.000	-6.000	-3.500	-3.000
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.105.412	1.104.817	1.067.037	1.031.789
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-29.726	-21.854	-24.255	-6.966
c2.	Rente van projectfinanciering	0	0	0	0
c3.	Rentebaten doorverstrekte leningen	0	0	0	0
	Aantaakvelden toe te rekenen externe rente	1.075.686	1.082.963	1.042.782	1.024.823
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2.	Rente over voorzieningen	0	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.075.686**	**1.082.963**	**1.042.782**	**1.024.823**
e.	Aantaakvelden toegerekende rente	**1.110.879**	**1.121.376**	**1.204.992**	**1.247.007**
	(renteomslag, 2,0%)				
f.	Renteresultaat	35.193	38.413	162.210	222.184

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Ameland is een zelfstandige en volwaardige gemeente en wil dat blijven: autonoom en betrokken!

Om ook in de toekomst aan de kwaliteitsmaatstaven te blijven voldoen, moet de organisatie blijven ontwikkelen. We willen resultaten behalen om een optimaal leef- en verblijfklimaat op het eiland in stand te houden. En we willen integraal en transparant ons gemeentebestuur van advies dienen. We doen dat met lef, in goede samenwerking en integriteit staat hoog in ons vaandel.

De gemeentelijke organisatie concentreert zich op de prioriteiten die het bestuur stelt. Zij heeft een proactieve houding en werkt goed samen met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. De samenwerking in “waddenverband” speelt hierbij een belangrijke rol. Van belang hierbij is het convenant dat de Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland en het Rijk tekenden. Dit convenant onderstreept de unieke positie van de eilandgemeenten en de opgaven die deze positie stelt aan het gemeentebestuur.

Een goede samenwerking en actieve afstemming met de andere overheden moet de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en bezoekers verhogen. In het convenant is afgesproken dat partijen werken aan een integrale en gebiedsgerichte benadering van beleidsvorming en regelgeving, afgestemd op de specifieke situatie van de Waddeneilanden (‘Waddentoets’). De bedrijfsvoering van het Waddenkantoor in Harlingen is de laatste jaren verder ontwikkeld, mede als gevolg van het binnenhalen van de RegioDeal eind 2022. Het programma loopt van 2024 tot en met 2027.

Voor de lokale gemeentelijke organisatie blijft het benutten van de kwaliteit van de mensen een permanent aandachtspunt. Uitgangspunt is een flexibele en omgevingsbewuste organisatie. Dit vraagt ook om duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Door de veranderende samenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid heeft dit blijvend aandacht nodig. Zowel werving als scholing van (nieuwe) medewerkers krijgen nadrukkelijk aandacht en ook het gesprek met college en raad over de aanpak van beleidsprocessen.

De organisatie

Het vorenstaande is doorlopend vertaald in de speerpunten voor de organisatieontwikkeling:

1. Organisatiestructuur:
- Uitgangspunt is een platte organisatie. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd en vastgelegd in het organisatiestatuut;
- Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk in de organisatievisie beschreven en gericht op een integrale, flexibel en extern georiënteerde manier van werken;
- Het managementteam heeft een coachende en begeleidende rol, de secretaris/directeur draagt in het bijzonder zorg voor het zo goed mogelijk invullen van de relatie tussen de organisatie en het bestuur.

2. Wijze van werken/gedrag:
- Medewerkers gedragen zich professioneel. Ze leveren ‘waar voor hun geld’ en stellen zich integer en dienstverlenend op;
- Er wordt niet over elkaar gesproken maar met elkaar. Uitgangspunt hierbij is samenwerken, respect voor elkaars opvattingen en het nakomen van gemaakte afspraken;
- Meer dan tot nu toe wordt er ‘van buiten naar binnen’ gedacht en gewerkt, dit wil zeggen: er wordt ‘met lef’ gedacht, in kansen en mogelijkheden;
- Het managementteam draagt zorg voor een veilige werkomgeving, waarbij ‘plezier in het werk’ belangrijk is.

3. Ontwikkeling van de medewerkers:
- Iedere medewerker is bereid om te investeren in zijn of haar ontwikkeling, dit wordt gefaciliteerd met een aantal centrale trainingen en via individueel maatwerk waar nodig vanuit het beschikbare opleidingsbudget;
- Met medewerkers worden individuele afspraken gemaakt over ontwikkeling, dit gebeurt via de jaargesprekkencyclus waarbij elke medewerker jaarlijks een aantal 'formele' gesprekken met de leidinggevende voert;
- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen, medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen groei: de organisatie faciliteert hierbij.

Samenwerking Wadden en Leeuwarden

De samenwerking met SSC Leeuwarden loopt goed, het meedenken over de ontwikkelkant van de diensten van SSC wordt in goed overleg met Leeuwarden verder verbeterd.

Automatisering

Operationeel is de afgelopen periode een grote klus geklaard door de werkplekken (laptops) en de telefonie (mobiel) aan te passen aansluitend op het aanpassen door de gemeente zelf van de kantines en het kantoormeubilair. Ook is een besparing gerealiseerd in het kader van papierloos werken door het aantal printers te verminderen. In het vervolgtraject worden ook de publieksruimtes, waaronder de raadszaal, aangepast.

Informatievoorziening

Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Het is een doorlopende ontwikkeling. Het goed opleiden van medewerkers en een persoonlijke aanpak zijn hierbij van groot belang voor het laten slagen van het invoeren van zaakgericht werken. Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap. Inmiddels is het digitaal ondertekenen van bestuurlijke documenten doorgevoerd waardoor een grote stap is gezet richting papierloos werken. Ook is een start gemaakt met het aanpassen van de processen aan de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijke verkeer (WMEBV).

Een ander spoor is het verder aansluiten op de architectuur van Shared Service Centrum Leeuwarden. Doel hiervan is (op termijn, middels gezamenlijke aanbestedingen) kostenverlaging (of beperking van kostenstijging) te realiseren. Binnen enkele jaren wordt een aanbesteding van belastingsystemen voorzien, in aanloop gaan we samen met Leeuwarden onze WOZ-taxaties opnieuw vormgeven vanaf 2026.

Informatiebeveiliging en privacy

Op dit moment worden belangrijke maatregelen op het terrein van informatieveiligheid en privacy regelmatig getoetst en bijgesteld. De Waddeneilanden werken op dit terrein gezamenlijk samen met SSC Leeuwarden. De gemeente Leeuwarden levert zowel CISO (chief information officer) als FG (functionaris gegevensbescherming) voor de Friese eilanden. Op beide terreinen zijn afspraken om via een groeimodel tot professionele standaarden, passend bij het informatielandschap dat SSC voor de Eilanden faciliteert, te komen. Zowel regelgeving van de overheid (AVG, BIO) als bedreigingen uit de samenleving (Ransomware) nemen steeds verder toe. We kiezen ervoor om de focus altijd eerst op de praktische werking van de maatregelen te leggen.

Basisregistraties (ENSIA)

Het college legt jaarlijks verantwoording af, via de verschillende voorgeschreven kanalen, over de uitvoering van de basisregistraties BRP (Basisregistratie Personen), BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), BRO (Basisregistratie Registratie Ondergrond) en Suwinet (zorgtaken werk en inkomen). Uiteraard zullen we ook in 2026 de basisgegevens

weer verzorgen, de noodzakelijke audits doorlopen en daarover aan u rapporteren via de jaarrekening (of eerder als daar aanleiding toe is).

Personeel

De vaste formatie is bij de vaststelling van de Kadernota 2025 vastgesteld op basis van de salarisstaat en bedraagt 91 fte (inclusief WSW) voor het begrotingsjaar 2026. Dit is een toename van 2 fte ten opzichte van 2025. Daarnaast is er ruimte gecreëerd voor het versneld werven van nieuwe medewerkers ter voorbereiding op de komende pensioenen, met een incidenteel budget van € 70.000, verspreid over 2024, 2025 en 2026.
De werkgeverscommissie van de raad heeft advies gekregen over de organisatie van de griffie richting de toekomst. In 2026 zal de raad hier verder vorm aan geven.

Openstaande vacatures proberen we snel in te vullen. De krapte op de arbeidsmarkt laat zich ook op Ameland gelden. Bij bepaalde vacatures kost het de nodige moeite deze in te vullen en is de nodige creativiteit en doorzettingsvermogen noodzakelijk om de personele invulling zo goed mogelijk te realiseren. Wanneer het invullen van vacatures niet mogelijk blijkt, dan wordt hiervoor tijdelijk personeel ingehuurd. Zo nodig huren wij bij langdurige ziekte eveneens tijdelijk personeel in om noodzakelijke werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Ten slotte huren wij externe deskundigen in wanneer specialistische kennis niet in onze organisatie aanwezig is. Ter voorkoming van ‘onnodige’ inhuur wordt daarnaast verdere samenwerking verkend met gemeenten aan de wal, met bestaande partners als NoardEast-Fryslân en Leeuwarden, maar ook andere gemeenten kunnen in beeld komen zoals de gemeente Groningen.

Door het management wordt gestructureerd en met alle medewerkers individueel de HR-cyclus doorlopen. Het gaat hierbij om drie gesprekken, namelijk een plangesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. Dit past bij een goed personeelsbeleid, gericht op behoud en ontwikkeling van kwaliteit voor de organisatie. Ook is er een proactief en constructief overleg met de ondernemingsraad (personeel) en het Lokaal Overleg (vakbonden).

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf zijn de ‘verbonden partijen’ opgenomen. Dit zijn organisaties waarbij gemeente Ameland financieel, dan wel bestuurlijk is betrokken. Omdat deze organisaties soms taken uitvoeren die in het verlengde liggen van gemeentelijke doelstellingen, en omdat er in het algemeen sprake is van financiële en budgettaire consequenties, is het belangrijk de aard van de relatie en de mate van betrokkenheid helder weer te geven.

De volgende verbonden partijen zijn hierna weergegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:
- De Waddeneilanden;
- Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO);
- Hûs en Hiem;
- Veiligheidsregio Fryslân.

Naamloze vennootschappen:
- Afvalsturing Friesland;
- Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stedin Groep N.V.;
- Kabeltelevisie Noord Oost.

Besloten vennootschap:
- Zonnepark Ameland;
- Energiepark Ballumerbocht;
- Ameland Warmtelevering.

Centrumregelingen:
- Sociaal Domein Fryslân;
- Shared Service Centrum (SSC).

Gemeenschappelijke regelingen

De Waddeneilanden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Harlingen

Doelstelling:
1. De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten;
2. Het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden;
3. Overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids-, en beheeraspecten;
4. Samenwerking en ondersteuning ten aanzien van specifieke uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten;
5. Het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders;
6. Het uitvoeren van gezamenlijke activiteiten in het kader van Regio Deal De Waddeneilanden (Samenwerkingsprojecten en kosten van voorbereiding, administratie en toezicht).

Programma: 1. Bestuur en dienstverlening
Deelnemende partijen: Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland
Bestuurlijk belang: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 221.120

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 305.921	€ 520.965
Balanstotaal	€ 1.070.946	€ 1.037.728
Financieel resultaat	€ 135.597	€ 183.114

Risico's:
De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodrager voor wat betreft de in de CAO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Een voorbeeld hiervan is de mogelijke afvloeiing van het team van de Regio Deal nadat het programma is beëindigt. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd.

Ontwikkelingen:
De Regio Deal zal in 2026 meer en meer in een uitvoeringsfase komen in nauwe samenwerking met de eilanden en sociaal- economische partners. Evenals voorgaande jaren zien we een toenemende vraag naar bestuurlijke en ambtelijke coördinatie in de Gemeenschappelijke Regeling (GR), doordat er steeds meer inbreng wordt gevraagd van de Regio Waddeneilanden als geheel op het gebied van ruimte, water, bereikbaarheid, natuur, economie, welzijn en gezondheid. De GR heeft de laatste jaren goede resultaten geboekt. Dit effect is merkbaar in onze samenwerking.

In 2026 zal het gesprek over de doorontwikkeling van de samenwerking voortgezet worden en tot een gezamenlijke gedeelde koers voor de komende jaren komen. Daar hoort ook het gesprek bij over verkenning naar meer bundeling van expertise middels Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's).
Ook in 2026 zal worden gewerkt aan meer bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met en tussen de provincies en het Rijk. Het Waddengebied verbindt. Er wordt gestreefd naar heldere aanspreekpunten bij deze bestuurslagen en naar meer partnerschap om onze bestuurskracht te versterken.

Fryske Utfieringstjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Grou

Doelstelling:
Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Daarnaast voert de FUMO-taken uit op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Provincie Fryslân, Wetterskip en alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 128.958

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 839.506	€ 1.278.771
Balanstotaal	€ 5.623.230	€ 6.605.395
Financieel resultaat	€ -361.794	€ 71.996

Risico's:
Op basis van een brief van de Vereniging van Friese gemeenten en een amendement door het Algemeen bestuur is een bezuinigingsscenario doorgevoerd en zijn aanvullende posten geschrapt om ruimte te creëren in de begroting en een bijdrage te leveren aan de financiële opgaven waarmee deelnemers te maken krijgen. In deze afweging stond de beperking van de lastenstijging en de investeringen in kwaliteit en continuïteit tegenover elkaar. De genomen maatregelen zijn echter niet zonder risico's. Zo bestaat er een kans dat het naleefgedrag verslechterd als minder hercontroles worden uitgevoerd. De impact en waarschijnlijkheid van deze risico's lijkt echter beperkt.

Ontwikkelingen:
Er is door het algemeen bestuur van de FUMO besloten verdiepend onderzoek te doen naar een visie voor een robuuste FUMO om overeenstemming te krijgen over toerekening van collectieve, basis- en plustaken.

Hûs en Hiem

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van ‘de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid’ in de provincie Friesland.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Alle gemeenten in Friesland m.u.v. Tytsjerksteradiel
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De kosten voor 2026 zijn afhankelijk van vraag naar welstandsadviezen.

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 382.955	€ 256.743
Balanstotaal	€ 808.403	€ 709.680
Financieel resultaat	€ 123.212	€ -84.479

Risico’s:
De huidige begroting 2026 is opgesteld vanuit één scenario: een ongewijzigde voortzetting van de huidige adviespraktijk. Elk ander scenario is van een zo grote onzekerheid, dat dit niet tot alternatieve, voorspellende cijferopstellingen kan leiden. Ontwikkelingen (en daarmee gepaard gaande financiële risico's voor gemeenten) worden nauwgezet gevolgd en indien nodig worden maatregelen getroffen. Het betreft een onzekerheid of het aantal adviesaanvragen in 2026 op peil zal blijven, echter zijn alle kosten in 206 gedekt.

Ontwikkelingen:
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024, is de advisering vanuit Hûs en Hiem sterker gericht op een integrale benadering van het brede begrip omgevingskwaliteit.

Veiligheidsregio Fryslân

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
2. Sociaal Domein

Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 975.314

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 10.661.592	€ 8.868.135
Balanstotaal	€ 98.005.290	€ 91.316.416
Financieel resultaat	€ 3.643.126	€ 562.481

Risico's:
Net als voorgaande jaren blijven structurele financiële uitdagingen een aandachtspunt.
De aangekondigde korting op specifieke uitkeringen en de druk op gemeentelijke financiën vragen om een beheerste en realistische aanpak. Daarom wordt in 2026 gewerkt aan het toekomstbestendig maken van onze organisatie. De bestuurlijke opdracht voor de GGD, de implementatie van procesoptimalisaties en de herziening van de huisvestingskosten spelen hierin een belangrijke rol.

Strategische ontwikkelingen:
In 2026 zetten we verdere stappen in de versterking van onze organisatie. Binnen de publieke gezondheid wordt de beweging gemaakt van zorg naar gezondheid, met extra aandacht voor preventie en samenwerking in het zorgnetwerk. De crisisorganisatie wordt versterkt en aangepast aan nieuwe dreigingen, waarbij het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) een belangrijke rol speelt in de informatievoorziening. Binnen de brandweer werken we aan de uitvoering van het geactualiseerde dekkingsplan, met extra aandacht voor vakbekwaamheid en specialistische taken.
Naast deze inhoudelijke speerpunten blijft er aandacht voor digitalisering en verdere professionalisering van de organisatie. Het versterken van informatiesturing, dataveiligheid en procesoptimalisatie draagt bij aan een efficiënte en toekomstbestendige veiligheidsregio.

Naamloze Vennootschappen

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Afvalsturing doet de verwerking van afval voor ongeveer 800.000 huishoudens en vele bedrijven. Hierbij wordt getracht om uit afval zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en duurzame energie te produceren. Afvalsturing wil kringlopen tot stand brengen.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Vrijwel alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2024 € 20.824)

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 83.562	€ 78.528
Balanstotaal	€ 215.256	€ 184.894
Financieel resultaat	€ 7.130	€ 10.322

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 20.420).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: ‘s-Gravenhage

Doelstelling:
De BNG wil een relevante speler zijn in de financiering van onder meer decentrale overheden en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: De Staat der Nederlanden bezit de helft van de aandelen. De andere aandelen zijn in bezit van provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (3.120 aandelen)
Dividend over 2024: € 7.831

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000.000	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 4.800	€ 4.721
Balanstotaal	€ 127.900	€ 115.540
Financieel resultaat	€ 294	€ 254

Risico’s:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 7.800).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Stedin Groep N.V.

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Rotterdam

Doelstelling:
Stedin Groep N.V. heeft als netbeheerder de taak een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening te realiseren.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: 61 Nederlandse gemeenten, 2 provincies en de Staat
Bestuurlijk belang: Indirect vertegenwoordigd in AVA
Financieel belang: Aandeelhouder 5.063 (0,09%) gewone aandelen en 416 (0,1%) cumpref aandelen (dividend over 2024: 44.680 + 5.999)

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000.000	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 3.370	€ 3.221
Balanstotaal	€ 9.074	€ 8.284
Financieel resultaat	€ 180	€ 162

Risico's:
Geen bijzonderheden. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:

Terwijl Stedin kampt met tekorten aan technisch personeel, ruimte om stations te plaatsen en beschikbaarheid van materialen, groeit de vraag naar energie op piekmomenten sneller dan verwacht. Dit resulteert in congestie en wachtlijsten voor nieuwe klanten en uitbreidingen. De druk op het elektriciteitsnet zal de komende jaren hoog blijven, met congestie en mogelijke storingen als gevolg. Ondanks de uitdagingen blijf samenwerking met bedrijven, burgers en overheden om oplossingen te vinden. De strategie richt zich op bouwen, benutten en beheren van het netwerk, zodat het veilig, betrouwbaar en toegankelijk blijft.

Kabeltelevisie Noord Oost

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Dokkum

Doelstelling:
Noordoost Friesland voorzien van televisie, breedband internet en telefonie.
De N.V. bestaat uit: Kabelnet Noord B.V. (infrastructuur), Kabel Noord B.V. (ongerichte diensten) en Kabelservice Noord B.V. (gerichte diensten). Vanuit de N.V. worden de infrastructuren ongerichte dienstenactiviteiten uitgeoefend, de zogenaamde nutsvoorzieningen.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Noardeast-Fryslân, Ameland, Schiermonnikoog, Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Werkelijke financiële gegevens:

*1.000	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 9.037	€ 10.465
Balanstotaal	€ 130.933	€ 132.699
Financieel resultaat	€ -1.428	€ -2.186

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
De organisatie maakt de komende jaren een focusomslag van grootschalige aanleg van een nieuw glasvezelnetwerk naar exploitatie en beheer. Dit vraagt een grote inspanning om goed op poten te zetten en levert de nodige dynamiek op.

Besloten Vennootschappen

Zonnepark Ameland

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Eneco Solar B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	niet beschikbaar	€ 1.055.190
Balanstotaal	niet beschikbaar	€ 1.923.544
Financieel resultaat	niet beschikbaar	€ 79.109

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.000)

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Energiepark Ballumerbocht

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 274.459	€ 283.627
Balanstotaal	€ 282.922	€ 363.868
Financieel resultaat	€ -9.168	€ -3.954

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 100.000).

Ontwikkelingen:
Energiepark Ballumerbocht heeft de benodigde vergunningen verkregen voor de realisatie van een zonnepark met batterijopslag op de voormalige vuilstort in de Ballumerbocht. De gemeente is samen met Wetterskip Fryslân en AEC, elk voor 1/3e deel aandeelhouder. Op dit moment wordt het park aangelegd. De bouw wordt naar verwachting in het najaar van 2025 afgerond.

Ameland Warmtelevering

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het exploiteren van één of meer warmtenetten in de gemeente Ameland, door het sluiten van overeenkomsten voor het gebruik van het warmtenet en het leveren van warmte aan gebruikers.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 100%

Werkelijke financiële gegevens:
Nog geen financiële gegevens bekend.

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal van € 12.000 en een agiostorting van € 488.000.

Ontwikkelingen:
Gemeente Ameland heeft eind 2024 deze BV opgericht voor de warmtelevering in gebouwen en woningen, allereerst in het gemeentelijk gebouw Ambla.

Shared Service Centrum Leeuwarden

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Door het inzetten van het Shared Service Center intensief samenwerken met de deelnemende gemeenten. De bedrijfsvoering en dienstverlening voor de gemeenten wordt hierdoor verzekerd en verbeterd.

Programma: 1. Bestuur
Deelnemende partijen: De gemeente Leeuwarden, gemeente Texel, gemeente Ameland, gemeente Vlieland, gemeente Terschelling, gemeente Schiermonnikoog, gemeente Noardeast-Fryslân, gemeente Waadhoeke en gemeente Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 687.996.

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
De risico's beperken zich tot hetgeen contractueel voor een jaar is overeengekomen op basis van een Service Level Agreement (SLA). Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de te realiseren dienstverlening door het Shared Service Centrum (centrumgemeente Leeuwarden).

Ontwikkelingen:
Door investeringen in nieuwe ICT-voorzieningen, een stijging in de werkplektarieven en verdere toename van het aantal devices en accounts stijgen de kosten. Door steeds strenger wordende eisen van de overheid op het gebied van informatiebeveiliging zullen de kosten nog extra stijgen. Daarnaast komt er extra inzet van een Chief Information Officer en een Functionaris Gegevensbescherming.

Centrumregelingen

Sociaal Domein Fryslân (SDF)

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Het betreft een regie-organisatie voor inkoop en beleidsvoorbereiding, legt verbinding van en naar Friese gemeenten en is het de kennispartner op het gebied van Jeugdhulp en Wmo. Daarnaast is het doel om afspraken vastleggen met het oog op de gezamenlijke uitvoering waarvoor gemeenten wettelijk verplicht moeten samenwerken alsmede van de taken waarvoor gemeenten vrijwillig kunnen samenwerken op een doelmatige en doeltreffende wijze.

Programma: 2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2026 bedraagt € 37.505 voor de bedrijfsvoering

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
Als deelnemer aan de centrumregeling is het risico beperkt tot de jaarlijkse bijdrage voor de instandhouding en dienstverlening van SDF.
Deze bijdrage wordt bepaald op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Financiële begroting

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Presentatie

De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn opgenomen.

Balans

Algemeen

- Voor zover niet anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

- Artikel 35 BBV onderscheidt investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Op grond van artikel 59 BBV worden alle investeringen geactiveerd.
- De immateriële activa bestaan uit geactiveerde voorbereidingskosten van projecten. Bij realisatie van de betreffende projecten, dan wel beëindiging hiervan worden deze kosten onderdeel van de investering of als eenmalige kosten afgeboekt ten laste van de exploitatie.
- De materiële activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van verwachte economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
- Een subsidiebijdrage aan de Stichting Amelander Musea voor de nieuwbouw van twee musea, is opgenomen onder de materiële activa als “bijdrage aan activa in eigendom derden”. De bijdrage wordt in 40 jaar afgeschreven hetgeen vooral is bepaald door de bijzondere eigendomssituatie van de twee gebouwen.
- De financiële activa betreffen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen of gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende geldleningen. De waardering vindt plaats op basis van verkrijgingprijs (deelnemingen), respectievelijk nominale waarde.

Voorraden en onderhanden werk

- Voorraden grond (nog niet afgewikkelde bouwterreinen) en overig onderhanden werk worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verwachte opbrengsten wegens verkopen, dan wel de lagere marktwaarde. Een uitgebreide specificatie van de voorraden grond is weergegeven in paragraaf 3 Grondbeleid.
- De overige voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Overlopende activa

- Onder deze post is de vordering opgenomen op particulieren inzake de aanleg van de Duinlandseweg in Buren. Deze post is gewaardeerd op verkrijgingprijs, vermeerderd met vervaardigingkosten en andere toe te rekenen kosten, en verminderd met bijdragen van derden.

Algemene reserve

- De Algemene reserve wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als ‘buffer’ voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Bestemmingsreserves

- Bestemmingsreserves bestaan uit door de raad voor een specifiek doel bestemde middelen, of fondsen op grond van regelgeving.

- Aan de onderhoudsreserves voor wegen en gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag. Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd; de werkelijke kosten in het boekjaar komen ten laste van deze reserve.
- De hoogte van het fonds 'Politieke ambtsdragers' wordt jaarlijks herrekend, op basis van actuariële berekeningen. Uitgaande van de noodzakelijke stand per einde boekjaar vindt de jaarlijkse dotatie plaats. De werkelijke uitgaven in het boekjaar komen ten laste van dit fonds.
- De Reserve BWS betreft specifieke middelen die in het kader van het voortgezet onderwijs beschikbaar zijn.
- De 'Reserve Programma de Wadden' betreft gelabelde middelen voor cofinanciering van programmakosten voor de Regio Deal.

- De Reserve projecten geldt als vrij besteedbaar; het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt normaliter aan deze reserve toegevoegd.

Voorzieningen
- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijkse baten uit rioolheffingen en lasten van riolering te egaliseren.
- De Voorziening Verlofsparen dient ter dekking van opgebouwde 'gespaarde' rechten.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
- Per balansdatum zijn er geen leningen van derden meer waarvoor de gemeente Ameland garant staat.

Exploitatierekening

Algemeen
- Baten en lasten worden toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Lasten/verliezen worden verantwoord wanneer deze bekend of voorzienbaar zijn, baten/winsten worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.
- Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf een bedrag van € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Rentekosten
- De werkelijke rentekosten zijn opgenomen onder activiteitennummer 600.599, onder het taakveld Treasury; de verdeling over de diverse programma's (activiteiten) vindt plaats op basis van een gecalculeerd rentepercentage van 2,0%.
Een toelichting op dit percentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Rentebaten
- Over de verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren worden de contractueel bepaalde jaarlijkse rentebedragen ontvangen.

Salariskosten
- De salariskosten zijn gebaseerd op het kostenniveau van CAO gemeenten 2025, en voor de periode daarna geïndexeerd met 3,0%.

Afschrijvingen
- Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur (investeringen met maatschappelijk nut) van het actief.
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van een actief Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de tabel op de volgende pagina.

Afschrijvingstermijnen gemeente Ameland		
Soort actief	**Termijn in jaren**	**Eventuele restwaarde**
Gronden en terreinen		
op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven		
Gebouwen		
Woningen	50	36.000
Vuurtoren	50	
Gebouwen traditioneel gebouwd	40	
Gebouwen niet-traditioneel gebouw	20-25	
Installaties en apparatuur		
Afhankelijk van levensduur	8 - 20	
Automatiseringsapparatuur	4	
Bekabeling en dergelijke	10	
Inrichting		
Meubilair	15	
Keukeninrichting	10	
Vloerbedekking	10	
Materiaal / Materieel		
Investering < € 100.000	5 - 15	
Investering ≥ € 100.000	5 - 15	10%
Weg- en waterbouwkundige werken		
Rioolstelsel	50	
Tuinaanleg, sportvelden en dergelijke	25	
Kunstwerken	25	
Wegen, fietspaden (eerste aanleg)	25	
Betonnen wegen, fietspaden (eerste aanleg)	30	
Reconstructies wegen, fietspaden	20	

Subsidies

- Subsidies zijn gebaseerd op de subsidieverordening, eventueel aangevuld met specifieke uitvoeringsregelingen. Het subsidieplafond voor de uit te keren subsidies is vastgelegd in de begroting. In sommige specifieke gevallen is er geen sprake van een specifieke regeling. De hoogte van het subsidiebedrag wordt in dat geval eveneens bepaald door het in de begroting opgenomen bedrag. Op de volgende pagina zijn de beschikbare budgetten voor 2026 aangegeven.

Subsidieplafonds	
Regeling	**2026**
Stads- en dorpsvernieuwing	26.780
Bibliotheekvoorziening	257.470
Buurt- en clubhuizen	7.423
Museaal werk en cultuur erfgoed	290.715
Welzijnswerk	892.386
Ontwikkelingshulp	7.498
Sportevenementen	14.997
Culturele evenementen	35.885
Amateuristische kunstbeoefening	7.498
Sportclubs	7.284
Dorpsbelangen	4.285
Passantenhaven	26.504
Cofinanciering Streekagenda	45.000
Landschap- en natuurbescherming	536
Onderwijsbegeleiding	45.000
Maaltijdvoorziening Ambla	8.998
Peuterspeelzalen	83.801
Vorming- en ontwikkelingswerk	536

Financieel overzicht baten en lasten

`

Programma	2026	2027	2028	2029
1 Bestuur				
Lasten	1.634.660	1.632.644	1.668.252	1.700.745
Baten	242.235	242.235	242.235	242.235
Totaal 1 Bestuur	**-1.392.425**	**-1.390.409**	**-1.426.017**	**-1.458.510**
10 Lokaal onderwijsbeleid				
Lasten	561.663	548.024	544.610	523.619
Baten	62.900	62.900	62.900	62.900
Totaal 10 Lokaal onderwijsbeleid	**-498.763**	**-485.124**	**-481.710**	**-460.719**
11 Infrastructuur				
Lasten	3.264.171	4.029.372	3.032.074	2.915.738
Baten	106.000	106.000	106.000	106.000
Totaal 11 Infrastructuur	**-3.158.171**	**-3.923.372**	**-2.926.074**	**-2.809.738**
12 Openbare ruimte				
Lasten	2.327.168	2.207.529	2.220.131	2.190.703
Baten	100	100	100	100
Totaal 12 Openbare ruimte	**-2.327.068**	**-2.207.429**	**-2.220.031**	**-2.190.603**
13 Afval en milieu				
Lasten	1.843.997	1.838.882	1.849.595	1.758.813
Baten	151.800	151.800	151.800	151.800
Totaal 13 Afval en milieu	**-1.692.197**	**-1.687.082**	**-1.697.795**	**-1.607.013**
14 Ruimtelijke ordening				
Lasten	682.372	675.609	677.047	676.287
Baten	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 14 Ruimtelijke ordening	**-677.372**	**-670.609**	**-672.047**	**-671.287**
15 Toerisme				
Lasten	444.810	437.247	432.332	426.406
Baten	12.000	12.000	12.000	12.000
Totaal 15 Toerisme	**-432.810**	**-425.247**	**-420.332**	**-414.406**
16 Overige sectoren				
Lasten	37.492	38.617	39.775	39.775
Baten	0	0	0	0
Totaal 16 Overige sectoren	**-37.492**	**-38.617**	**-39.775**	**-39.775**
17 Energietransitie				
Lasten	295.159	290.202	287.710	287.718
Baten	97.476	101.666	104.566	107.553
Totaal 17 Energietransitie	**-197.683**	**-188.536**	**-183.144**	**-180.165**
18 Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland				
Lasten	2.830.686	2.500.859	2.518.048	2.535.480
Baten	2.897.568	2.923.683	2.950.032	2.979.355
Totaal 18 Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland	**66.881**	**422.824**	**431.984**	**443.875**
19 Volkshuisvestingbeleid				
Lasten	196.000	46.000	46.000	46.000
2 Openbare Orde en veiligheid				
Lasten	1.206.078	1.220.715	1.249.064	1.217.551
Baten	58.100	58.100	58.100	58.100
Totaal 2 Openbare Orde en	**-1.147.978**	**-1.162.615**	**-1.190.964**	**-1.159.451**

`

Programma	2026	2027	2028	2029
veiligheid				
20 Overhead				
Lasten	6.002.861	5.833.212	5.843.624	5.863.852
Baten	36.800	36.800	36.800	36.800
Totaal 20 Overhead	**-5.966.061**	**-5.796.412**	**-5.806.824**	**-5.827.052**
21 Gemeentefonds				
Baten	12.131.618	12.132.620	12.034.649	12.248.586
22 Belastingen				
Lasten	199.981	199.981	199.981	199.981
Baten	7.963.724	7.963.724	7.963.724	7.963.724
Totaal 22 Belastingen	**7.763.743**	**7.763.743**	**7.763.743**	**7.763.743**
23 Retributies				
Lasten	4.296	4.382	4.469	4.469
Baten	2.786.250	2.786.250	2.786.250	2.786.250
Totaal 23 Retributies	**2.781.954**	**2.781.868**	**2.781.781**	**2.781.781**
24 Huren en pachten				
Lasten	0	0	0	0
Baten	292.438	292.438	292.438	292.438
Totaal 24 Huren en pachten	**292.438**	**292.438**	**292.438**	**292.438**
25 Overige inkomsten en uitgaven				
Lasten	1.498.400	1.539.439	1.151.249	1.455.637
Baten	153.000	153.000	150.500	150.000
Onttrekkingen	2.671.253	2.801.289	2.263.903	1.371.603
Stortingen	2.046.800	2.295.542	2.303.091	2.315.332
Totaal 25 Overige inkomsten en uitgaven	**-6.063.453**	**-6.483.270**	**-5.567.743**	**-4.992.572**
3 Algemene Voorzieningen				
Lasten	2.139.606	1.994.316	2.590.495	1.932.226
Baten	65.000	65.000	65.000	65.000
Totaal 3 Algemene Voorzieningen	**-2.074.606**	**-1.929.316**	**-2.525.495**	**-1.867.226**
4 Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)				
Lasten	942.198	952.180	960.667	952.784
Baten	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 4 Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	**-937.198**	**-947.180**	**-955.667**	**-947.784**
5 Jeugdhulpwet				
Lasten	510.000	510.000	510.000	510.000
6 Participatiewet				
Lasten	710.696	718.512	726.565	733.156
Baten	300.000	300.000	300.000	300.000
Totaal 6 Participatiewet	**-410.696**	**-418.512**	**-426.565**	**-433.156**
7 Sportevenementen				
Lasten	14.997	15.447	15.910	15.910
8 Musea en culturele voorzieningen				
Lasten	491.379	517.997	567.389	489.325
Baten	0	0	0	0
Totaal 8 Musea en culturele voorzieningen	**-491.379**	**-517.997**	**-567.389**	**-489.325**

`

Programma	2026	2027	2028	2029
9 Openbaar primair en voortgezet onderwijs				
Lasten	2.045.824	2.045.824	2.045.824	2.045.824
Baten	2.002.338	2.002.338	2.002.338	2.002.338
Totaal 9 Openbaar primair en voortgezet onderwijs	**-43.486**	**-43.486**	**-43.486**	**-43.486**
Resultaat voor bestemming	**-5.233.203**	**-5.493.165**	**-4.418.372**	**-2.633.754**

Balans

Balans (31 december jaar)						
Activa	**Rekening 2024**	**Prognose 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	**44.215**	**44.215**	**44.215**	**44.215**	**44.215**	**44.215**
Voorbereidingskosten projecten	44.215	44.215	44.215	44.215	44.215	44.215
Materiële vaste activa	**59.927.422**	**52.529.365**	**52.950.242**	**57.248.786**	**59.383.537**	**60.138.306**
Met economisch nut	46.892.928	42.790.989	42.552.485	47.645.947	50.468.451	52.020.893
Met economisch nut, met mogelijkheid heffing	3.714.800	3.403.157	3.091.515	2.779.872	2.602.097	2.397.242
Met maatschappelijk nut	9.319.694	6.335.219	7.306.242	6.822.967	6.312.989	5.720.172
Financiële vaste activa	**3.139.469**	**3.481.897**	**3.468.395**	**3.350.643**	**3.316.656**	**3.225.078**
Deelnemingen	878.507	878.507	878.507	878.507	878.507	878.507
Hypothecaire geldleningen	310.962	303.390	289.888	172.136	138.149	46.571
SVn leningen	1.950.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000
Vlottende activa						
Voorraden	**354.573**	**724.717**	**22.331**	**178.785**	**83.913**	**90.879**
Gronden in exploitatie	311.573	681.717	-20.669	135.785	40.913	47.879
Overige	43.000	43.000	43.000	43.000	43.000	43.000
Uitzettingen looptijd korter jaar	**15.032.970**	**9.950.203**	**7.950.203**	**1.950.203**	**1.950.203**	**1.950.203**
Openbare lichamen	1.440.177	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
BNG Schatkistbankieren	12.753.762	8.000.000	6.000.000	0	0	0
Overige vorderingen	839.031	550.203	550.203	550.203	550.203	550.203
Overlopende activa	**5.584.208**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**
Overheidslichamen	217.836	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Overige	5.366.372	4.550.000	4.550.000	4.550.000	4.550.000	4.550.000
Liquide middelen	**16.809.480**	**12.109.543**	**12.704.511**	**12.643.003**	**9.101.788**	**-81.337**
Bank Nederlandse Gemeenten	371.175	3.155.238	3.750.206	3.688.698	147.483	-1.035.642
Liquide middelen Regio Deal	15.530.291	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000	0
Overige liquide middelen	908.015	954.305	954.305	954.305	954.305	954.305
Totaal activa	**100.892.338**	**83.439.940**	**81.739.897**	**80.015.635**	**78.480.312**	**69.967.344**

Balans (31 december jaar)						
Passiva	**Rekening 2024**	**Prognose 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Vaste passiva						
Eigen vermogen	**28.767.571**	**21.812.470**	**21.883.762**	**21.880.833**	**21.941.843**	**22.950.209**
Algemene reserve	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Bestemmingsreserves	26.267.571	19.312.471	19.383.762	19.380.833	19.441.843	20.450.209
Voorzieningen	**1.359.344**	**847.844**	**877.844**	**907.844**	**937.844**	**967.844**
Vaste schulden	**50.098.333**	**48.297.000**	**46.495.667**	**44.744.333**	**43.118.000**	**41.566.667**
Langlopende geldleningen	50.098.333	48.297.000	46.495.667	44.744.333	43.118.000	41.566.667
Vlottende passiva						
Schulden looptijd korter jaar	**2.152.838**	**2.382.625**	**2.382.625**	**2.382.625**	**2.382.625**	**2.382.625**
Kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	2.152.838	2.382.625	2.382.625	2.382.625	2.382.625	2.382.625
Overlopende passiva	**18.514.251**	**10.100.000**	**10.100.000**	**10.100.000**	**10.100.000**	**2.100.000**
Overheidslichamen	2.578.492	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Overige	405.469	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Te besteden middelen Regio Deal	15.530.291	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000	0
Totaal passiva	**100.892.338**	**83.439.940**	**81.739.897**	**80.015.635**	**78.480.312**	**69.967.344**

Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 19 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de begroting ten minste een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Door de baten en de lasten te filteren (corrigeren) voor incidentele posten, kan er worden vastgesteld of er in de meerjarenbegroting sprake is van structureel en reëel evenwicht.
Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen waarin het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2026 tot en met 2029 wordt weergegeven:

Structurele en incidentele baten en lasten				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Saldo baten en lasten vòòr mutatie reserves	71.291	-2.929	61.010	1.008.366
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	624.453	505.747	-39.188	-943.729
Begrotingssaldo	**695.744**	502.818	21.822	64.637
- Waarvan incidentele baten en lasten	-1.356.572	-1.337.587	-949.622	-1.716.176
Structureel begrotingssaldo	**2.052.316**	**1.840.405**	**971.444**	**1.780.813**

In algemene zin zijn incidentele baten en lasten (begrotings)posten die eenmalig of gedurende enkele jaren voorkomen. Administratief worden deze vastgelegd via specifiek hiervoor geldende grootboekrekeningen. De incidentele baten en lasten worden per programma gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Specificatie incidentele baten (+) en lasten (-)				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Programma 1	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 2	**-100.000**	**0**	**0**	**0**
Subsidie bibliotheekvoorziening	-100.000	0	0	0
Programma 3	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 4	**-605.000**	**-1.162.500**	**-235.000**	**0**
Voorbereidingskosten plan De Vleijen	-120.000	0	0	0
Beheer- en onderhoudsplan reiniging	-15.000	0	0	0
Impuls bestratingsmateriaal	-462.500	-1.162.500	-235.000	0
Archeologische verwachtingskaart	-7.500	0	0	0
Programma 5	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 6	**84.975**	**94.166**	**99.566**	**102.553**
Onderzoek Ameland zelfvoorzienend (zoet) water	-7.500	-2.500	0	0
Rijksbijdrage CDOKE (SPUK)	92.475	96.666	99.566	102.553
Programma 7	**-500.000**	**0**	**0**	**0**
Onrendabele top flexwoningen	-150.000	0	0	0
Onrendabele top woningen Paasduinweg	-350.000			
Overhead	**-111.000**	**0**	**0**	**0**
Voorbereidingskosten accommodatiebeleid	-48.000	0	0	0
Beheerplan en onderhoud kunstcollectie	-50.000			
Inhuur voor archief en papierloos werken	-13.000			
Dekkingsmiddelen	**-125.547**	**-269.253**	**-814.188**	**-1.818.729**
Kosten accommodatiebeleid	-850.000	-775.000	-775.000	-875.000
Algemene uitkering gemeentefonds	100.000			
Toevoeging Algemene bedrijfsreserve GWA	0	-248.742	-255.291	-264.532
Toevoeging Reserve politieke ambtsdragers	-23.000	-23.000	-24.000	-27.000
Toevoeging Onderhoudsfonds wegen	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000
Toevoeging Onderhoudsfonds gebouwen	-470.000	-470.000	-470.000	-470.000
Toevoeging Onderhoudsfonds havens	-193.800	-193.800	-193.800	-193.800
Onttrekking Algemene bedrijfsreserve GWA	104.627	0	0	0
Onttrekking Reserve politieke ambtsdragers	53.327	53.327	53.327	53.327
Onttrekking Onderhoudsfonds wegen	371.000	176.000	192.000	192.000
Onttrekking Onderhoudsfonds gebouwen	535.500	248.500	874.700	117.400
Onttrekking Onderhoudsfonds havens	144.299	385.962	133.876	133.876
Onttrekking Reserve projecten	1.462.500	1.937.500	1.010.000	875.000
Totaal	**-1.356.572**	**-1.337.587**	**-949.622**	**-1.716.176**

Ter toelichting op een aantal grotere posten in de tabel van incidentele baten en lasten geldt het volgende.

Programma 2

Subsidie Bibliotheken Noord Fryslân
Tot de wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) per 2027 ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds. Bibliotheken Noord-Fryslân zetten deze middelen (alvast) in op een aantal programmalijnen.

Programma 4

Voorbereidingskosten plan De Vleijen
Voor De Vleijen is een integraal plan ontwikkeld, met alternatieven voor vervanging van speeltoestellen en gebiedsinrichting. Voor ontwerp- en engineeringskosten, vergunningsprocedures en aanbesteding is een voorbereidingskrediet begroot.

Beheer- en onderhoudsplan afvalinzameling en reiniging
Dit plan betreft de inventarisatie van de huidige voorzieningen, analyse van de onderhoudsbehoefte en de opzet van een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren.

Impuls bestratingsmateriaal en verbreden fietspad Verbindingsweg
In samenhang met onderhoudswerkzaamheden wordt, waar nodig, gekozen voor een andere (betere) kwaliteit bestratingsmateriaal, waarmee een meer uniform straatbeeld ontstaat. Voor het fietspad langs de Verbindingsweg bestaat het idee voor verbreding.

Archeologische verwachtingskaart
Deze kaart maakt het archeologisch erfgoed van Ameland inzichtelijk. Het project wordt financieel in samenwerking met Provincie Fryslân uitgevoerd.

Programma 6

Onderzoek Ameland zelfvoorzienend (zoet) water
Op basis van de uitkomsten van een dergelijk onderzoek op Schiermonnikoog en Terschelling (naar verwachting eind 2025 gereed), wordt beoordeeld in hoeverre uitkomsten voor Ameland toepasbaar zijn.

Rijksbijdrage CDOKE (SPUK)
Deze rijksmiddelen worden als eenmalig beschouwd, totdat het duidelijk is dat het rijk deze bijdragen structureel verstrekt.

Programma 7

Onrendabele top flexwoningen
Dit betreft de begrote onrendabele top van een viertal mogelijk te bouwen flexwoningen.

Onrendabele top woningen Paasduinweg
Betreft onrendabel deel bouwproject van een zevental nieuwe huurwoningen, na sloop bestaande vier woningen.

Overhead

Voorbereidingskosten accommodatiebeleid
Betreft het opstellen van een plan voor het gemeentelijk accommodatiebeleid.

Beheerplan en onderhoud kunstcollectie
Betreft de raming voor plan en daaropvolgende onderhoudsmaatregelen.

Inhuur voor archief en papierloos werken
Betreft hulp bij digitalisering organisatie en onder meer de archivering van het overbodige ‘papier’.

Dekkingsmiddelen

Kosten accommodatiebeleid
Betreft eenmalige kosten voor projectleiding en stelpost voor overige eenmalige kosten van het accommodatiebeleid.

Algemene uitkering gemeentefonds
Tot de wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) per 2027 ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds.

Toevoeging of onttrekking Algemene bedrijfsreserve GWA
Het positieve saldo van de activiteit Woningbedrijf Ameland wordt toegevoegd aan deze specifieke reserve, een negatief saldo wordt hieraan onttrokken.

Toevoeging en onttrekking aan Reserve politieke ambtsdragers
Op basis van actuariële berekeningen worden de jaarlijkse toevoegingen aan deze reserve berekend; de werkelijke uitgaven komen ten laste van deze reserve.

Toevoeging en onttrekking aan onderhoudsfondsen
De toegevoegde bedragen worden bepaald op grond van onderhouds- en beheersplannen; de werkelijke kosten komen ten laste van deze fondsen.

Onttrekkingen Reserve projecten
Betreft onttrekkingen ter compensatie van eenmalige kosten voor accommodatiebeleid, impuls bestratingsmateriaal, onrendabele top flexwoningen en verbreden fietspad Verbindingsweg.

EMU-Saldo

Algemeen

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen. Om de gemeenten een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarden uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo wel een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel is de berekening van het EMU-saldo voor de gemeente Ameland opgenomen:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)					
		2026	**2027**	**2028**	**2029**
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	71	-3	61	1.008
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	421	4.299	2.135	755
C.	Mutatie voorzieningen	30	30	30	30
D.	Mutatie voorraden	-702	156	-95	7
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materële vaste activa	-	-	-	-
F.	**Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)**	**383**	**-4.428**	**-1.949**	**277**
G.	EMU-saldo referentiewaarde (conform septembercirculaire 2024)	-1.589	-1.589	-1.589	-1.589
H.	**Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)**	**1.972**	**-2.839**	**-360**	**1.866**

Zoals uit de tabel blijkt, is het EMU-saldo van de gemeente Ameland in 2026 € 383.000 positief.
Dit betekent in EMU-termen dat de gemeente Ameland vanaf 2026 meer inkomsten heeft dan uitgaven. En daarmee draagt gemeente Ameland positief bij aan het EMU-saldo.

Voor de jaren 2027 en 2028 is sprake van negatieve saldi en in 2029 is het EMU-saldo weer positief (€ 277.000).

Wanneer wordt vergeleken met de voor gemeente Ameland geldende referentiewaarde (een tekort van € 1.589.000), blijft Ameland in 2026 en 2029 binnen deze waarde en wordt in 2027 en 2028 de waarde overschreden.

Bijlagen

Recapitulatie per taakveld

Recapitulatie per taakveld			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoodstuk 0 Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	1.391.291	184.235	-1.207.056
0.2 Burgerzaken	213.870	58.000	-155.870
0.4 Overhead	6.002.861	36.800	-5.966.061
0.5 Treasury	-15.324	29.000	44.324
0.61 OZB woningen	104.967	1.124.040	1.019.073
0.62 OZB niet-woningen	47.352	546.720	499.368
0.64 Belastingen overig	0	40.000	40.000
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	12.131.618	12.131.618
0.8 Overige baten en lasten	817.981	0	-817.981
0.10 Mutatie Reserves	2.046.800	2.671.253	624.453
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	695.743	0	-695.743
Saldo Bestuur en ondersteuning	11.305.541	16.821.666	5.516.125
Hoofdstuk 1 Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.016.088	58.100	-957.988
1.2 Openbare orde en veiligheid	189.991	25.000	-164.991
Saldo Veiligheid	1.206.079	83.100	-1.122.979
Hoofdstuk 2 Verkeer, Vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en Vervoer	2.038.076	140.100	-1.897.976
2.2 Parkeren	32.775	0	-32.775
2.3 Recreatieve havens	247.709	65.125	-182.584
2.4 Economische havens en waterwegen	176.051	12.150	-163.901
Saldo Verkeer, vervoer en waterstaat	2.494.611	217.375	-2.277.236
Hoofdstuk 3 Economie			
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	37.492	0	-37.492
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	180.543	136.138	-44.405
Taakveld 3.4 Economische promotie	492.472	6.264.964	5.772.492
Saldo Economie	710.507	6.401.102	5.690.595
Hoofdstuk 4 Onderwijs			
4.1 Openbaar basisonderwijs	16.742	0	-16.742
4.2 Onderwijshuisvesting	333.524	41.200	-292.324
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.348.223	2.089.038	-259.185
Saldo onderwijs	2.698.489	2.130.238	-568.251
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie			
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	26.901	0	-26.901
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	626.666	115.800	-510.866
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	64.742	0	-64.742
Taakveld 5.4 Musea	424.370	66.000	-358.370
Taakveld 5.6 Media	257.267	0	-257.267
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.211.603	0	-2.211.603
Saldo sport, cultuur en recreatie	3.611.549	181.800	-3.429.749

Recapitulatie per taakveld			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoofdstuk 6 Sociaal Domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.152.231	0	-1.152.231
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	16.911	0	-16.911
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	20.000	0	-20.000
6.3 Inkomensregelingen	373.668	300.000	-73.668
6.4 WSW en beschut werk	269.087	98.500	-170.587
6.5 Arbeidsparticipatie	67.941	0	-67.941
6.60 Hulpmiddelen en diensten WMO	365.658	17.000	-348.658
6.711 Huishoudelijke dienst WMO	260.000	5.000	-255.000
6.712 Begeleiding WMO	75.000	0	-75.000
6.713 Dagbesteding (Wmo)	50.000	0	-50.000
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	11.000	0	-11.000
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	50.000	0	-50.000
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	227.500	0	-227.500
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	17.500	0	-17.500
6.791 PGB Wmo	45.000	0	-45.000
6.792 PGB Jeugd	35.000	0	-35.000
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	5.000	0	-5.000
6.821 Jeugdbescherming	105.000	0	-105.000
6.822 Jeugdreclassering	10.000	0	-10.000
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	32.898	0	-32.898
Saldo Sociaal Domein	3.189.394	420.500	-2.768.894
Hoodstuk 7 Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	249.198	0	-249.198
7.2 Riolering	610.260	876.000	265.740
7.3 Afval	1.407.901	1.605.075	197.174
7.4 Milieubeheer	717.143	98.076	-619.067
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	115.565	60.100	-55.465
Saldo Volksgezondheid en milieu	3.100.067	2.639.251	-460.816
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimte en leefomgeving	256.972	5.000	-251.972
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.552	0	-2.552
8.3 Wonen en bouwen	3.481.836	3.157.568	-324.268
Saldo Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.741.360	3.162.568	-578.792
	32.057.599	**32.057.599**	**0**

Staat van activa (samengevat)

OMSCHRIJVING		AANSCH. WAARDE PER 01-01-2026	MUTATIES PLUS IN 2026	MUTATIES MIN IN 2026	AANSCH. WAARDE PER 31-12-2026	REST JAREN AFSCHR TERM.	BOEK-WAARDE PER 1-1-2026	AFSCHR. IN 2026	BOEK-WAARDE PER 31-12-2026	RENTE-PERC 2026	RENTE-BEDRAG 2026	KAPITAAL-LASTEN 2026
										2,000		
TOTAAL ONTWIKKELING, PLANKOSTEN E.D.		0	0	0	0	0	44.215	0	44.215	0	0	0
TOTAAL IMMAT. VASTE ACTIVA		0	0	0	0	0	44.215	0	44.215	0	0	0
MAT. VASTE ACTIVA												
TOTAAL GRONDEN EN TERREINEN		2.738.112	0	0	2.738.112		2.738.112	0	2.738.112		54.762	54.762
TOTAAL (BEDRIJFS)GEBOUWEN		12.439.473	232.523	350.000	12.321.996		5.005.175	306.693	4.581.005		97.754	404.447
TOTAAL WONINGBOUW		26.804.861	0	0	26.804.861		24.311.320	271.647	24.039.672		486.226	757.874
TOTAAL GROND-, WEG- EN WATERBOUWKUNDIGE WERKEN		30.142.815	2.345.048	0	32.347.863		15.314.001	1.145.393	16.513.656		306.280	1.451.673
TOTAAL MATERIAAL / MATERIEEL		2.790.355	374.500	0	3.164.855		1.145.834	249.038	1.271.296		22.917	271.955
TOTAAL OVERIGE MACHINES, APPARATEN, INSTALLATIES		2.214.945	0	0	2.214.945		990.340	128.057	862.283		19.807	147.863
TOTAAL OVERIGE ACTIVA		6.119.007	242.400	0	6.361.407		3.024.582	322.765	2.944.217		53.495	376.260
TOTAAL MAT. VASTE ACTIVA		83.249.569	3.194.471	350.000	85.954.040		52.529.365	2.423.593	52.950.242		1.041.241	3.464.834
FINANCIELE VASTE ACTIVA												
TOTAAL DEELNEMINGEN		878.507	0	0	878.507	0	878.507	0	878.507	20	17.570	17.570
Totaal SVn Leningen		2.300.000	0	0	2.300.000		2.300.000	0	2.300.000		46.000	46.000
TOTAAL HYPOTHECAIRE GELDLENINGEN		737.591	0	13.502	737.591	0	303.390	0	289.888	2,000	6.068	6.068
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA		3.916.098	0	13.502	3.916.098		3.481.897	0	3.468.395		69.638	69.638
TOTAAL - GENERAAL		87.165.667	3.194.471	363.502	89.870.138		56.055.477	2.423.593	56.462.853		1.110.879	3.534.472

(Vervangings)investeringen

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Immateriële vaste activa							
VOORBEREIDINGSKREDIET DE STELP							
Voorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	0	1.275					
	0	**1.275**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Materiële vaste activa							
Gronden en terreinen							
GRONDEN: Aankoop grond Nes/Buren			180.000				
	0	**0**	**180.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
(Bedrijfs)gebouwen							
HUISVSTNG BUITNDNST: KAPSCHUUR 2000 / 2023	21.117	0					
OPENBAARTOILET BALLUMERBOCHT 2024			62.500				
AANKOOP GEBOUW KNRM NES AMELAND 2023	37.000	0	37.000				
AANKOOP STELP, OUDE LOCATIE 2023	488.223	0	488.223				
NIEUWE STELP 2024	-9.281.679	9.917.832	-19.199.511				
Project woningen Paasduinweg 2025	0	17.477	100.000	-117.477			
Accommodatiebeleid, deel 1					6.000.000		
Accommodatiebeleid, deel 2						4.000.000	
Accommodatiebeleid, deel 3							3.000.000
	-8.735.339	**9.935.309**	**-18.511.788**	**-117.477**	**6.000.000**	**4.000.000**	**3.000.000**
GWA							
Nieuwbouw woningen	**0**	0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Verkoop huurwoning Baron Rengersweg 14	0	-22.439					
GWA, NIEUWBOUW DE STELP 2024	9.569.370	0	9.569.370				
	9.569.370	**-22.439**	**9.569.370**	**0**	**0**	**0**	**0**
Grond- weg- en waterbouwkundige werken							
PUTTEN BLUSWATERVOORZIENING 2023	15.000	3.169					
PARKEERTERREIN WESTERLAAN HOLLUM 2022 / 2023			0	205.048			
SPORTVOORZIENINGEN NIEUWE STELP 2023 / 2024	144.953	60.472	30.000				
DE VLEIJEN: FILTERS, POMPEN, ETC. 2024	400.000	0	400.000				
DE VLEIJEN: Gebiedsontwikkeling, 2026				1.000.000			
PARKEERTERREIN OMGEVING VEERDAM 2024			0	140.000			
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS GEBOUW, 2025			220.000				
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, INFRASTRUCTUUR 2025			280.000				
HUISVSTNG BUITNDNST: INR. TERREIN 2024 (economisch nut)	0	113.329	1.386.671	400.000			
OPENBARE RUIMTE EN INFRA. DE NIEUWE STELP 2023 / 2024	1.414.313	1.511.078	200.000				
RIOLERING: IT Riool Baron Rengersweg/Nesserweg	154.000	217.000					
Kunstgrasveld Hollum (amendement KN 2025) 2026				600.000			
	2.128.266	**1.905.048**	**2.516.671**	**2.345.048**	**0**	**0**	**0**

`

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Materiaal / materieel							
Electrische transporter (voor gaten) Vliegveld 2022							
Voertuig met aanhanger brandweer vliegveld 2023					8.000		
WSW Frontmaaier 2023 / 2028						40.000	
Zitmaaier sportvelden 2023 (Majoor)			0	12.000			
Grote sneeuwploeg 2023			0	12.000			
Kleine zoutstrooier 2023	33.845	33.297					
Trekker sport 2023			0		125.000		
Hoogwerker 2025				0			180.000
Semi dieplader voor hoogwerker 2025				0			15.000
Veeg- en zuigmachine 2023			230.000				
Fiat Doblo 2023 elektrisch	65.000						
Fiat Doblo 2023 elektrisch	65.000						
Daf (multi-inzetbaar) 2025			336.000				
Ford Ranger (strand)		-16.521					
Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023					0	50.000	
Bak voor shovel 2023			0				8.000
Platte bak met schotten (aanhanger) 2023	20.000			20.000			
RIOLERING: KOLKENZUIGER 2023			293.000				
WSW Aanhangwagen 2024			0		10.000		
Tankplaats Ballumerbocht 2024	0	8.260					
Haak voor kraanhaakarmauto 2024				12.500			
Maaimachine bermen 2024 (Ransomes)			0	68.000			
Kraan-haakarm 2025				220.000			
Bebakeningswagen 2025			0		10.100		
Container kadaverkoeling 2025			0		6.425		
Peugeot partner, elektrisch, 2023	65.000						
HOOGWATERSIGNALERING MATRIXBORD 2023 / 2028						30.000	
John Deer 5100R: Trekker strand + frontaftakas 2026				0	150.000		
Ducker USM 21 Klepelmaaier bermen buitengebied, achter, 2026				0	15.000		
Shovel 2026				0			225.000
Minikraantje plus aanhanger 2026				0	30.000		
Trekker kunstgrasveld 2026				0	13.000		
Maai-unit sport (aanbouw trekker) 2026				0	12.000		
Iveaco Daily 54-BKK-8 Monteur 2026				0	70.000		
Vetvangcontainer 2026				0	8.000		
Iveco Daily 35C14A8 Hovenier 2026				0	45.000		
Iveco Daily 35C14AB Straatwerk 2026				0	45.000		
BUITNDNST: FORD IVECO MAAIPLOEG 2026				0	35.000		
BUITNDNST: FORD IVECO TIMMERMAN 2026				0	35.000		
BUITNDNST: ZOUTSTROOIER 2027 (grote)					50.000		
Fiat Ducato V-381-ZR, 2027					50.000		
Fiat Ducato VDK76F, 2027					50.000		
Chassis + opbouw zijlader 2020 / 2028						300.000	
Zjlader, weeginstallatie 2020 / 2028						50.000	
Achterlader 2020 / 2028						150.000	
Lage laadbak met afsluitbare klep (haakarmauto) 2018 / 2028						15.000	
Aggregaat 2024	30.000			30.000			
	278.845	**25.036**	**859.000**	**374.500**	**767.525**	**635.000**	**428.000**
Overige machines, apparaten en installaties							
Schrobmachine 2024 gemeentehuis	12.000						
BEREGENINGSINSTALLATIE VLIEGVELD BALLUM 2022							
Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal	12.000						
VERLICHTING GEEL WIT 2023	25.000	21.199					
GPS Ontvanger 2024 / 2028	13.000	13.293				16.000	
GELUIDSAPPARATUUR 2027					40.000		
Bewegwijzeringsmasten 2024	35.000						
	97.000	**34.492**	**0**	**0**	**40.000**	**16.000**	**0**

`

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overige activa							
De Vleijen							
DE VLEIJEN: Tunnelglijbaan zuidplas 2026			0	9.900			
DE VLEIJEN: Kasteel zuidplas 2026			0	16.500			
DE VLEIJEN: MINIPLAY (KLIMTOESTEL IN ZANDBAK) 2024	0				7.700		
DE VLEIJEN: TALUDGLIJBAAN 2017 zuidplas 2026			0	8.800			
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG 3 noordplas 2026			0	10.000			
DE VLEIJEN: BIRD-HOPPER SCHOMMEL zuidplas 2023					5.500		
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY klim richting kabelbaan 2026				6.800			
DE VLEIJEN: Halfpipe 2025			0		18.700		
DE VLEIJEN: Skate ramps 2025			0		10.000		
DE VLEIJEN: VLOT + STEIGERS zuidplas 2025			0		16.500		
DE VLEIJEN: KABELBAAN zuidplas 2025			0			20.000	
DE VLEIJEN: Klimnet 2024	0			22.000			
DE VLEIJEN: TOREN zuidplas 2026				15.400			
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY noordplas 2026				11.000			
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas, 2027				19.000			
DE VLEIJEN: KNUPPELBRUG noordplas 2029							11.000
De Aanleg							
DE AANLEG: BIRD HOPPER (SCHOMMEL) 2026				5.500			
DE AANLEG: Kabouter klauter (glijbaan) 2026				5.500			
DE AANLEG: Kukel kubus 2028						7.000	
DE AANLEG: Skate ramps 2026			0	10.000			
DE AANLEG: KLAUTERKLIMMER (groot), 2027					18.000	0	
Strandrecreatie							
STRANDREC.: DOUCHES BADSTRANDEN 2023	12.000		12.000				
Overige openlucht recreatie							
OPENL.REC: NES Miniplay (klim + glijbaan) Kard. De J. school 2024	0		0	7.500			
OPENL.REC: Ballum Miniplay (klim + glijbaan) 't Ienster 2025	0		15.000				
OPENL.REC: Buren Miniplay (klim en glijbaan)Mr. Oudweg 2027	0		0		7.900		
OPENL.REC: Buren Combi-speeltoestel) Farbriekspad 18 / 28						8.900	
OPENL.REC: Hollum Jungleplay (klim etc) Reddingbootweg 2026	15.000			16.500			
OPENL.REC: Hollum Speelbos Huisje (achthoekig) 2026			0	16.500			
OPENL.REC: Ballum klim + glijbaan Skottepad 2026			0	7.000			
OPENL.REC: Nes Klimklauter Oliviershiem 2026				10.000			
OPENl. REC: Hollum Vuurtoren terrein Stayokay 2027			0		15.000		
OPENL.REC: Nes Jungleplay (klimtoestel) Strandweg 2026			0	7.500			
OPENL.REC: Hollum Miniplay Kon. Wilhelmina 2026			0	7.500			
OPENL.REC: Hollum Jungleplay Kêkelburen 2026			0	7.000			
OPENL.REC: Hollum Miniplay (klim + glijbaan) De Schakel 2026			0	7.500			
OPENL.REC: Ballum Jungleplay (klim + schommel) D. Klipweg 2025	18.000		18.000				
OPENL.REC: Hollum jungleplay (klim, etc.) Trapweg 2026	0			15.000			
Hollum speelbos: Strandjutten (verzonken schip) 2025	25.000		25.000				
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021							
TOILETVOORZIENING OERDHUT 2023 / 2028						15.000	
PUMPTRACKBAAN 2023	177.000	1.250	132.000				
OPENL.REC: Schip Abraham Fock Stay Okay 2027					13.000	0	
OPENL.REC: Hollum Speelbos Verdwenen dorp Sier 2018 / 2028						12.500	
OPENL.REC: Hollum Speelbos Klimparcours 2028						33.000	
TOREN MET GLIJBAAN EN SCHOMMEL FOSTALAND, 2027					8.000	0	
OPENL.REC: Banken openbare ruimte 2028						10.000	
Overig							
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2023	8.000						
ELEKTRISCHE STRANDROLSTOEL 2023, vervanging 2027					10.000		
REIN: twee afzetcontainers glas (verpakkingsglas) 2023	35.000	52.074					
REIN: 3 Persontainers 2018 / 2028						120.000	
Glascontainers, 30 stuks gegalvaniseerd 2023 / in 2024 nog 12 stuks	24.000						
HUISVESTING: Meubilair 2024	180.000	159.557	141.894				
Investeringen OPO		0	0				
Investeringen BWS		0					
	494.000	**212.881**	**343.894**	**242.400**	**130.300**	**226.400**	**11.000**
Financiële vaste activa							
Hyp. Geldleningen	-9.769	-15.269	-7.572	-13.502	-117.752	-33.987	-91.578
Aandelen zonnepark Ballumerbocht (agio)		-300.000					
SVN Startersleningen	430.000	430.000	350.000				
SVN Stimuleringsleningen	350.000	350.000					
Aandelen Energiepark Ameland BV		100.000					
Aandelen Warmtelevering BV		500.000					
	770.231	**1.064.731**	***342.428***	***-13.502***	***-117.752***	***-33.987***	***-91.578***
TOTAAL (VERVANGINGS)INVESTERINGEN	**4.602.373**	**13.156.333**	**-4.700.425**	**2.830.969**	**6.820.073**	**4.843.413**	**3.347.422**
Bedragen onder de € 5.000 worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste gebracht van de exploitatie.							

Staat van reserves en voorzieningen

5 RESERVES EN VOORZIENINGEN Begroting 2026

Omschrijving	Saldo per 31-12-2025	Toevoeging in 2026	Onttrekking in 2026	Saldo per 31-12-2026
ALGEMENE RESERVE	2.500.000	0	0	2.500.000
BESTEMMINGSRESERVES				
ABR WONINGBEDRIJF	1.020.338	0	104.627	915.711
POLITIEKE AMBTSDRAGERS	1.360.102	23.000	53.327	1.329.775
ONDERHOUDSFONDS WEGEN	1.538.337	1.360.000	371.000	2.527.337
ONDERHOUDSFONDS GEBOUWEN	2.616.032	470.000	535.500	2.550.532
ONDERHOUDSFONDS HAVENS	94.819	193.800	144.299	144.320
BESTEMMINGSRESERVE OPO	0	0	0	0
BESTEMMINGSRESERVE BWS	888.736	0	0	888.736
RESERVE NIEUWBOUW DE STELP	0	0	0	0
RESERVE PROJECTEN WADDENEILANDEN	1.937.500	0	0	1.937.500
RESERVE PROJECTEN	9.856.608	695.744	1.462.500	9.089.852
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	**19.312.471**	**2.742.544**	**2.671.253**	**19.383.762**
VOORZIENINGEN				
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	683.182	10.000	0	693.182
VOORZIENING VERLOFSPAREN	164.662	20.000	0	184.662
VOORZIENING VERLIEZEN GRONDEXPLOITATIES	0	0	0	0
TOTAAL VOORZIENINGEN	**847.844**	**30.000**	**0**	**877.844**
TOTAAL - GENERAAL	**22.660.315**	**2.772.544**	**2.671.253**	**22.761.606**

Toelichting reserves 2026	
Algemene reserve	
Saldo 31 december	**2.500.000**
mutaties	0
Saldo 31 december	**2.500.000**
ABR Woningbedrijf	
Saldo 1 januari	**1.020.338**
toegerekende overhead	-171.509
exploitatiesaldo via functie 980	66.882
Saldo 31 december	**915.711**
Politieke ambtsdragers	
Saldo 1 januari	**1.360.102**
begrote dotatie	23.000
uitkeringen voormalige wethouders (product 600.110)	-53.327
Saldo 31 december	**1.329.775**
Onderhoudsfonds wegen	
Saldo 1 januari	**1.538.337**
toevoeging volgens begroting	1.360.000
onderhoudskosten derden (product 621.000)	-371.000
Saldo 31 december	**2.527.337**
Onderhoudsfonds gebouwen	
Saldo 1 januari	**2.616.032**
toevoeging	470.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-535.500
Saldo 31 december	**2.550.532**
Onderhoudsfonds havens	
Saldo 1 januari	**94.819**
toevoeging	193.800
lasten groot onderhoud gebouwen	-144.299
Saldo 31 december	**144.320**
Bestemmingsreserve BWS	
Saldo 1 januari	**888.736**
mutatie	0
Saldo 31 december	**888.736**
Bestemmingsreserve nieuwbouw De Stelp	
Saldo 1 januari	**0**
mutatie	0
Saldo 31 december	**0**

Toelichting reserves 2026	
Bestemmingsreserve projecten Waddeneilanden	
Saldo 1 januari	**1.937.500**
mutatie	0
Saldo 31 december	**1.937.500**
Bestemmingsreserve projecten	
Saldo 31 december (vòòr bestemming resultaat)	**9.856.608**
bestemming rekeningsaldo voorgaand jaar	p.m.
Saldo 1 januari (ná bestemming resultaat vorig jaar)	**9.856.608**
Onttrekking verbreden fietspad Verbindingsweg, voorbereidingsk.	-100.000
Onttrekking kwaliteit bestratingsmateriaal	-362.500
onttrekking onrendabele top flexwoningen	-150.000
Onttrekking eenmalig deel accommodatiebeleid	-850.000
bestemming exploitatiesaldo lopend jaar	695.744
Saldo 31 december (ná bestemming resultaat)	**9.089.852**

Toelichting voorzieningen 2026	
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	
Saldo 1 januari	**683.182**
toevoeging	10.000
Saldo 31 december	**693.182**

Staat van langlopende geldleningen

STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN 2026

OMSCHRIJVING	JAAR LENING	OORSPR. BEDRAG LENING	RENTE-PERC.	DATUM AFLOSS.	JAAR LAATSTE AFLOSS.	RESTANT LENING PER 1-1-2026	OPGENOMEN IN 2026	AFLOSSING IN 2026	RESTANT LENING PER 31-12-2026	RENTE-BEDRAG 2026	TOTAAL RENTE + AFLOSSING 2026	REST. LOOP-TIJD
NWB	2004	1.450.000	5,320	29-mrt	2029	232.000	0	58.000	174.000	10.028	68.028	3
BNG NR. 40.102845	2007	2.000.000	4,980	15/6;15/12	2027	150.000	0	100.000	50.000	4.773	104.773	1
BNG NR. 40.103455	2008	3.000.000	4,520	21/2; 21/8	2028	375.000	0	150.000	225.000	11.300	161.300	2
BNG NR. 40.108426	2013	5.000.000	2,830	1-jul	2033	2.000.000	0	250.000	1.750.000	53.063	303.063	7
BNG NR. 40.110765	2016	5.000.000	1,104	1-nov	2046	3.500.000	0	166.667	3.333.333	38.333	205.000	20
BNG NR. 40. 111422	2017	2.500.000	1,665	2 okt.	2047	1.833.333	0	83.333	1.750.000	30.178	113.511	21
BNG NR. 40. 112301	2018	4.000.000	1,525	2 nov.	2048	3.066.667	0	133.333	2.933.333	46.428	179.761	22
BNG NR. 40. 115176	2021	6.000.000	0,678	25 okt.	2041	5.200.000	0	200.000	5.000.000	35.030	235.030	25
BNG NR. 40.116102	2022	5.000.000	2,590	5/6; 5/12	2072	4.700.000	0	100.000	4.600.000	120.219	220.219	46
BNG NR. 40.116361	2023	10.000.000	2,840	2 okt.	2073	9.600.000	**0**	200.000	9.400.000	271.220	471.220	47
BNG NR. 40.116362	2024	10.000.000	2,820	1 mrt.	2074	9.800.000	**0**	200.000	9.600.000	271.660	471.660	48
BNG NR. 40.116363	2024	8.000.000	2,810	1 okt.	2074	7.840.000	**0**	160.000	7.680.000	219.180	379.180	48
Nieuwe lening 2025 (aanname)	**2025**	0	**4,000**	1-jul	**2045**	0	**0**	0	0	0	0	19
Nieuwe lening 2026 (aanname)	**2026**	0	**4,000**	1-jul	**2046**	0	**0**	0	0	0	0	20
TOTAAL GELDLENINGEN		**61.950.000**				**48.297.000**	**0**	**1.801.333**	**46.495.667**	**1.111.412**	**2.912.745**	*329*

Staat van salariskosten

PERSONEELSSTERKTE EN SALARISKOSTEN						
Betreft	**Jaarrekening 2024**		**Prognose 2025**		**Begroting 2026**	
	Aantal	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*
Personeel gemeente:						
Binnendienst	***58,07***	4.476.742	***57,98***	4.926.754	***59,98***	5.272.898
Buitendienst	***25,64***	1.523.136	***26,50***	1.566.808	***26,50***	1.622.611
Management*	***5,29***	488.914	***4,52***	724.150	***4,52***	736.367
	89,00	6.488.792	***89,00***	7.217.712	***91,00***	7.631.876
Bestuur:						
Raad		201.556		202.488		208.563
Burgemeester		150.428		161.380		166.222
Wethouders		189.086		184.288		189.817
Griffier		122.238		127.769		131.626
		663.308		675.925		696.228
Overige:						
Ambtenaren burgerlijke stand		8.134		15.000		15.000
Sigma-team (crisisbeheersing)		3.883				
Bestuurscommissie onderwijs		12.544				
WSW		239.303		254.057		261.679
		263.863		269.057		276.679
Totaal salariskosten		**7.415.963**		**8.162.694**		**8.604.783**
** Het aantal fte onder het Management is inclusief vaste vacatureruimte binnen de gehele organisatie.*						

Liquiditeiten in MEERJARENPERSPECTIEF	Prognose 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo 'liquide middelen' begin begrotingsjaar	***12.606.687***	***11.155.230***	***9.750.199***	***3.688.691***	***147.476***
Raming mutaties uit activiteiten					
Saldo (via Reserve projecten)	799.185	695.744	502.818	21.822	64.637
Afschrijvingen / afboekingen	2.254.984	2.423.593	2.639.281	2.742.649	2.684.230
Toegerekende rente grondexploitatie	-17.853	-29.726	-21.854	-24.255	-6.966
Mutaties reserves	-7.296.812	-624.453	-505.747	39.188	943.729
Mutaties voorzieningen	-511.500	30.000	30.000	30.000	30.000
Mutatie voorzieningen grondexploitaties	254.387				
Overige mutaties					
totaal	**-4.517.609**	**2.495.158**	**2.644.498**	**2.809.404**	**3.715.630**
Raming mutaties werkkapitaal en OHW					
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	1.285.116	0	0	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	-511.378	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen, niet BNG	0	0	0	0	0
Geldstromen uit grondexploitaties	-606.678	732.113	-134.600	119.127	0
totaal	**167.060**	**732.113**	**-134.600**	**119.127**	**0**
Raming mutaties uit investeren/desinvesteren					
Investeringen en desinvesteringen 25-29	4.700.426	-2.830.969	-6.820.073	-4.843.413	-3.347.422
Verschuiving investeringen	0	0			
totaal	**4.700.426**	**-2.830.969**	**-6.820.073**	**-4.843.413**	**-3.347.422**
Raming mutaties uit financiering					
Aantrekken langlopende leningen	0	0	0	0	0
Aflossingen langlopende leningen	-1.801.333	-1.801.333	-1.751.333	-1.626.333	-1.551.333
totaal	**-1.801.333**	**-1.801.333**	**-1.751.333**	**-1.626.333**	**-1.551.333**
Saldo liquide middelen 31 december	**11.155.230**	**9.750.199**	**3.688.691**	**147.476**	**-1.035.649**

In meerjarenbegroting verwerkt nieuw beleid uit Kadernota 2025		
omschrijving	**financiële omvang**	**eenmalige of structurele lasten**
Uitvoering geactualiseerd armoedebeleid	20.000	structureel
Extra inzet financiële hulpverlening	25.000	structureel
Gebiedsontwikkeling De Vleijen	1.000.000	kapitaallasten
Voorbereidingskosten De Vleijen	120.000	eenmalig
Vergroten parkeerterrein Westerlaan (aanvullend resterend budget van € 77.500)	127.450	kapitaallasten
Opstellen beheer- en onderhoudsplan afvalinzameling en openbare reiniging	35.000	eenmalig
Uitbreiding formatie beleidsmedewerker openbare ruimte	1 FTE	structureel
Aanvullend structureel € 20.000 voor vormgeven en bijhouden Omgevingsplan	20.000	structureel
Uitbreiding formatie Duurzaamheid	1 FTE	structureel
Dekking uitbreiding formatie Duurzaamheid	1 FTE	structureel
Onderzoek Ameland zelfvoorzienend (zoet)water	10.000	eenmalig
Ontrekking Reserve Projecten accommodatiebeleid	divers	eenmalig
Stelpost accommodatiebeleid structureel	13.000.000	kapitaallasten
Stelpost accommodatiebeleid projectleiding	100.000	eenmalig
Stelpost accommodatiebeleid	divers	eenmalig
Extra inzet opstellen plan gemeentelijk accommodatiebeleid	48.000	eenmalig
Reserveringssysteem sporthallen en toegangsdeuren	8.200/3.100	eenmalig/structureel
Werkplekconcept fase 2	125.000	kapitaallasten
Digitalisering belastingen	50.000/25.000	structureel
Onderhoud kunstcollectie	20.000	eenmalig
Herinrichting terrein Buitendienst (aanvullend op eerdere krediet € 1.500.000)	400.000	kapitaallasten
Transcriptie raads(commissie)vergaderingen	5.000	structureel
(Amendement) Kunst/grasveld of multifunctioneel veld sportvoorziening Hollum	600.000	kapitaallasten

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep Bestuur

Bestuur		
		Ameland
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	23,95
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	22,51
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2.970
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	10,44%
Overhead	% van totale lasten	28,91%

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid			
		Ameland	**Nederland**
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	8	9
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	2,2
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,9	4,3
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	1,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Aantal per 1.000 inwoners	3,9	5,7

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen			
		Ameland	**Nederland**
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	31,6	343,6

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Maatschappelijke ondersteuning			
		Ameland	**Nederland**
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO()	Aantal per 10.000 inwoners	690	720

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Jeugdwet

Jeugdwet			
		Ameland	**Nederland**
Jongeren met een delict voor de rechter()	% 12 t/m 21 jarigen	0%	1,0%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	7,7%	13,7%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	n.b.	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	n.b.	0,4%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Participatiewet

Participatiewet			
		Ameland	**Nederland**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	1.081,8	836,6
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	74,5%	73,2%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	5,0%	2,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	0,0%	6,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	31,6	343,6
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	42,6	203,1

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Sportevenementen

Sportevenementen			
		Ameland	**Nederland**
Niet-wekelijkse sporters	% van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	54,2%	42,5%

Programma 3 Onderwijs, activiteit Lokaal Onderwijsbeleid

Lokaal onderwijsbeleid			
		Ameland	**Nederland**
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	0,0	4,2
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	20	27
Vroegtijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	% dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	0,0%	1,7%

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Afval en milieu

Afval en milieu			
		Ameland	**Nederland**
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	552,0	148,0

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening			
		Ameland	**Nederland**
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	6,9	8,4
Demografische druk	% aantal personen van 0 tot 20 en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	79,2%	70,7%

Programma 5 Economie, activiteitengroep Overige sectoren

Overige sectoren			
		Ameland	**Nederland**
Functiemenging	% van de verhouding tussen banen en woningen. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	57,7%	54,2%
Vestigingen	Aantal per 1.000 inwoners 15 tm 64 jaar	255,5	181,8

Programma 6 Duurzaamheid, activiteitengroep Energietransitie

Energietransitie			
		Ameland	**Nederland**
Hernieuwbare elektriciteit	%	27,2%	32,5%

Hoofdstuk Dekkingsmiddelen, activiteitengroep Belastingen

Belastingen			
		Ameland	**Nederland**
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	596	957
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	680	1050
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	398	353